

Lekcja 1

Powitania i pożegnania po polsku

Mówienie – rozmowa o obrazach Artura Grottgera *Pożegnanie i powitanie powstańca*; powitania i pożegnania w Polsce.

Słuchanie I – *Czy ten pan i pani* (wyk. Anna Wyszkonki).

Komunikacja I – użycie form *pani, pan, państwo*; powitania, zwroty grzecznościowe po powitaniu i reakcje na nie; pożegnania – formy oficjalne i nieoficjalne.

Czytanie – polski *savoir-vivre*.

Komunikacja II – przedstawianie się.

Mówienie – kwestionariusz osobowy.

Gramatyka – koniugacje w języku polskim, odmiana i użycie czasowników *znać, umieć, wiedzieć*.

Słuchanie II – A. Na portierni. B. W administracji akademika.

C. W pokoju w akademiku.

Mówienie – dialogi w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Krzyżówka.

Kącik frazeologiczny – frazeologizmy w powitaniach i pożegnaniach, związki frazeologiczne z komponentami *pani, pan*.

Proszę powiedzieć, co przedstawiają te obrazy.

www.pinakoteka.zascianek.pl

Artur Grottger *Pożegnanie i powitanie powstańca*

Artur Grottger (1837–1867) – polski malarz, jeden z czołowych przedstawicieli romantyzmu w malarstwie polskim. Obraz (dyptyk) *Pożegnanie i powitanie powstańca* odnosi się do powstania styczniowego (1863) i powstał dwa lata po jego upadku.

Mówienie

1. Czy znajomość etykiety obowiązującej w danym kraju jest ważna?
2. Jakie różnice widzą państwo w formach powitań i pożegnań w Polsce i w pani / pana kraju?
3. Co jest cechą charakterystyczną oficjalnych zwrotów grzecznościowych w Polsce?

Stuchanie I

I. Proszę postuchać piosenki.

Czy ten pan i pani

Czy ten pan i pani
są w sobie zakochani?
Czy ta pani tego pana chce?

Ona jest jak prześliczny kwiat,
a on ma w oczach szkiełka dwa.

Czy ten pan i pani są w sobie zakochani?
Czy ta pani tego pana chce?
Czy ten pan i pani są w sobie zakochani?
Czy ta pani tego pana chce?

Ona jest jak przepiękny ptak,
a on dla niej na gitarze gra.

Czy ten pan i pani są w sobie zakochani?
Czy ta pani tego pana chce?
Bóg całować każe i prowadzi przed ołtarze,
lecz naprawdę nie wiesz, jak tam jest.

Słowa i muzyka: Wojciech Klich
Wykonanie: Anna Wyszconi

II. Proszę odpowiedzieć na pytania.

- › O czym jest ta piosenka?
- › Jakie wyrazy powtarzają się w tekście piosenki?
- › Proszę podkreślić wyrazy *pani*, *pan* oraz czasowniki, z którymi się łączą.
- › Jakimi wyrazami są zastępowane formy *pani*, *pan*?

Komunikacja I

1. Użycie form *pani*, *pan*.

W Polsce, zwracając się do osób dorosłych, nie używamy formy *wy*. Polacy w kontaktach oficjalnych używają form *pani*, *pan* – do jednej osoby oraz *panie*, *panowie*, *państwo* – do wielu osób. Wyraz *państwo** odnosi się do grupy osób, w której są kobiety i mężczyźni.

Kiedy zwracamy się do kogoś bezpośrednio, mówimy:

- › Proszę *pani*, proszę *powtórzyć*.
- › Proszę *pana*, proszę *przeczytać* tekst.
- › Proszę *państwa*, proszę *otworzyć* książki.

* Wyraz *państwo* występuje w języku polskim w dwóch znaczeniach:

- 1) organizacja polityczna obejmująca ludzi mieszkających na stałe na pewnym terytorium;
 - 2) towarzystwo złożone z osób obu płci; forma zwracania się do grupy takich osób.
- W zależności od znaczenia wyraz *państwo* przyjmuje różne końcówki deklinacyjne.

I. Proszę wstawić do zdań czasowniki z ramki.

zamknąć, odpowiedzieć, czytać, wytrzeć, napisać, otworzyć, wejść, powtórzyć

0. Proszę *pani*, proszę **czytać** tekst.

1. Proszę *pana*, proszę tablicę.
2. Proszę *państwa*, proszę książki.
3. Proszę *państwa*, proszę do sali.
4. Proszę *pani*, proszę zdanie.
5. Proszę *pana*, proszę okno.
6. Proszę *państwa*, proszę ćwiczenie.
7. Proszę *pana*, proszę na pytanie.

II. Proszę uzupełnić tabele.

A

To jest	pani (ona)	pan (on)
Idę do
Dziękuję
Znam
Rozmawiam z
Myszę o

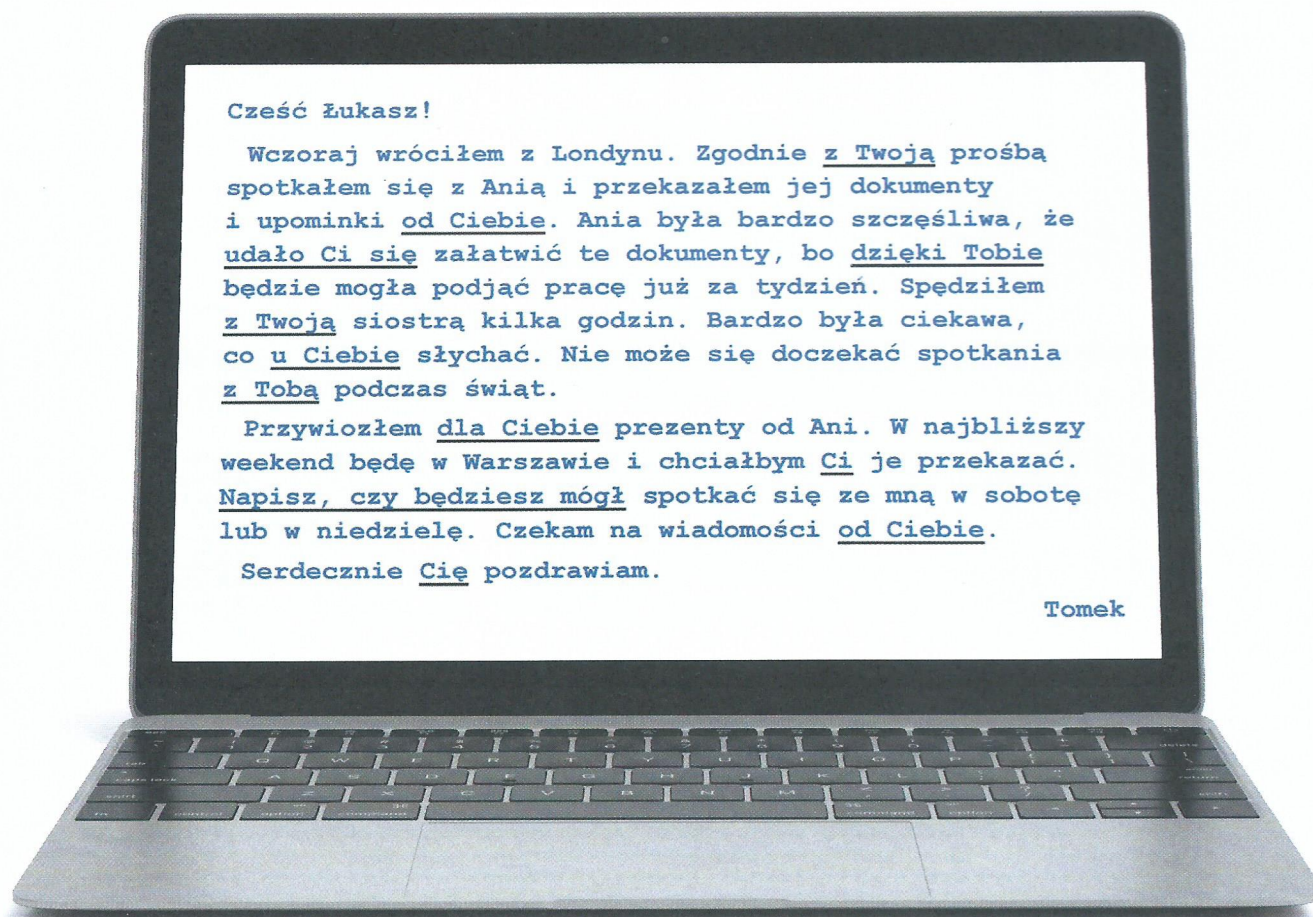
B

To są	panie	panowie
Idę do
Dziękuję
Znam
Rozmawiam z
Myślę o

C

To są	państwo
Idę do
Dziękuję
Znam
Rozmawiam z
Myślę o

III. Proszę przeczytać e-mail, który Tomek Kowalski napisał do swojego kolegi Łukasza po powrocie z Londynu.

2. Powitania

FORMY OFICJALNE	FORMY NIEOFICJALNE
Dzień dobry (pani / panu / państwu)! Dobry wieczór (pani / panu / państwu)! Witam (pana / panią / państwa)!	Cześć! Hej! Witaj / Witajcie! Siema / Siemanko! / Siemka!

Do oficjalnych powitań – *Dzień dobry!* *Dobry wieczór!* – możemy dodawać tytuł lub funkcję:

- › *Dzień dobry, panie profesorze!*
- › *Dobry wieczór, pani doktor!*
- › *Dzień dobry, panie dyrektorze!*

Natomiast niegrzeczny jest zwrot: *Dzień dobry, dyrektorze!* *Dzień dobry, doktorze!*

Nie należy też dodawać nazwiska (*Dzień dobry, panie Nowak!*).

W kontaktach oficjalnych nieeleganckie jest także dodawanie imienia (*Dzień dobry, pani Aniu!*).

Studenci, zwracając się do nauczycieli akademickich, powinni używać tytułów naukowych:

- › *Pani magister / Panie magistrze...*
- › *Pani doktor / Panie doktorze...*
- › *Pani profesor / Panie profesorze...*

Przykład:

- › *Panie magistrze, czy może pan mówić wolniej?*
- › *Pani doktor, czy może pani powtórzyć?*
- › *Panie profesorze, czy mogę się dzisiaj zwolnić z zajęć?*

Można ich także używać przy powitaniach (*Dzień dobry, panie profesorze. Dzień dobry, pani magister*).

Witam może powiedzieć osoba starsza do młodszej, stojąca wyżej w hierarchii społecznej (np. wykładowca do studenta, przełożony do podwładnego), ale nie odwrotnie.

I. Proszę ocenić, czy formy powitań w podanych sytuacjach są poprawne czy niepoprawne.

Lp.	Powitanie	Sytuacja	Ocena
1	<i>Dzień dobry, pani Kowalska!</i>	sąsiad do sąsiadki	dobrze źle
2	<i>Witam, panie profesorze!</i>	student do profesora	dobrze źle
3	<i>Cześć, mamo!</i>	córka do matki	dobrze źle
4	<i>Dobry wieczór, paniom!</i>	szef do pracownik	dobrze źle
5	<i>Witajcie kochani!</i>	ojciec do dzieci	dobrze źle
6	<i>Siema, Piotrek!</i>	koleżanka do kolegi	dobrze źle
7	<i>Hej, pani dyrektor!</i>	pracownica do dyrektora	dobrze źle
8	<i>Dzień dobry, dyrektorze!</i>	pracownik do dyrektora	dobrze źle
9	<i>Dobry wieczór, pani Aniu!</i>	student do nauczycielki	dobrze źle
10	<i>Dzień dobry, pani magister!</i>	studentka do nauczycielki	dobrze źle

3. Zwroty grzecznościowe po powitaniu i reakcje na nie

FORMY OFICJALNE	FORMY NIEOFICJALNE
Co u pani / pana / państwa słychać? Jak się pani / pan miewa? / ma?	Co (u ciebie / u was) słychać? Jak leci? Co (tam) u ciebie / u was? Co (u ciebie / u was) nowego? Jak się masz / macie? Co (u ciebie / u was) dobrego?

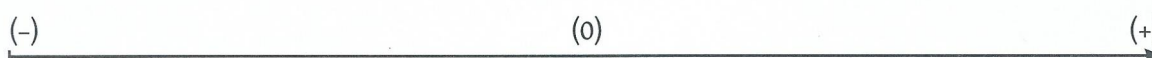
Uwaga! W kontaktach oficjalnych prawo wypowiedziania zwrotów grzecznościowych przysługuje osobom starszym lub wyżej usytuowanym. Student nie może zwrócić się do wykładowcy: *Dzień dobry. Co u pana słychać?*, ale wykładowca może tak powiedzieć do studenta.

Reakcja na zwroty grzecznościowe

FORMY OFICJALNE	FORMY NIEOFICJALNE
Dziękuję, (u mnie / u nas) wszystko w porządku. A u pani / pana / państwa? Dziękuję, czuję się (bardzo) dobrze / świetnie. Dziękuję, nie narzekam. Niestety, ostatnio nie najlepiej!	W porządku / W porzo. Pomalutku. Jako tako. Świetnie. Wspaniale. Super. Oby tak dalej. Średnio. Tak sobie. Niespecjalnie. Lepiej nie pytaj. Fatalnie. Same problemy / kłopoty. Nic nowego. Wszystko po staremu. Bez zmian. Bywało lepiej.

I. Proszę ustawić na osi określenia z ramki od najbardziej negatywnego, poprzez neutralne, do najbardziej pozytywnego.

w miarę dobrze, wspaniale, nie najlepiej, może być, fatalnie, dobrze, doskonale, jako tako, bardzo dobrze, wyśmienicie, źle, okropnie, tak sobie, super, średnio, niespecjalnie

II. Proszę uzupełnić dialogi.

- A. Pan: – Dzień dobry pani!
Pani: – Dzień dobry!
Pan: – Co u pani?
Pani: – Dziękuję, wszystko A co u pana?
Pan: – Dziękuję, nie

- B. Ania: - Cześć Tomek!
 Tomek: - Aniu! Co nowego?
 Ania: - Wszystko A u ciebie?
 Tomek: - Lepiej nie! Fatalnie!
- C. Beata: - Dzień dobry państwu! Miło mi widzieć!
 Państwo Kowalscy: - Dzień dobry Nam też miło panią widzieć!
 Beata: - Co słyhać? Jak tam?
 Państwo Kowalscy: - wszystko w porządku.

4. Pożegnania

Zwroty grzecznościowe przy pożegnaniu

FORMY OFICJALNE	FORMY NIEOFICJALNE
Życzę pani / panu miłego dnia! Miłego dnia! I nawzajem. Życzę pani / panu powodzenia. Miło mi było panią / pana spotkać. Wzajemnie / nawzajem. Ja pani / panu również.	Trzymaj się (ciepło)! Wszystkiego dobrego! Powodzenia! Tobie też / i tobie

FORMY OFICJALNE	FORMY NIEOFICJALNE
Do widzenia! Dobranoc! Do zobaczenia! Do miłego zobaczenia! Żegnam!	Cześć! Na razie! Nara! Pa! / Pa, pa! / No to pa! Hej! Do miłego!

III. Proszę dokończyć dialogi z ćwiczenia II, używając form pożegnalnych.

Czytanie

Proszę przeczytać tekst, a następnie wykonać zamieszczone pod nim ćwiczenie.

Kto pozdrawia?

W sytuacjach oficjalnych przyjmuje się zasadę, że pierwsza pozdrawia osoba stojąca niżej w hierarchii społecznej, więc pierwszy kłania się pracownik swojemu przełożonemu, uczeń nauczycielowi. Młodszy pozdrawia starszego, mężczyzna kobietę, idący stojącego, a wchodzący już obecnego. Nie powinno się jednak sztucznie wyczekiwać na pozdrowienie i kalkulować, kto jest ważniejszy. Osoba kulturalna na widok kogoś znanego po prostu się kłania.

Gesty przy powitaniach i pożegnaniach

Powitaniom towarzyszy wiele zachowań, które zależą od stopnia zażyłości między pozdrawiającymi się osobami. Są to najczęściej: uśmiech, pochylenie głowy ku przodowi, podanie dłoni, w niektórych sytuacjach ucałowanie dłoni kobiety przez mężczyznę, objęcie, przytulenie, pocałunek (zwykle w policzek), zdjęcie lub uchylene przez mężczyznę kapelusza albo czapki.

Męskie ukłony

Uchylene nakrycia głowy jest obowiązującym gestem wśród kulturalnych mężczyzn. Dotyczy to tylko kapelusza i czapki z daszkiem, nie zaś beretu, czapki mundurowej czy wełnianej.

Mijając znajomego, mężczyzna zdejmuje kapelusz prawą ręką. Pozdrowić można przez krótkie dotknięcie rąk, a w wypadku, gdy mijają się panowie, którym towarzyszą panie.

Siedzieć czy wstać?

Kobieta przy powitaniu i pożegnaniu powinna wstać tylko wówczas, gdy wita się z kobietą starszą od siebie lub z kimś bardzo dostojnym. Mężczyzna natomiast zarówno przy powitaniu, jak i przy pożegnaniu powinien zawsze wstać. Młodzież do lat osiemnastu przy powitaniu z osobami starszymi także powinna wstać.

Uścisk dłoni

Przy podawaniu dłoni obowiązuje zasada, że osoba starsza pierwsza podaje rękę osobie młodszej, kobieta – mężczyźnie, przełożony – podwładnemu. Jeżeli osoba starsza czy kobieta nie podaje ręki, należy poprzestać tylko na ukłonie. Przy podaniu dłoni niezbędne jest także przyjazne spojrzenie i miły, ciepły uśmiech. Dlatego, podając rękę, zawsze powinniśmy spoglądać prosto w twarz osobie, z którą się witamy.

Całowanie w rękę

Całowanie w rękę nie jest obowiązkiem, a nawet przeciwnie – dzisiaj wielu uznaje ten gest za zbyt archaiczny i przestarzały. Jedna z gazet wprowadziła nawet określenie „cmok-nonsens”, które weszło do naszego języka. Obecnie przyjmuje się stanowisko, że w rękę całuje się jedynie najdroższe kobiety w życiu, składając życzenia, gratulacje, dziękując za życzliwość.

Są jednak i tacy, którzy nadal uważają ten gest za elegancką formę przywitania. Kobieta nigdy nie powinna wyrywać ręki, nawet, jeśli jest przeciwna pocałunkowi. Z kolei panowie powinni pamiętać, że należy schylić się do damskiej dłoni, a nie podnosić ją do góry.

Wzięcie w ramiona

Ta forma powitania, która przyszła do nas z Hiszpanii i Włoch, cieszy się w Polsce coraz większą popularnością. Uścisk, tzw. akolada, to rodzaj powitania przyjaciół

i znajomych w serdeczny sposób. Najczęściej spotyka się ją między dwiema paniami lub panią i panem, rzadko natomiast między dwoma mężczyznami.

Na podstawie: M. Bańko *Polszczyzna na co dzień* oraz <http://dobre-wychowanie.blogspot.com>

0	<i>Szef zawsze pierwszy kłania się podwładnemu.</i>	P	F
1	Osoba wchodząca jest witana przez tych, którzy są już w środku.	P	F
2	Mężczyzna nie musi zdejmować czapki bez daszka przy powitaniu.	P	F
3	Policjant, witając się, zdejmuje czapkę.	P	F
4	Przy powitaniu z mężczyznami, osobami równymi wiekiem lub młodszymi kobieta może siedzieć.	P	F
5	Młodzi ludzie witają się ze starszymi osobami na stojąco.	P	F
6	Jeżeli kobieta przy powitaniu nie wyciąga ręki, powinien ją podać mężczyzna.	P	F
7	Podczas uścisku dłoni nie należy odwracać wzroku od osoby, z którą się witamy.	P	F
8	Całowanie kobiet w rękę nadal jest popularne w Polsce.	P	F
9	Mężczyzna powinien podnieść dłoń kobiety do ust.	P	F
10	Panowie często witają się, obejmując się ramionami.	P	F

Komunikacja II

Przedstawianie się

Zgodnie z polską tradycją, kiedy przedstawiamy się w sytuacjach oficjalnych, najpierw podajemy imię, a potem nazwisko. Nazwisko stawiamy przed imieniem jedynie wtedy, gdy sporządzamy alfabetyczną listę osób.

W sytuacjach nieoficjalnych zwykle przedstawiamy się, podając tylko imię, możemy je wymienić także w formie zdrobniałej. Podawanie nazwiska nie jest konieczne.

FORMY OFICJALNE	FORMY NIEOFICJALNE
(Nazywam się) Adam Kowalski. Pozwoli pani / pan, że się przedstawię. Nazywam się... Jestem Adam Kowalski.	(Jestem) Adam / Adaś Kowalski. (Jestem) Adam / Adaś. Mam na imię Adam / Adaś.

Reakcja drugiej osoby na przedstawianie się może być dwóch rodzajów:

- druga osoba także się przedstawia, używając tych samych formuł; w sytuacjach oficjalnych można dodać formułę: *(Bardzo) miło mi panią / pana poznać. / Miło mi.*
- druga osoba nie przedstawia się, ale odpowiada na prezentację; dotyczy to tylko sytuacji oficjalnych w urzędach i różnych instytucjach, w których występujemy w roli petenta, np. podczas rozmowy z urzędniczką w dziekanacie.

Mówienie

Proszę zapytać koleżankę / kolegę o dane osobowe i wypełnić formularz (praca w parach). Na podstawie wypełnionego formularza proszę przedstawić grupie koleżankę / kolegę.

Kwestionariusz osobowy

miejsce na fotografię		1. Imię (imiona) i nazwisko
		a) nazwisko rodowe
		b) imiona rodziców
		c) nazwisko rodowe matki
2. Data i miejsce urodzenia		3. Obywatelstwo
4. Numer ewidencyjny (PESEL)	5. Narodowość	
6. Adres stałego zamieszkania		
Adres do korespondencji		
Telefon stacjonarny		
Telefon komórkowy		
7. Wykształcenie		
Zawód wyuczony		
Zawód wykonywany		
8. Aktualne miejsce nauki (w przypadku jej trwania):		
a) uczelnia		
b) wydział		
c) kierunek i rok studiów		
9. Wykształcenie uzupełniające:		
a) kursy		
b) studia podyplomowe		
10. Dodatkowe uprawnienia, zainteresowania (np. prawo jazdy, obsługa komputera, inne umiejętności):		
.		
.		
.		
.		
11. Znajomość języków obcych (bardzo dobra, dobra, słaba):		
.		
12. Stan cywilny:		
13. Oświadczam, że dane zawarte w pkt. 1, 2, 4 i 6 są zgodne z dowodem osobistym/paszportem, nr, seria		
.		
.
(miejscowość i data)		(podpis osoby składającej kwestionariusz)

Gramatyka

1. Koniugacje w języku polskim

Koniugacja to odmiana czasownika przez osoby, liczby, czasy, strony i tryby. W tradycyjnym ujęciu wymienia się cztery koniugacje. Kryterium podziału są formy pierwszej i drugiej osoby liczby pojedynczej czasu teraźniejszego (dla czasowników niedokonanych) lub przyszłego prostego (dla czasowników dokonanych).

Koniugacja *-am, -asz*

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
ja	<i>mieszkam</i>	my	<i>mieszkamy</i>
ty	<i>mieszkasz</i>	wy	<i>mieszkacie</i>
on ona ono	<i>mieszka</i>	oni one	<i>mieszkają</i>

Czasowniki koniugacji *-am, -asz* to na przykład: *czytać, słuchać, powtarzać, kochać, znać, pytać, pomagać, mieć*.

Koniugacja *-em, -esz*

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
ja	<i>rozumiem</i>	my	<i>rozumiemy</i>
ty	<i>rozumiesz</i>	wy	<i>rozumiecie</i>
on ona ono	<i>rozumie</i>	oni one	<i>rozumieją</i>

Pozostałe czasowniki koniugacji *-em, -esz*: *umieć, wiedzieć, jeść, śmieć*.

Uwaga! Czasowniki *wiedzieć* i *jeść* odmieniają się następująco:

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
ja	<i>wiem, jem</i>	my	<i>wiemy, jemy</i>
ty	<i>wiesz, jesz</i>	wy	<i>wiecie, jecie</i>
on ona ono	<i>wie, je</i>	oni one	<i>wiedzą, jedzą</i>

Koniugacja -ę, -esz

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
ja	<i>piszę</i>	my	<i>piszemy</i>
ty	<i>piszesz</i>	wy	<i>piszecie</i>
on ona ono	<i>pisze</i>	oni one	<i>piszą</i>

Uwaga! Czasowniki typu *studiować, znajdować się, kupować* odmieniają się następująco:

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
ja	<i>studiuję</i>	my	<i>studiujemy</i>
ty	<i>studiujesz</i>	wy	<i>studiujecie</i>
on ona ono	<i>studiuje</i>	oni one	<i>studiują</i>

Koniugacja -ę, -ysz // -isz

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
ja	<i>liczę, robię</i>	my	<i>liczymy, robimy</i>
ty	<i>liczysz, robisz</i>	wy	<i>liczycie, robicie</i>
on ona ono	<i>liczy, robi</i>	oni one	<i>liczą, robią</i>

Czasowniki koniugacji -ę, -ysz // -isz to na przykład: *powtórzyć, sądzić, widzieć, lubić*.

I. Proszę uzupełnić tabelę zgodnie z przykładem podanym w punkcie 0.

Lp.	bezokolicznik	ja	on / ona / ono	wy	oni / one
0	<i>mieszkać</i>	<i>mieszkam</i>	<i>mieszka</i>	<i>mieszkacie</i>	<i>mieszkają</i>
1	płacić			płacicie	
2	brać		bierze		
3	jechać	jadę			
4	odpowiadać			odpowiadacie	
5	nieść	niosę			
6	kłaść				kładą
7	jeździć			jeździcie	
8	iść		idzie		
9	uczyć się				uczą się
10	śmieć	śmiem			

II. Czasowniki podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

0. Jak często (grać) **grasz** w tenisa?
1. Dlaczego oni nigdy nie (mieć) czasu?
 2. Ty zawsze (czekać) na niego tylko 5 minut.
 3. Oni często (odwiedzać) swoich sąsiadów?
 4. Nie (rozmawiać) z nią o moich problemach.
 5. Anna zawsze (spotykać się) ze swoją znajomą w kawiarni.

III. Proszę uzupełnić zdania czasownikami z ramki, wstawiając je w odpowiedniej formie.

jeść, wiedzieć, śmieć, **umieć**, rozumieć

0. Ja nie **umiem** dobrze gotować.
1. One nigdy nie kolacji.
 2. Jak ty tak do niego mówić!
 3. Czy państwo ten tekst?
 4. Paweł chyba nie, że jutro jest egzamin.

IV. Czasowniki podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

0. Dzisiaj studenci (pisać) **piszą** test z angielskiego.
1. Dlaczego ty zawsze (śmiać się) z Piotra.
 2. Moje koleżanki (kupować) dobry chleb.
 3. Oni nie (jechać) z nami w góry.
 4. Kiedy ja (kłaść się) spać, ona już dawno śpi.
 5. My (interesować się) muzyką, a oni sportem.

V. Czasowniki z ramki proszę wstawić w odpowiedniej formie do zdań. Uwaga! Dwa czasowniki są zbędne.

leżeć, płacić, chodzić, spać, **marzyć**, nosić, bać się, lecieć

0. Ewa, zamiast się uczyć, **marzy** o wakacjach.
1. Moja siostra samolotem do Paryża.
 2. Twoje dzieci już w łózkach.
 3. Ja zawsze przy otwartym oknie.
 4. Oni skórzane spodnie.
 5. Moja siostra myszy.

VI. Proszę uzupełnić tekst formami czasowników podanych w nawiasach.

Zwykle **budzę się** (budzić się)⁰ o 6.00 rano.
Szybko (wstawać)¹ i (biec)²
do łazienki, bo potem jest kolejka. (Kąpać się)³,
..... (myć)⁴ zęby i (golić się)⁵.
..... (Przygotowywać)⁶ sobie śniadanie, a potem
..... (pić)⁷ poranną kawę.
Z domu (wychodzić)⁸ o 7.20.
Na przystanku nigdy nie (stać)⁹ długo,
więc zwykle nie (spóźniać się)¹⁰ na zajęcia.

VII. Proszę wstawić do zdań czasowniki podane w nawiasach.

0. On **czyta** (czytać) książkę.
1. Wieczorem (my - iść) do kina,
a oni (iść) do pubu.
 2. (ja - Jechać) do centrum na zakupy.
..... (ty - Jechać) ze mną?
 3. Koledzy zawsze (brać) do szkoły kanapki,
a ja nigdy nie (brać) nic do jedzenia.
 4. Jej dzieci we wtorki (chodzić) na basen,
a w soboty (jeździć) konno.
 5. Dlaczego (ty) (brać) parasol?
Dzisiaj nie (mieć) deszczu.
 6. Paweł zwykle (chodzić) na uniwersytet pieszo,
a my (jeździć) trolejbusem.
 7. Nie lubię, kiedy ludzie, którzy (jechać) pociągiem,
..... (jeść) jajka na twardo.
 8. Ja (prac) ubrania ręcznie,
a ona wszystko (prac) w pralce.
 9. On zwykle (iść) spać przed północą
i (spać) 8 godzin.
 10. Anna codziennie (biegać) w parku
albo (jeździć) na rowerze.

VIII. Proszę wstawić czasowniki w czasie teraźniejszym.

Chociaż mój ojciec **uważa się**⁰ (uważać się)⁰ za pedanta, na jego biurku
ciągle¹ (panować)¹ bałagan. Ponieważ² (być)²
dziennikarzem,³ (pracować)³ głównie przy komputerze.
.....⁴ (Siedzieć)⁴ przy nim zwykle do późnych godzin nocnych. Wokół
laptopa⁵ (leżeć)⁵ książki, słowniki i kartki z notatkami. Obok

biurka⁶ (stać)⁶ kosz, z którego⁷ (wysypywać się)⁷ pomięte papiery i inne śmieci.
 Na dodatek podczas pracy często⁸ (jeść)⁸
 i⁹ (pić)⁹. W związku z tym¹⁰ (zostawiać)¹⁰
 na biurku brudne naczynia.
 Mama co rano¹¹ (złościć się)¹¹ na ten bałagan, a ojciec
¹² (obietcywać)¹², że od dzisiaj będzie dbał o czystość.
 Przez kilka dni bardzo¹³ (starać się)¹³ i¹⁴
 (pilnować)¹⁴ porządku. Niestety, po tygodniu¹⁵ (wracać)¹⁵ do
 starych zwyczajów.

2. Znaczenie i użycie czasowników *znać, wiedzieć, umieć*

znać – mieć pewien zasób wiadomości o kimś, o czymś; orientować się w czymś

- > *Znam dobrze to miasto.*
- > *Znam go od dawna.*
- > *Znam język angielski.*

wiedzieć – mieć jakieś wiadomości na określony temat, być świadomym czegoś

- > *Wiem, gdzie jest poczta.*
- > *Wiem, jak on się nazywa.*
- > *Wiem o tym.*

umieć – mieć jakąś wiedzę, być biegłym w czymś; potrafić

- > *Umiem to zrobić.*
- > *Umiem mówić po angielsku.*

I. Proszę wstawić do zdań czasowniki *znać, wiedzieć* lub *umieć*.

Przykład:

0. Oni znają historię Polski.
0. On wie, kiedy była bitwa pod Grunwaldem.
0. Czy wy umiecie pływać?

1. Ja nie mówić po polsku.
2. On słabo język polski.
3. Ty chyba nie, co to znaczy.
4. Student już przedstawić się po polsku.
5. Może wy, gdzie jest bank.
6. Ten pan nie, w której sali są zajęcia.
7. Oni jeszcze nie miasta.
8. My nie, jak dojść do centrum.
9. Ja go, ale nie, jak ma na imię.
10. Nie wszyscy, że psy się śmiać.

II. Proszę uzupełnić poniższy tekst odpowiednimi formami czasowników *znać, wiedzieć, umieć*.

Przykład:

- 0. Czy my się **znamy**?
- 0. Czy pan **wie**, gdzie jest rektorat?
- 0. Czy (ty) **umiesz** robić zdjęcia telefonem?

.....¹ (ja) dopiero kilka osób z naszej grupy.²,
że, tak jak ja, nie³ jeszcze dobrze mówić po polsku. Tylko jedna
koleżanka – Ania⁴ nieźle język i⁵ porozumieć
się z Polakami. Nie⁶ (my) jeszcze miasta.⁷
tylko kampus, ale nie⁸ jak dojść do centrum.
Wszyscy⁹, że początki zawsze są trudne,
ale trzeba¹⁰ radzić sobie w trudnych sytuacjach.

Stuchanie II

Proszę wysłuchać dialogów i uzupełnić luki w tekście.

A. Na portierni

Student – **Dzień dobry**⁰. Nazywam się Oleksandr Krawczuk, jestem z Ukrainy, mam tu mieszkać. To jest skierowanie.

Portierka – Dzień dobry.¹ pokazać. Tak, to u nas.

Musi pan pójść z tym skierowaniem do kierowniczkii akademika, żeby się zameldować. Pokój nr 8 na parterze.

Student –² zostawić tu bagaże?

Portierka – Tak, proszę bardzo.

Student –³. Do widzenia.

Portierka – Do widzenia.

B. W administracji akademika

Student – Dzień dobry.

Kierowniczkii – Dzień dobry. Pan w sprawie⁴?

Student – Tak.

Kierowniczkii – Czy jest pan Polakiem?

Student – Nie, Ukraińcem.

Kierowniczkii – Jak pan⁵?

Student – Nazywam się Oleksandr Krawczuk. To jest moje skierowanie.

Kierowniczkii – Wszystko się zgadza.⁶ w naszym domu studenckim. Dobrze⁷ po polsku.

Student – O, dziękuję.

Kierowniczkii – Poproszę teraz o paszport. Dziękuję.⁸

mieszkał w pokoju numer 206, na drugim piętrze. To jest pana Karta

Mieszkańca. Proszę ją⁹ na portierni i wziąć klucz

do pokoju. W pokoju wisi regulamin domu studenckiego. Proszę się z nim zapoznać i¹⁰ stosować się do niego.

Student - Dziękuję bardzo. Do widzenia.

Kierowniczka - Życzę¹¹ pobytu w naszym akademiku.

Do widzenia.

C. W pokoju w akademiku

Student A - Cześć, mam na imię Sasza. Mam tu¹².

Student B - Cześć, ja jestem Karol. Wchodź śmiało. To¹³

może być twoje. Skąd jesteś? Po akcencie¹⁴,

że chyba nie z Polski.

Student A - Zgadza się. Jestem z Ukrainy, z Kijowa. A ty?

Student B - Z Łukowa, to¹⁵ od Lublina.

Co będziesz studiował?

Student A - Prawo. A ty już¹⁶?

Student B - Tak, jestem¹⁷, na drugim roku.

Student A - To fajnie. Mam mnóstwo pytań. Jestem pierwszy raz w Polsce.

Pomożesz mi?

Student B - Nie ma sprawy. Chętnie ci¹⁸

i wszystko wyjaśnię.

Student A - To świetnie. Teraz muszę pójść po resztę bagażu.

Zostawiłem go na dole.

Student B - Może ci¹⁹?

Student A - Dziękuję, nie trzeba. Zaraz wracam.²⁰

Student B - Nara.

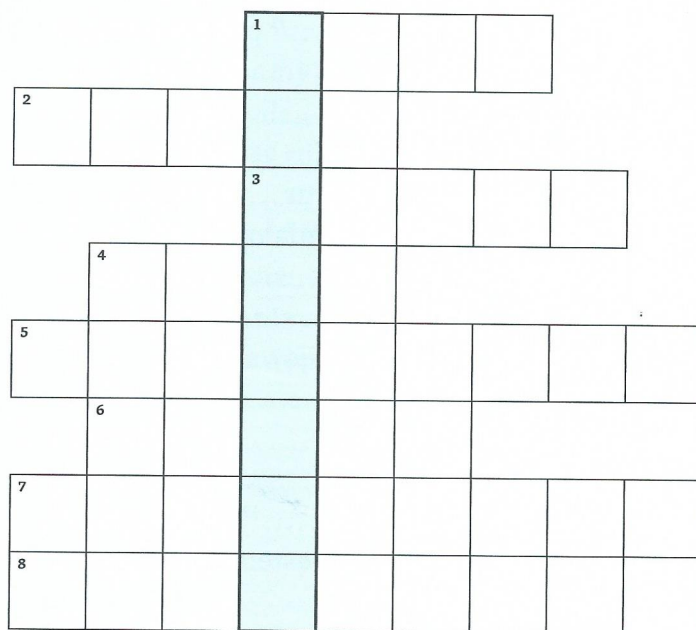
Mówienie

Proszę przygotować dialogi, wykorzystując podane niżej sytuacje.

1. Telefonujesz do mamy, żeby powiedzieć jej, że wrócisz dzisiaj późno.
2. Spotykasz na ulicy swoją dawną dziewczynę / swojego dawnego chłopaka. Witasz się, chwilę rozmawiacie i żegnacie się.
3. Telefonujesz do gabinetu lekarskiego, żeby dowiedzieć się, kiedy przyjmuje doktor Jerzy Nowak.
4. Przychodzisz do domu po raz pierwszy ze swoim chłopakiem / ze swoją dziewczyną i przedstawiasz go / ją rodzicom.
5. Jesteś nauczycielem akademickim, który zaczyna zajęcia ze studentami pierwszego roku. Przedstawiasz się, a potem prosisz o przedstawienie się studentów.
6. Po pierwszych zajęciach na studiach podchodzisz do jednej z koleżanek, którą chcesz lepiej poznać, i zaczynasz rozmowę.

Krzyżówka

Proszę rozwiązać krzyżówkę i odgadnąć hasło.

1. można ją uścisnąć przy powitaniu
2. gest głową przy powitaniu lub pożegnaniu
3. panowie nie muszą go zdejmować, gdy się witają
4. potoczna forma pożegnania, używana głównie przez młodzież
5. synonim słowa *świetnie*
6. kobieta niezamężna
7. w rękę stosuje się dzisiaj tylko wobec osób najbliższych
8. w tym stylu używamy form *pan, pani, państwo*

HASŁO:

Kącik frazeologiczny

I. Kiedy tak mówimy? Proszę połączyć powiedzenia z odpowiednią sytuacją.

	Powiedzenie		Sytuacja
0	<i>Komu w drogę, temu czas!</i>	A	Przy powitaniu ze zdziwieniem i radością.
1	Szerokiej drogi!	B	Przedstawianie się podczas rozmowy telefonicznej.
2	Połamania rąk i nóg!	C	Przy powitaniu gościa przez gospodarza, przed drzwiami domu.
3	Kogo moje oczy widzą!	D	Przy pożegnaniu; życzenia powodzenia, np. przed egzaminem.
4	Rączki całuję!	E	Pytanie o nazwisko w sytuacji oficjalnej, np. w urzędzie.
5	Z tej strony Jan Kowalski.	F	Przy pożegnaniu; podkreślenie konieczności rozstania.
6	Jak pańska godność?	G	Przy pożegnaniu, gdy nadchodzi pora rozstania.
7	O wilku mowa, a wilk tu!	H	Przy powitaniu lub pożegnaniu; słowa wypowiedane przez mężczyznę.
8	Na mnie już czas!	I	Przy powitaniu lub pożegnaniu, z wyrazami szacunku.
9	Zapraszam w moje skromne progi!	J	Przy pożegnaniu, przed podróżą.
10	Kłaniam się nisko!	K	Przy powitaniu, w sytuacji miłej niespodzianki.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

G

II. Proszę ułożyć krótkie dialogi z powiedzeniami z ćwiczenia I.

III. Proszę uzupełnić zdania odpowiednim związkiem z ramki.

jaki pan, taki kram; pan władza; pan i władca; pani domu; być z kimś za pan brat; być panem sytuacji; być na pan / pani; **pani czyjegoś serca**

0. Została **panią jego serca** już w szkole średniej, więc nic dziwnego, że się pobrali.
1. Honory, pod nieobecność matki, pełniła starsza córka państwa Winnickich.
2. Nie wiem, jak Anna może wytrzymać z mężem, który zachowuje się w domu jak
3. Znam dobrze Adama i nie dziwi mnie to, że ma taki bałagan w dokumentach, bo
4. Teraz, bo wie, że nasz los zależy tylko od niego.
5. W czasach PRL-u do milicjantów często zwracano się: „.....”.
6. W naszym biurze nikt nie mówi sobie po imieniu i wszyscy
7. Nasz kierownik z prezesem firmy grają razem w tenisa i mówią sobie na ty, więc

Lekcja 2

Jesteśmy w Polsce

Mówienie - rozmowa o obrazie Jacka Malczewskiego *Polonia*; miasta i regiony w Polsce, polskie symbole narodowe.

Czytanie I - legenda o orlim gnieździe, wygląd polskiego godła.

Czytanie II - *Polska w liczbach. Położenie geograficzne Polski.*

Czytanie III - miasta Polski.

Słuchanie - *Sen o Warszawie* (wyk. Czesław Niemen).

Gramatyka - narzędnik.

Słownictwo - kierunki świata, kraje sąsiadujące z Polską, nazwy narodowości.

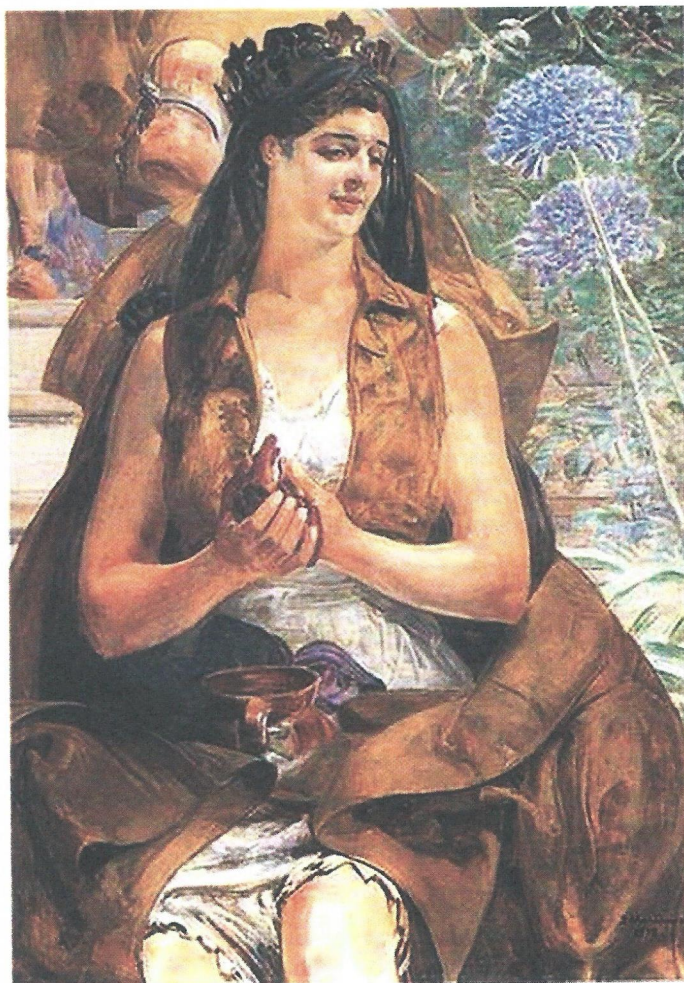
Gra komunikacyjna - prezentacja polskich miast.

Mówienie - opowiadanie o swoim kraju, o swoim mieście.

Pisanie - pozdrowienia. Krzyżówka.

Kącik frazeologiczny - związki frazeologiczne z przymiotnikami pochodzącymi od nazw krajów.

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

www.plus.google.com

Jacek Malczewski *Polonia*

Jacek Malczewski (1854–1929) – malarz i rysownik, czołowy reprezentant Młodej Polski, zwany ojcem symbolizmu w polskim malarstwie przełomu XIX i XX wieku.

Mówienie

1. Czy byli już państwo w Polsce? Kiedy? Jakie miasta i regiony państwo widzieli?
2. Jakie miasta i regiony w Polsce chcieliby państwo zwiedzić? Dlaczego?
3. Czy znają państwo polskie symbole narodowe?

Czytanie I

Proszę uzupełnić tekst wyrazami z ramki zgodnie z przykładem.

złotą, siedzibę, flaga, komunistycznych, **Gniezno**, czerwonym, legenda, tysiąca, Mieszko I, godła, białego, rozpostarte, dumną

Za pierwszą stolicę Polski uważa się **Gniezno**.⁰

Potwierdza to¹ „O Lechu i białym orle”. W tym mieście miał swoją² pierwszy władca Polski³.

Z miastem związana jest też geneza polskiego⁴.

Przedstawia ono⁵ orła ze⁶

koroną, dziobem i szponami na⁷ tle. Orzeł ma szeroko

.....⁸ skrzydła i⁹ sylwetkę. Ten

znak towarzyszy Polsce od ponad¹⁰ lat. W czasach

.....¹¹ orzeł nie miał korony, ale odzyskał ją w 1989 roku. Od barw godła pochodzi polska¹², która jest biało-czerwona.

Czytanie i słuchanie

Proszę zapoznać się z informacjami podanymi w tabeli.

Polska w liczbach

Powierzchnia	312 689 km ²
Mieszkańcy	38,7 mln
Narodowości	Polacy 98,5%, Ukraińcy 0,6%, Niemcy 0,5%, inne 0,4%
Waluta	1 złoty (PLN) = 100 groszy
Podział administracyjny	16 województw
Stolica	Warszawa; 1,65 mln
Główne miasta	Łódź, Gdańsk, Kraków, Poznań, Wrocław, Katowice
Główne rzeki	Wisła (1047 km), Odra, Bug, Warta
Warunki naturalne	Przeważają niziny i wyżyny. Najniższy punkt - wieś Racki Elbląskie (1,8 m poniżej poziomu morza). Najwyższy punkt - Rysy 2499 m w Tatrach. Góry zajmują 3% powierzchni kraju.
Krainy geograficzne	Pomorze, Warmia i Mazury, Wielkopolska, Kujawy, Mazowsze, Podlasie, Wyżyna Lubelska, Małopolska, Górny Śląsk, Dolny Śląsk
Góry	Karpaty (najwyższe pasmo - Tatry, Beskidy, Bieszczady), Sudety (najwyższe pasmo - Karkonosze, najwyższy szczyt - Śnieżka), Góry Świętokrzyskie (najwyższy szczyt - Łysica)
Największe jeziora	Śniardwy (Mazury) 113,8 km ² , Mamry (Mazury)
Klimat	Umiarkowany przejściowy
Kraje sąsiadujące	Niemcy (467 km), Czechy (790 km), Słowacja (538 km), Ukraina (529 km), Białoruś (416 km), Rosja (210 km), Litwa (103 km)
Turystyka	14 mln turystów rocznie odwiedza Polskę. Polska zajmuje 14. miejsce na liście najchętniej odwiedzanych państw na świecie.

Źródło: <http://www.staypoland.com/polska.htm>

Proszę wysłuchać tekstu *Położenie geograficzne Polski*, a następnie wskazać na mapie miejsca, o których była mowa w nagraniu i w tabeli *Polska w liczbach*.

I. Na podstawie danych z tabeli oraz wysłuchanego tekstu proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź zgodnie z przykładem.

Przykład:

0. Polska leży
 - a) w Europie Południowej.
 - b) w Europie Zachodniej.
 - c) w Europie Środkowej.

1. Polska sąsiaduje z
 - a) 5 krajami.
 - b) 9 krajami.
 - c) 7 krajami.

2. Pod względem wielkości terytorium Polska znajduje się
 - a) w pierwszej dziesiątce największych państw europejskich.
 - b) w drugiej dziesiątce największych państw europejskich.
 - c) w trzeciej dziesiątce największych państw europejskich.

3. Najwyższe góry w Polsce to
 - a) Sudety.
 - b) Bieszczady.
 - c) Tatry.

4. Największa rzeka w Polsce to
 - a) Wisła.
 - b) Odra.
 - c) Bug.

5. Polska ma
 - a) prawie 40 mln mieszkańców.
 - b) mniej niż 35 mln mieszkańców.
 - c) ponad 40 mln mieszkańców.

6. Pod względem liczby ludności Polska należy do
 - a) 5 największych państw europejskich.
 - b) 8 największych państw europejskich.
 - c) 10 największych państw europejskich.

II. Proszę zaznaczyć, czy podane zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F) zgodnie z przykładem.

	P	F
0 <i>Kraków jest stolicą Polski.</i>		x
1 W Warszawie mieszka ok. 2 mln osób.		
2 Terytorium Polski wynosi ponad 400 tys. km ² .		
3 Administracyjnie Polska podzielona jest na 15 województw.		
4 Najdłuższa granica Polski to granica z Ukrainą.		
5 Polska jest krajem prawie jednolitym narodowościowo.		
6 Polski nie było na mapie Europy ponad 100 lat.		
7 Polska znajduje się w drugiej dziesiątce państw najchętniej odwiedzanych przez turystów.		
8 Największe polskie jeziora znajdują się na Kaszubach.		
9 Najmniejszą jednostką walutową jest 1 grosz.		
10 Największe polskie miasta leżą nad jeziorami.		

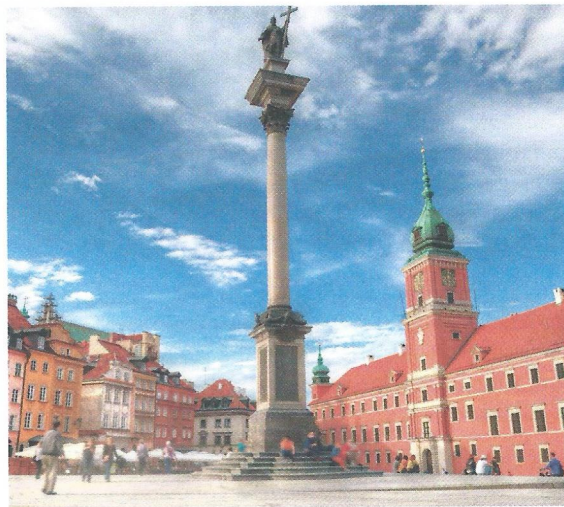

I. Proszę dopasować informacje o miejscach lub zabytkach do nazw miast.

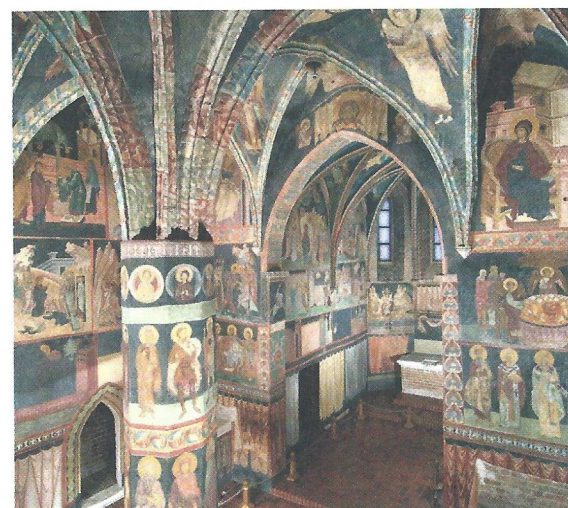
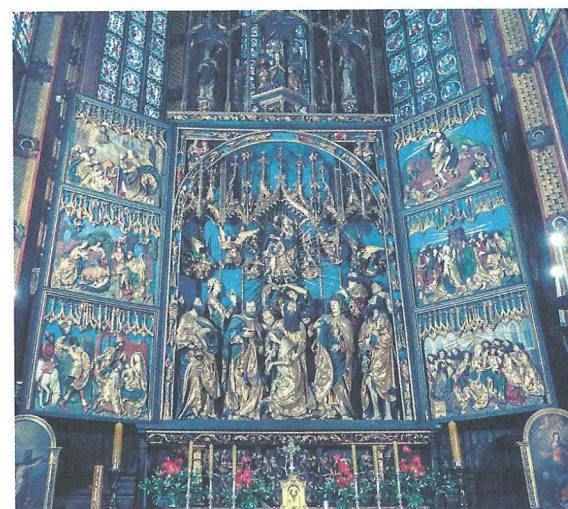
Lp.	Miasto	Informacje o miejscu / zabytku
1	Warszawa	A W środku okrągłej budowli mieści się ekspozycja panoramy <i>Bitwa pod Racławicami</i> , obrazu namalowanego w latach 1893–1894 przez Jana Stykę i Wojciecha Kossaka. Przedstawia jedną z bitw insurekcji kościuszkowskiej (1794), zakończoną zwycięstwem wojsk polskich dowodzonych przez gen. Tadeusza Kościuszkę.
2	Warszawa	B Freski rusko-bizantyjskie w gotyckiej Kaplicy Zamkowej powstały na początku XV wieku z inicjatywy króla Władysława Jagiełły. Pod koniec XIX wieku zostały przypadkowo odkryte pod grubą warstwą tynku. Ich renowacja trwała z przerwami niemal 100 lat. Dzisiaj stanowią unikalny przykład sztuki Wschodu na terenie Polski.
3	Kraków	C Szczyt Giewontu góruje nad miastem i jest z niego doskonale widoczny. Jego kształt często jest kojarzony z sylwetką śpiącego rycerza i wiąże się z legendą o wojownikach śpiących pod Tatrami, którzy obudzą się, gdy Polska znajdzie się w niebezpieczeństwie.
4	Poznań	D Ulica Piotrkowska – reprezentacyjna ulica miasta i jednocześnie najdłuższa ulica handlowa w Europie, licząca około 4,2 km. Prace renowacyjne przywróciły piękny, secesyjny charakter ocalałym kamienicom i uczyniły z niej centrum kulturalne i biznesowo-handlowe miasta.
5	Katowice	E Pałac Kultury i Nauki to kontrowersyjny zabytek architektury socrealizmu – dar Związku Radzieckiego dla Polski (kiedyś nosił imię Stalina). Mimo niechlubnej przeszłości zrosł się z pejzażem miasta i stał się jego symbolem.
6	Częstochowa	F Najsłynniejszy w Polsce amfiteatr, w którym od 1963 roku odbywa się Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej. Z tej okazji co roku w czerwcu zjeżdżają do miasta piosenkarze i turyści, aby uczestniczyć w licznych koncertach festiwalowych.
7	Gdańsk	G <i>Najstarszy pomnik miasta w formie kolumny ufundowany w 1644 roku przez króla Władysława IV na cześć ojca – Zygmunta III Wazy. Stoi na placu Zamkowym i jest tradycyjnym miejscem spotkań mieszkańców miasta.</i>
8	Lublin	H Fontanna z posągami boga morza została przez flamandzkich mistrzów pięknie wkomponowana w staromiejskie budowle. Figura Neptuna, która nawiązuje w formie do rzeźb antycznych, przeznaczona jest do oglądania ze wszystkich stron.
9	Wrocław	I Późnogotycki ołtarz drewniany wykonany pod koniec XV wieku przez Wita Stwosza z Norymbergi, a ufundowany przez mieszkańców miasta. Znajduje się w kościele gotyckim o dwóch nierównych wieżach, który usytuowany jest przy Rynku Głównym.
10	Opole	J Codziennie o 12 w południe dwa koziołki pojawiają się na wieży renesansowego ratusza i przez minutę toczą „bezkrwawą” walkę, po czym się chowają. Według legendy trafiły tam, uciekając spod noża kucharza, który chciał je przyrządzić na uroczystość inauguracyjną zawieszenia zegara na ratuszu.
11	Zakopane	K Współcześnie jest jednym z najlepiej rozpoznawalnych symboli chrześcijaństwa w Polsce. Pochodzenie obrazu i data jego powstania nie są znane. Od końca XIV wieku znajduje się w sanktuarium na Jasnej Górze, dokąd przybył prawdopodobnie z Rusi Kijowskiej.
12	Łódź	L „Spodek” to nowoczesna hala widowiskowo-sportowa, która swoim wyglądem przypomina latający talerz. Odbywają się w niej duże imprezy sportowe i koncerty gromadzące 8000 widzów.

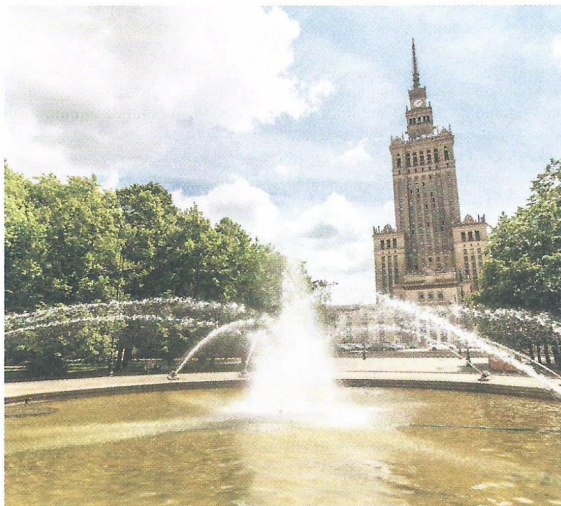
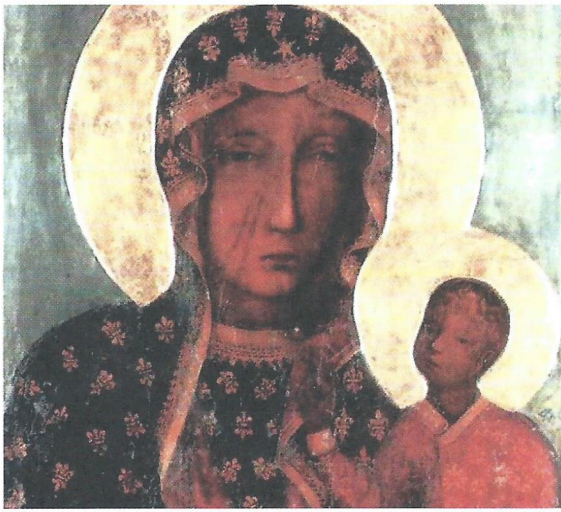
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
G											

II. Proszę podpisać fotografie, podając nazwę miasta oraz nazwę prezentowanego na zdjęciu miejsca lub zabytku.

Kolumna Zygmunta w Warszawie
na placu Zamkowym

III. Proszę zaznaczyć na mapie stolicę Polski oraz miasta, rzeki i krainy geograficzne (praca w parach – konkurs).

Stuchanie

I. Proszę wysłuchać tego nagrania i podkreślić słowa, które nie są zgodne z tekstem piosenki. Proszę wpisać prawidłowe wyrazy.

Sen o Warszawie

Mam, tak samo jak **wy**, **ty**.....
miejsce moje, a w nim
najpiękniejszy mój kraj,
najciekawsze dni,
zostawiłem tam kolorowe sny

Kiedyś zatrzymam los
i na skrzydłach jak wiatr
będę pędził co sił
tam, gdzie nasze sny
i warszawskie słoneczne dni

Gdybyś ujrzeć miał
nadwiślański świt,
już dziś jedź ze mną tam
I ujrzysz, jak
przywita pięknie nas
warszawski dzień

Słowa: Marek Gaszyński
Muzyka i wykonanie: Czesław Niemen

Gramatyka

Narzędnik: (z) kim (z) czym

RZECZOWNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj żeński	-ą	panią Polką książką nocą powieścią
rodzaj męski i rodzaj nijaki	-em	samochodem długopisem panem Polakiem* rogiem mlekiem słońcem imieniem zwierzęciem

* W rzeczownikach r.m. i r.n., których temat kończy się na *k, g*, przed końcówką narzędnika *-em* występuje *-i-*, np.: *zegarkiem, Anglikiem, wrogiem, biologiem*.

Uwaga! Rzeczowniki r. męskiego zakończone w M. l.p. na *-a* mają w N. l.p. końcówkę *-ą*, np.: *kolega - kolegą, artysta - artystą, mężczyzna - mężczyzną, pediatra - pediatrą*.

Liczba mnoga

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męskoosobowy i rodzaj niemęskoosobowy	-ami	paniami panami książkami Polkami Polakami kolegami oknami ćwiczeniami
	-mi*	ludźmi dziećmi braćmi końmi dłońmi

* Końcówka *-mi* w N. l.m. występuje tylko w niektórych rzeczownikach.

PRZYMIOTNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj żeński	-ą	ładną młodą dużą
rodzaj męski i rodzaj nijaki	-ym / -im*	ładnym młodym wysokim długim

* Końcówki -ym / -im występują też w przymiotnikach w miejscowniku l.p.

Liczba mnoga

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męskoosobowy i rodzaj niemęskoosobowy	-ymi / -imi	ładnymi młodymi wysokimi

ZAIMKI OSOBOWE

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
Mianownik	Narzędnik	Mianownik	Narzędnik
ja	<i>mną</i>	my	<i>nami</i>
ty	<i>tobą</i>	wy	<i>wami</i>
on / ono	<i>nim</i>	oni	<i>nimi</i>
ona	<i>nią</i>	one	<i>nimi</i>

Czasowniki łączące się z narzędnikiem (wybór):

interesować się, opiekować się, pisać, rządzić, stać się, wyróżniać się, zachwycać się, zajmować się, zostać.

Przyimki łączące się z narzędnikiem:

między, nad, pod, ponad, poza, przed, za, z.

I. Proszę uzupełnić tabelę, wpisując do niej nazwy narodowości utworzone od nazw krajów.

Nazwa kraju	Kto to jest	Kim on / ona jest	Kim oni / one są
0 Polska	Polak, Polka	Polakiem / Polką	Polakami / Polkami
1 Niemcy			
2 Czechy			
3 Słowacja			
4 Ukraina			
5 Białoruś			
6 Litwa			
7 Rosja			

Uwaga! W języku polskim nazwy narodowości piszemy zawsze wielką literą!

II. Proszę uzupełnić podane zdania formą narzędnika zgodnie z przykładem.

0. Muszę zająć się **młodsza siostrą** (młodsza siostra).
1. Nie rozmawiaj z (ci ludzie).
 2. Polecę na księżyc (polska rakietka).
 3. Opiekuj się (młodszy bracia).
 4. Dlaczego interesujesz się (moje pieniądze).
 5. Zajmij się (te psy).
 6. Pożegnaliśmy się ze (znajomi Ukraińcy).
 7. Porozmawiaj o tym z (ta pani).
 8. Byliśmy na obiedzie z (tamten Białorusin).
 9. Bardzo tęsknię za (swoi przyjaciele).
 10. Lubię się bawić z (wasze dziecko).

III. Proszę uzupełnić tekst, wstawiając wyrazy podane w nawiasach w odpowiedniej formie.

Anna jest **uczen*n*ic*a***⁰ (uczennica)⁰ pierwszej klasy liceum. Jest bardzo **z*d*ol*n*a**⁰ (zdolna)⁰.
 Jest też bardzo¹ (dobra)¹²
 (koleżanka)². Kilka miesięcy temu została³ (laureatka)³
 olimpiady z języka angielskiego. Myśleliśmy, że po takim sukcesie stanie się
⁴ (zarozumiała)⁴ i przestanie nas poznawać. Myliliśmy się.
 Jest nadal⁵ (koleżeńska)⁵ i⁶
 (uczynna)⁶. Wszyscy chcemy, żeby została⁷
 (przewodnicząca)⁷ samorządu klasy, bo uważamy, że jest⁸
 (mądra)⁸ i⁹ (odpowiedzialna)⁹
¹⁰ (osoba)¹⁰.

IV. Proszę uzupełnić tekst formą narzędnika od zaimków osobowych podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

0. Mieszkam nad **wami** (wy).
1. Lubię rozmawiać tylko z (on).
 2. Nie dyskutuj ze (ja).
 3. Chciałem spotkać się tylko z (ty).
 4. Umówiłem się z na jutro (oni).
 5. Mieszkamy pod (one).
 6. Nie interesuj się (ona).
 7. On zawsze się opiekował (my).

V. Proszę uzupełnić tekst przyimkami z ramki zgodnie z przykładem.
Uwaga! Niektóre przyimki mogą się powtarzać.

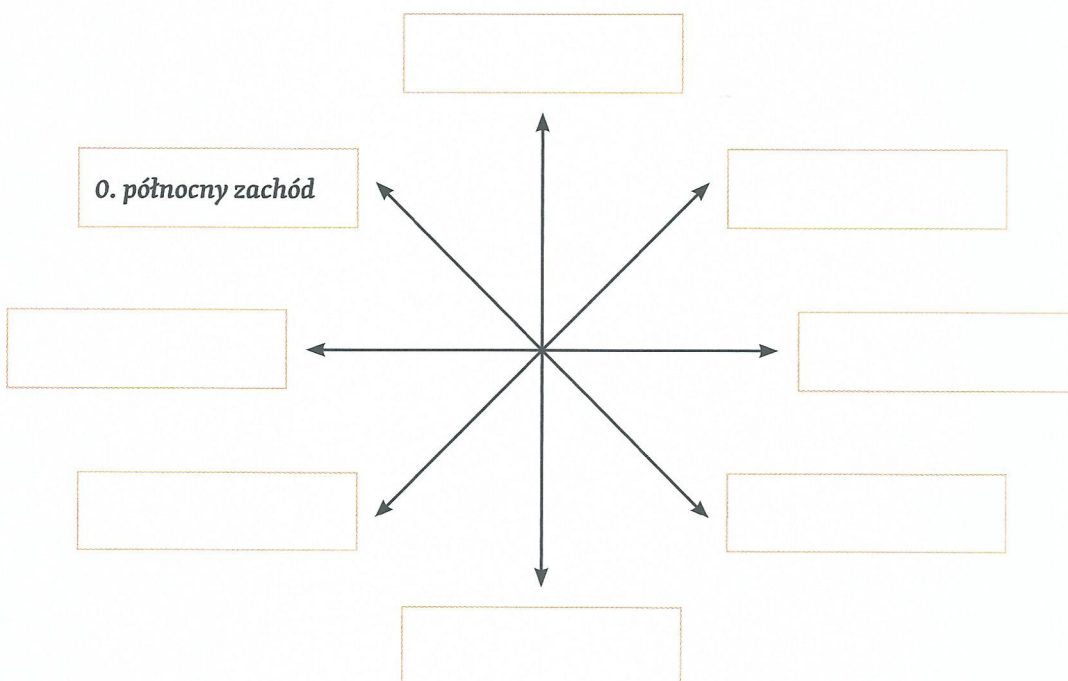
za, między, przed, pod, poza, **nad**

Ostatnie wakacje spędziliśmy **nad** morzem.
Wyjechaliśmy z domu bardzo wcześnie, bo¹ piątą rano.
Droga była pusta, ale kiedy minęliśmy Warszawę, wszystko się zmieniło.
Zaraz² Warszawą zrobił się straszny korek.
Na odpoczynek zatrzymaliśmy się na parkingu, położonym³
starymi pięknymi dębami,⁴ którymi widać było dużą polanę.
Na parkingu⁵ nami nie było nikogo.
Usiedliśmy⁶ drzewami i zjedliśmy kanapki.
Po godzinie wyruszyliśmy dalej.
Na miejsce dojechaliśmy⁷ dziesiątą a jedenastą wieczorem.
To była wyjątkowo długa i męcząca podróż.

I. Proszę uzupełnić tabelę zgodnie z podanym przykładem.

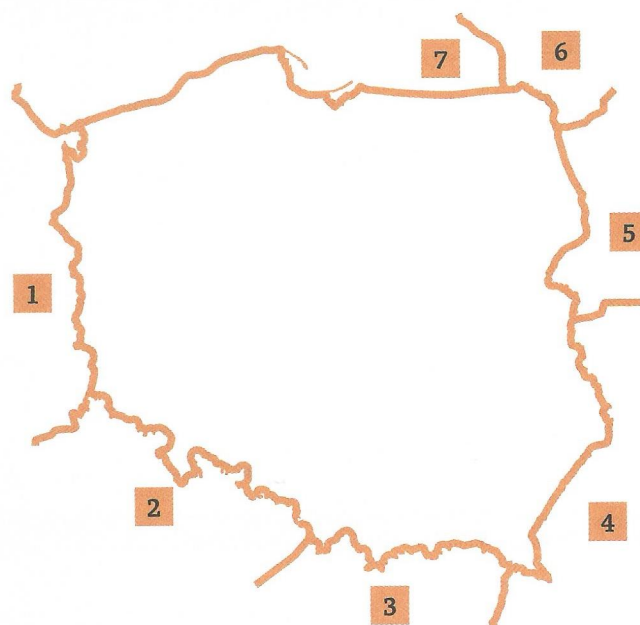
Lp.	Co?	Gdzie?	Jaki? Jaka? Jakie?
0	<i>północ</i>	<i>na północy</i>	<i>północny, północna, północne</i>
1	południe		południowy, południowa, południowe
2	wschód	na wschodzie	
3	zachód		zachodni, zachodnia, zachodnie
4		na północnym wschodzie	północno-wschodni, północno-wschodnia, północno-wschodnie
5	północny zachód	na północnym zachodzie	
6	południowy wschód		południowo-wschodni, południowo-wschodnia, południowo-wschodnie
7		na południowym zachodzie	południowo-zachodni, południowo-zachodnia, południowo-zachodnie
8	centrum		centralny, centralna, centralne
9	środek	w środku	

II. Na podstawie tabeli proszę uzupełnić diagram zgodnie z przykładem.

III. Proszę uzupełnić tabelę, wpisując odpowiednie nazwy państw.

Białoruś, Czechy, Litwa, Niemcy, Rosja, Słowacja, Ukraina

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

<http://www.interklasa.pl/porta>

IV. Korzystając z mapy z ćwiczenia III, proszę uzupełnić tekst zgodnie z podanym przykładem.

Polska leży w **Europie Środkowo-Wschodniej**⁰ (Europa Środkowo-Wschodnia)⁰. Na¹ (zachód)¹ graniczy z² (Niemcy)², natomiast na³ (wschód)³ z⁴ (Ukraina)⁴,⁵ (Białoruś)⁵,⁶ (Litwa)⁶ i⁷ (Rosja)⁷. Nasi sąsiedzi za⁸ (południowy)⁸ granicą to⁹ (Czechy)⁹ i¹⁰ (Słowacja)¹⁰. Na¹¹ (północ)¹¹ Polska leży nad¹² (Bałtyk)¹².

Gra komunikacyjna

Praca w grupach 3-4-osobowych: studenci losują nazwę miasta i uzupełniają otrzymaną od nauczyciela tabelkę (położenie w Polsce: region / województwo; zabytki; atrakcje; dojazd itp.). Jako pomoc w pracy można wykorzystać atlasy, albumy, przewodniki i książki o Polsce. Na koniec wszystkie grupy prezentują wylosowane przez siebie miasta.

Mówienie

1. Proszę opowiedzieć o swoim kraju (proszę wykorzystać poznane słownictwo: położenie, sąsiedzi, regiony, najważniejsze miasta itd.).
2. Proszę opowiedzieć o swoim mieście (zabytki, interesujące miejsca itd.).
3. Proszę opisać najpiękniejsze zabytki w swoim mieście / kraju.

Pisanie

Pozdrowienia

Pozdrowienia – to krótka forma użytkowa (ok. 20–30 słów). Zazwyczaj jest to kilkuzdaniowy tekst (niekiedy z dopiskiem postscriptum – PS) przesłany z podróży. Pozdrowienia są wyrazem pamięci i sympatii do adresata.

Elementy pozdrowień:

- 1) **zwrot do adresata** (nie zawsze);
- 2) **miejsowość, data**;
- 3) **treść właściwa** – najczęściej zaczyna się je od słowa „pozdrowienia...”, „pozdrawiamy...”, a dalej podaje się miejsce, z którego piszemy. Pozdrowienia mogą mieć formę oficjalną lub nieoficjalną. Można też napisać parę słów o tym, jak się bawimy i co u nas słychać lub jak nam się podoba w danym miejscu. Często wspominamy o tym, co udało nam się zwiedzić;
- 4) **podpis** (należy zawsze je zakończyć odpowiednim do stylu podpisem);
- 5) **PS** (może być);
- 6) **dane adresata** (zwrot: Szanowna Pani / Szanowny Pan / Szanowni Państwo lub skróty: Sz. Pani / Sz. Pan / Sz. Państwo / Sz. P.; ulica, nr domu i mieszkania; kod miejscowości; miejscowość).

Źródła: <http://www.obeznani.pl/s/1/jak-pisac-pozdrowienia>; <http://sciaga.pl/tekst/106506-107-formy-uzytkowe>

I. Na podstawie tekstu umieszczonego powyżej proszę ponumerować elementy pozdrowień i określić ich formę stylistyczną.

○ Lublin, 15.05.2015 r.

○ Szanowny Panie Profesorze!

○ Przesytamy
najserdeczniejsze
pозdrowienia z Lublina

○ Anna i Piotr Nowakowie

○ PS Miasto jest piękne,
a ludzie sympatyczni. Dużo
zwiedzamy.

○ Sz. Pan
Prof. Jan Kowalski

ul. Złota 5/41

48-321 Gdańsk

Pozdrowienia

○ Kraków, 21.07.2015 r.

○ Kochani!

○ Pozdrawiamy Was gorąco
z pięknego Krakowa. Pogoda
świetna, dużo zwiedzamy, bo
naprawdę jest co. Szkoda, że
niedługo wracamy, bo chętnie
zostalibyśmy dłużej.

○ Do zobaczenia w Lublinie

○ Anka i Piotrek

○ Sz. Państwo
Ewa i Jan Malinowscy

ul. Szewska 28

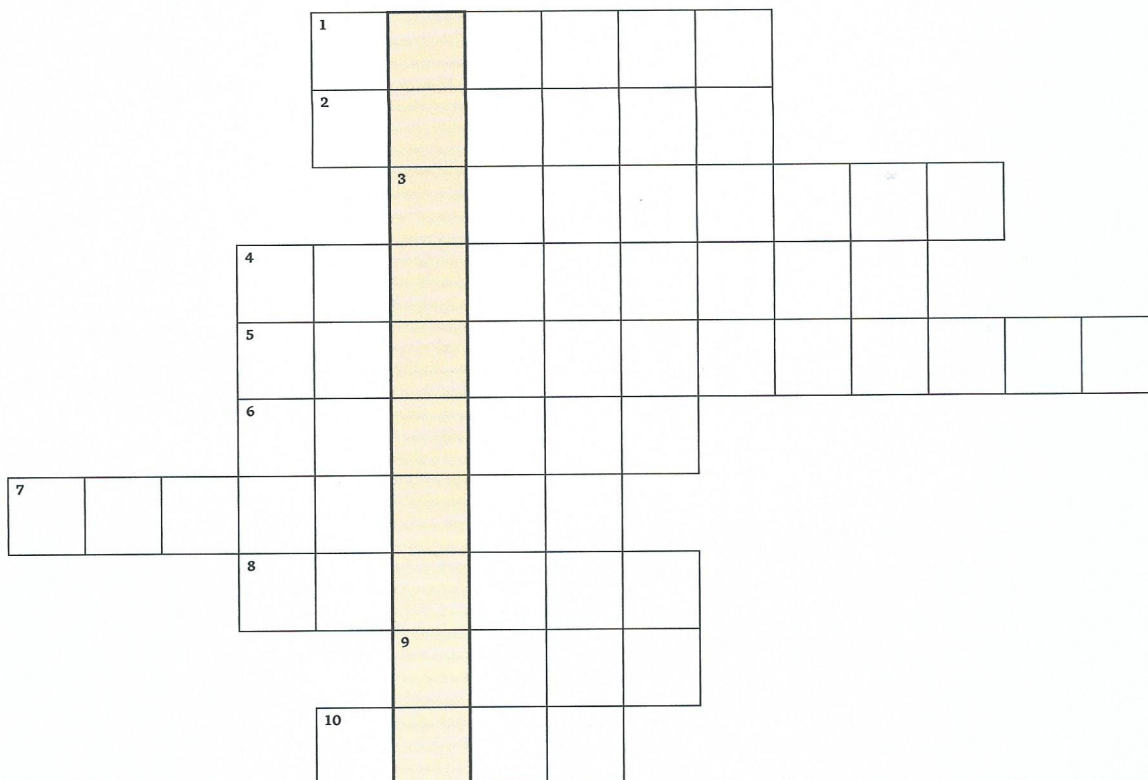
20-634 Lublin

Pozdrowienia

1. Proszę napisać pozdrowienia z wycieczki po Polsce do swojego przyjaciela Polaka.
2. Proszę napisać pozdrowienia z miasta, w którym pani / pan studiuje, do swojej nauczycielki języka polskiego.

Krzyżówka

Proszę rozwiązać krzyżówkę i podać hasło.

1. miasto, w którym znajdują się słynne koziołki
2. ulubione miasto turystów
3. stolica polskich gór
4. miasto, w którym znajduje się słynna kopalnia soli
5. powojenny dar Stalina dla Warszawy (dwa wyrazy)
6. miasto słynące z pięknych fresków rusko-bizantyjskich
7. miasto z halą widowiskową „Spodek”
8. największe polskie miasto nad Bałtykiem
9. duże miasto leżące w centralnej Polsce
10. najwyższy szczyt Polski

HASŁO:

Kącik frazeologiczny

I. Proszę utworzyć przymiotniki od nazw krajów.

0	Ukraina	ukraiński
1	Anglia	
2	Argentyna	
3	Francja	
4	Szwecja	
5	Szkocja	
6	Egipt	
7	Włochy	
8	Grecja	
9	Chiny	
10	Rosja	

II. Proszę uzupełnić zdania przymiotnikami z ćwiczenia I, dopasowując je do rzeczowników, z którymi się łączą.

0. Barszcz **ukraiński** jest bardzo popularny w Polsce.
1. Z powodu awarii elektryczności w mieście zapanowały ciemności.
2. Do piernika na miodzie zawsze dodaję orzechy
3. Na swoje urodziny przygotowałem stół, żeby goście czuli się swobodniej.
4. Anna uważa, że jej chłopak jest bardzo przystojny i ma typowy profil.
5. Witano nas bardzo uroczyście – z ceremoniami.
6. Ta spódnica w kratę jest już stara, ale bardzo ją lubię i ciągle ją noszę.
7. Jazda samochodem w gęstej mgle jest bardzo niebezpieczna i przypomina ruletkę.
8. Ziele jest przyprawą, którą stosuje się do zup i sosów.
9. Mąż Małgosi to piesek, bo jest strasznie delikatny i kapryśny.
10. Kiedy chodziłam na kurs tańca, najbardziej lubiałam tańczyć tango

Lekcja 3

Zaczynam studia

Mówienie – rozmowa o obrazie Jana Matejki *Astronom Kopernik* czyli rozmowa z Bogiem; rola nauki w życiu człowieka, studia w Polsce.

Czytanie I – *Dlaczego warto studiować w Polsce?*

Słownictwo – struktura uniwersytetu, studiów.

Słuchanie I – *Miasteczko akademickie*.

Mówienie – określanie miejsca na podstawie mapy.

Gramatyka – mianownik.

Czytanie II – *Studenci cudzoziemcy w Polsce*.

Mówienie – studia za granicą.

Słuchanie II – Agnieszka Osiecka, *Okularnicy* (wyk. Raz, Dwa, Trzy).

Czytanie III – *Pomnik studenta*.

Kącik frazeologiczny – frazeologizmy związane z nauką.

Proszę powiedzieć, co przedstawia obraz.

www.frombork.fotopolska.eu

Jan Matejko *Astronom Kopernik czyli rozmowa z Bogiem*

Jan Matejko (1838–1893) – malarz i rysownik związany z Krakowem, najwybitniejszy przedstawiciel nurtu historycznego w malarstwie polskim. Obraz zakupiono ze składek publicznych dla Uniwersytetu Jagiellońskiego, który do dziś jest jego właścicielem.

Mówienie

1. Jaką rolę w życiu człowieka odgrywa nauka?
2. Dlaczego pani zdecydowała się / pan zdecydował się podjąć studia?
3. Co pani / pan sądzi o studiowaniu w Polsce?

Czytanie I

Proszę wybrać z ramki synonimy podkreślonych wyrazów.

proponowanej, państwem, możliwość, przede wszystkim, ponadto, prawie, zwyczajnie, sytuacjach, o wiele, sukcesy, reprezentanci, imprez, okres, wyrazić, środkiem, interesującym, wyższa szkoła

Dlaczego warto studiować w Polsce?

Polska jest wyjątkowym krajem / państwem^o o bogatej i burzliwej historii.

Usytuowana w samym centrum /¹ Europy, geograficznie, a także kulturowo łączy Wschód z Zachodem.

Polskie tradycje /² akademickie sięgają ponad 650 lat wstecz.

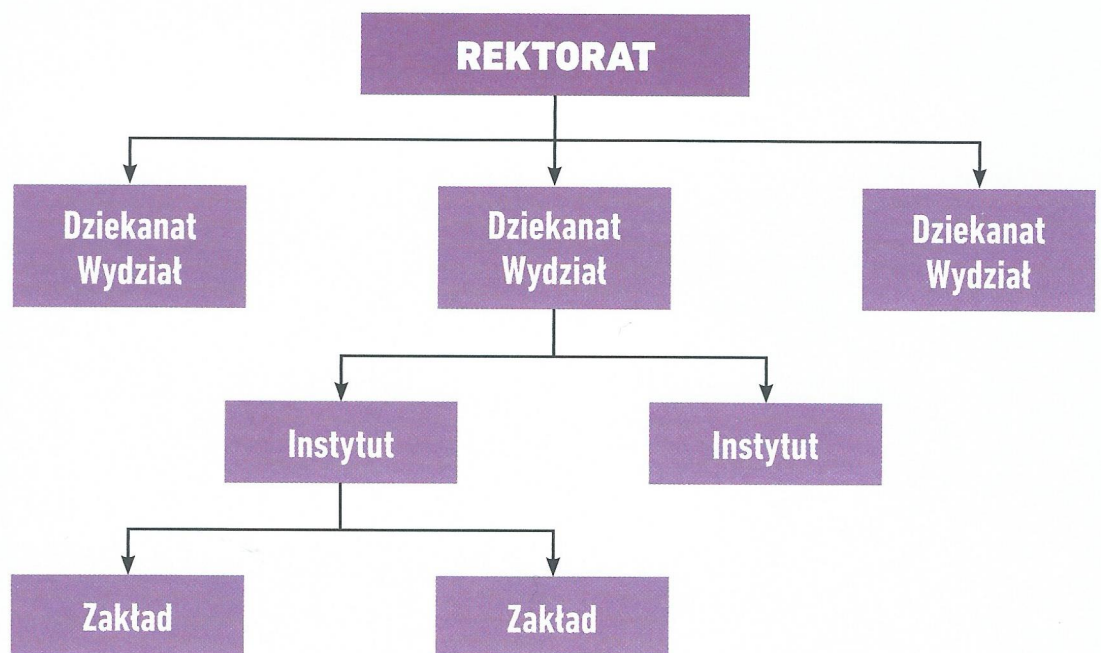
Uniwersytet Jagielloński, najstarsza polska uczelnia /³, powstał w 1364 r. jako drugi w tej części Europy, po uniwersytecie w Pradze. Osiągnięcia /⁴ Polaków trwale zmieniły oblicze nauki, a Mikołaj Kopernik czy Maria Skłodowska-Curie to tylko najbardziej znani jej przedstawiciele /⁵.

Studiowanie nad Wisłą daje szansę /⁶ zdobycia dyplomu jednej z 470 uczelni, co daje Polsce największą liczbę instytucji szkolnictwa wyższego w Europie. Kształcą one blisko 2 miliony studentów, którzy mogą wybierać wśród niemal /⁷ 200 kierunków. Zagraniczne firmy chętnie zatrudniają ich absolwentów, a szczególnie /⁸ cenią inżynierów, architektów i informatyków.

Dla studentów zagranicznych Polska jest krajem atrakcyjnym /⁹ także pod względem ekonomicznym. Koszty studiów i utrzymania są dużo /¹⁰ niższe niż w innych krajach europejskich. Dodatkowo /¹¹ w wielu miejscach, takich jak muzea czy obiekty sportowe, obowiązują zniżki studenckie. W porównaniu z innymi krajami znacznie niższe są także koszty rozrywki oferowanej /¹² studentom, a wiele festiwali i wydarzeń /¹³ kulturalnych dostępnych jest bezpłatnie.

Czas /¹⁴ spędzony na studiach i badaniach naukowych w Polsce może okazać się ciekawy i inspirujący – tak pod względem naukowym, jak i w wielu aspektach /¹⁵ życia codziennego. Aby naprawdę poznać nasz kraj, trzeba zetknąć się z nim osobiście i doświadczyć tego, czego nie sposób oddać /¹⁶ za pomocą słów.

Źródło: <http://www.pon.uj.edu.pl>

I. Z tekstu *Student Sasza* oraz zamieszczonego powyżej wykresu proszę wybrać i wpisać do tabeli słowa związane z wyższą uczelnią.

Student Sasza

Sasza właśnie rozpoczął studia. Od pierwszego października jest studentem prawa na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Na uroczystej immatrykulacji otrzymał z rąk rektora indeks i został „pasowany” na studenta. Złożył też ślubowanie, w którym zobowiązał się do rzetelnego studiowania i godnego reprezentowania uczelni.

Po południu odbyła się mniej oficjalna część powitania studentów pierwszego roku, czyli otrzęsiny. Jest to zabawa urządzona przez studentów starszych roczników, podczas której trzeba symbolicznie zasłużyć na miano studenta.

Po atrakcjach pierwszego dnia zaczęła się studencka codzienność. Sasza musiał wiele spraw załatwić w dziekanacie, a potem w budynku wydziału prawa uczestniczyć w zajęciach, ćwiczeniach i wykładach. Sporo czasu spędzał w Instytucie Prawa Karnego, gdyż tam, w Zakładzie Prawa Unii Europejskiej, pracuje jego przyjaciel. Sasza bardzo go podziwia, kiedyś też chciałby tak pracować, poświęcić się nauce i uczyć kolejne pokolenia studentów.

Sasza stara się uczyć systematycznie. Wie, że prawdziwe studiowanie to często samodzielna lektura dzieł naukowych w czytelni uniwersyteckiej biblioteki.

Pierwszy semestr minie bardzo szybko, nadejdzie czas kolokwiów i zaliczeń, a po nim sesja egzaminacyjna.

Poziomo:

1. dzielnica uniwersytecka
4. fakultet
6. akademicki, zaczyna się 1 października
9. zajęcia praktyczne na uczelni
10. może być elektroniczny
12. męski, żeński i nijaki (l.m.)
14. odpowiada na pytania: kogo?, co?
15. zajęcia z języka obcego na uczelni
17. dają wyższe wykształcenie
19. można je zwiedzać (l.m.)
20. szkoła wyższa
21. można jej użyć, gdy piszemy ołówkiem
23. wielokrotny bilet na basen, na koncerty
24. przerwa w nauce - zimowa i wiosenna
25. czas zdawania egzaminów
26. są w nim oceny z egzaminów
27. wychowanie, wykształcenie
28. najwyższy stopień naukowy

Pionowo:

2. potrzebna, aby osiągnąć sukces
3. jeszcze nie student
4. studenckie, trwają trzy miesiące
5. kieruje wydziałem na uczelni
6. biuro uniwersytetu
7. w skrócie - dr
8. sprawdzian pisemny lub ustny
11. sprawdzian pisemny
13. przed egzaminem
16. wiedza
17. w niej odbywają się ćwiczenia
18. dom studencki
19. jeden ze stopni naukowych
22. w szkole trwa 45 minut

HASŁO:

1 2 3 4 5

6 7

8 9 10 11 12 13

14 15 16 17 18

Stuchanie I

Proszę uważnie wysłuchać tekstu, a następnie dopasować zdjęcia do opisów budynków.

A

B

C

D

E

F

G

H

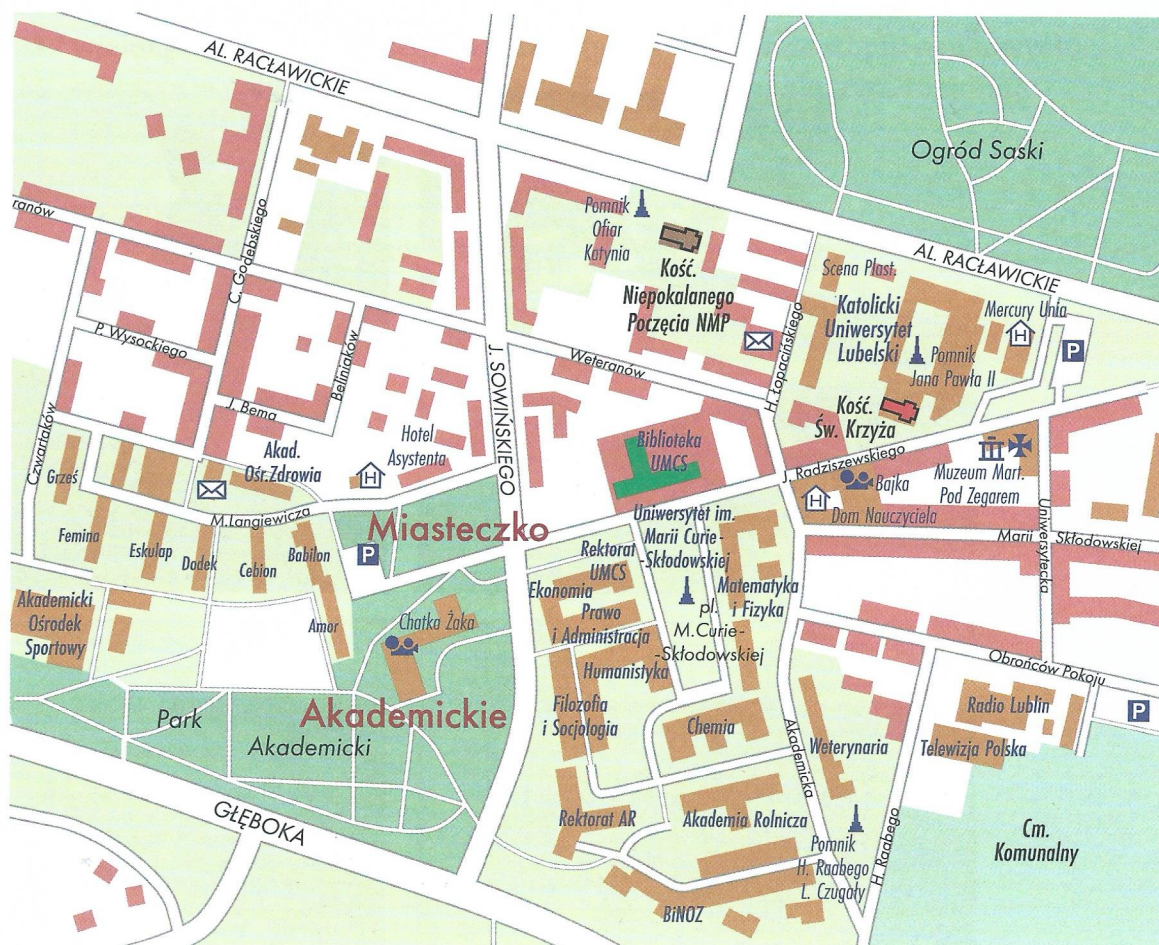
A	B	C	D	E	F	G	H
					0		

Mówienie

Proszę odpowiedzieć na pytania, postępując się planem miasteczka akademickiego.

1. Co znajduje się wokół placu Marii Curie-Skłodowskiej?
2. Co znajduje się przy ulicy Langiewicza?
3. Co znajduje się przy ulicy Radziszewskiego?
4. Jakie wyższe uczelnie znajdują się w miasteczku akademickim?
5. Gdzie znajduje się pomnik Jana Pawła II?
6. Centrum Języka i Kultury Polskiej znajduje się za Biblioteką UMCS, na rogu ulic Sowińskiego i Weteranów. Proszę zaznaczyć ten punkt na mapie.

Na podstawie: www.bg.umcs.lublin.pl

RZECZOWNIK

Mianownik l.m. – rodzaj niemęskoosobowy

Rodzaj	Końcówka	Występowanie	Przykłady
Rodzaj nijaki	-a	We wszystkich rzeczownikach rodzaju nijakiego.	okna, krzesła ćwiczenia, jaja imiona, zwierzęta ¹ muzea, stypendia ² *Wyjątki: dzieci, uszy, oczy
Rodzaj żeński	-y	W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na -a, których temat kończy się na spółgłoskę twardą (oprócz k, g), oraz w rzeczownikach zakończonych na spółgłoskę -sz, -cz.	mapy, szkoły, kobiety, rzeczy, myszy
	-i	W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na -a, których temat kończy się na k, g, oraz w rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na spółgłoskę miękką.	matki, nogi, powieści, miłości ³
	-e	W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na -i. W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na -a, których temat kończy się na spółgłoskę miękką lub stwardniałą, oraz w rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na spółgłoskę twardą lub stwardniałą.	panie, sprzedawczynie, sale, lekcje, ciocie, linie, kasze, ulice, róże, marchwie, noce *Wyjątek: brwi
Rodzaj męski nieosobowy	-y	W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na spółgłoskę twardą (oprócz k, g).	domy, stoły, koty
	-i	W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na k, g.	zegarki, rogi
	-e	W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na spółgłoskę miękką lub stwardniałą. W wyrazach obcych zakończonych na -ans.	konie, kraje, hotele, kalendarze, mecze, kosze, wieżowce, kwadranse

¹ Rzeczowniki r. nijakiego w M. l.p. zakończone na -ę w M. l.m. (a także w innych przypadkach) mają dłuższy temat, np.: zwierzę – zwierzęta, imię – imiona.

² W rzeczownikach r. nijakiego zakończonych w l.p. na -um M. l.m. tworzymy, pomijając tę końcówkę i dodając końcówkę -a, np.: muze-um – muze-a, studi-um – studi-a.

³ Niektóre rzeczowniki r. żeńskiego zakończone w M. l.p. na -ś, -ć lub -ść mają w M. l.m. końcówki oboczne zakończone na -e oraz na -i, np.: postać – postacie / postaci, garść – garście / garści.

Uwaga! Rzeczowniki rodzaju niemęskoosobowego w liczbie mnogiej mają takie same końcówki w mianowniku, bierniku i wołacz (M = B = W).

PRZYMIOTNIK

Mianownik liczby mnogiej

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
niemęskoosobowy	-e	dobre, miłe wysokie, długie ciekawe, ładne gorące, lepsze

I. Proszę przekształcić zdania, zamieniając liczbę pojedynczą na liczbę mnogą.

Przykład:

0. To jest ciekawa książka.

0. **To są ciekawe książki.**

1. Moja najlepsza koleżanka założyła własną firmę.

2. To małe dziecko jest wesołe i rozbawione.

3. Ten czarny piesek jest śmieszny i uroczy.

4. Jej ulubione ubranie to jedwabna spódnica i elegancki żakiet.

5. To muzeum historyczne jest bardzo interesujące.

6. Ta pani jest sympatyczna i uprzejma.

7. To imię i nazwisko jest trudne.

II. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w liczbie mnogiej.

Polskie uczelnie⁰ (polska⁰ uczelnia⁰) zaczynają rok akademicki pierwszego października. Wtedy nowi studenci poznają miejsce nauki. Odwiedzają¹ (biuro)¹ uniwersytetu, czyli rektorat,² (dziekanat)² i³ (sekretariat)³, aby uzupełnić⁴ (dokument)⁴ i uzyskać⁵⁶ (potrzebna⁵ informacja⁶). Idą na⁷⁸ (swoj⁷ wydział⁸) i sprawdzają⁹ (plan)⁹ zajęć. Są na nich¹⁰ (przedmiot)¹⁰ oraz¹¹¹² (stopień¹¹ naukowy¹²),¹³ (imię)¹³ i¹⁴ (nazwisko)¹⁴ nauczycieli. Na planach są¹⁵¹⁶ (różny¹⁵ rodzaj¹⁶) zajęć:¹⁷ (ćwiczenie)¹⁷,¹⁸ (wykład)¹⁸,

.....¹⁹ (seminarium)¹⁹,²⁰ (konwersatorium)²⁰,
²¹ (lektorat)²¹ języków obcych.

Miejscem zamieszkania studentów są²² (akademik)²²,
 które znajdują się w kampusach, oraz²³ (stacja)²³.

Są tam też:²⁴ (stołówka)²⁴,²⁵
 (klub)²⁵,²⁶ (kawiarnia)²⁶,²⁷ (pub)²⁷,
²⁸²⁹ (hala²⁸ sportowa²⁹) i³⁰
 (boisko)³⁰.

RZECZOWNIK

Mianownik l.m. – rodzaj męskoosobowy

Końcówka	Występowanie	Alternacje	Przykłady
-owie ¹	W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na spółgłoskę twardą, miękką lub stwardniałą; w niektórych nazwach stopni pokrewieństwa, godności i narodów.		synowie ojcowie wujowie ministrowie Finowie Arabowie
-e	1. W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na spółgłoskę miękką lub stwardniałą. 2. W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na -anin.		goście, zbóje nauczyciele lekarze listonosze karierowicze Słowianie warszawianie
-i	W rzeczownikach zakończonych na spółgłoskę twardą (oprócz k, g, r) przed końcówką -i występują alternacje.	n > ni z > zi s > si t > ci d > dzi ł > li ch > si	Rumuni Francuzi Hindusi pacjenci Szwedzi Huculi Włosi ²
-y	1. W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na spółgłoskę k, g lub r. 2. W rzeczownikach zakończonych w M. l.p. na -ec (z wyjątkiem ojciec – ojcowie).	k > c g > dz r > rz	Polacy rolnicy geolodzy aktorzy chłopcy sportowcy

¹ Niektóre rzeczowniki męskoosobowe mogą występować w dwóch formach – z końcówką -owie lub -y / -i, np.: *ambasadorowie / ambasadorzy, biologowie / biolodzy, wnukowie / wnuki, wirtuozi / wirtuozowie*.

² **Wyjątki:** *Cyganie, Hiszpanie*, a także *bracia, księża, księżęta*.

Uwaga! Rzeczowniki r. męskiego zakończone w M. l.p. na -a mają w M. l.m. końcówki -i lub -y, np.: *koledzy, poeci, mężczyźni, kierowcy, pediatrzy*.

PRZYMIOTNIK

Mianownik liczby mnogiej

Rodzaj	Końcówka	Alternacje	Przykłady
męskoosobowy	-i	dy > dzi ty > ci chy > si szy > si sy > si ły > li by > bi py > pi ny > ni my > mi wy > wi ży > zi	młodzi bogaci głusi starsi łysi mali grubi tępi ładni łakomi zdrowi duzi
	-y	ki > cy gi > dzy ry > rzy	wysocy drodzy starzy

Uwaga! Przymiotniki zakończone w M. l.p. na -i (oprócz zakończonych na -ki, -gi) w M. l.m. rodzaju męskoosobowego mają tę samą końcówkę, np.: *głupi człowiek - głupi ludzie, ostatni klient - ostatni klienci.*

Przymiotniki zakończone w M. l.p. na -cy, -dzy oraz imiesłowy przymiotnikowe czynne zakończone na -ący w M. l.m. rodzaju męskoosobowego mają tę samą końcówkę, np.: *obcy mężczyzna - obcy mężczyźni, cudzy sąsiad - cudzy sąsiedzi, pracujący robotnik - pracujący robotnicy.*

W przymiotniku *wesoły*, a także w przymiotnikach i imiesłowach przymiotnikowych biernych zakończonych na -ony w M. l.m. r. męskoosobowego występuje wymiana samogłoski o : e, np.: *weseli, szaleni, zmęczeni, zadowoleni.*

Zaimki w mianowniku liczby mnogiej

Mianownik liczby pojedynczej			Mianownik liczby mnogiej	
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki	rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
<i>ten</i>	<i>ta</i>	<i>to</i>	<i>ci</i>	<i>te</i>
<i>tamten</i>	<i>tamta</i>	<i>tamto</i>	<i>tamci</i>	<i>tamte</i>
<i>mój</i>	<i>moja</i>	<i>moje</i>	<i>moi</i>	<i>moje</i>
<i>nasz</i>	<i>nasza</i>	<i>nasze</i>	<i>nasi</i>	<i>nasze</i>
<i>czyj</i>	<i>czyja</i>	<i>czyje</i>	<i>czyi</i>	<i>czyje</i>
<i>taki</i>	<i>taka</i>	<i>takie</i>	<i>tacy</i>	<i>takie</i>
<i>jaki</i>	<i>jaka</i>	<i>jakie</i>	<i>jacy</i>	<i>jakie</i>
<i>jakiś</i>	<i>jakaś</i>	<i>jakieś</i>	<i>jacyś</i>	<i>jakieś</i>
<i>który</i>	<i>która</i>	<i>które</i>	<i>którzy</i>	<i>które</i>

III. Podane wyrażenia proszę napisać w liczbie mnogiej.

0. mój nowy samochód	-	<i>moje nowe samochody</i>
1. nasz wymagający nauczyciel	-	
2. ta wąska ulica	-	
3. ten wysoki człowiek	-	
4. taki dobry lekarz	-	
5. moja stara znajoma	-	
6. to niegrzeczne dziecko	-	
7. tamten rasowy koń	-	
8. twój wesoły brat	-	
9. wasze małe stypendium	-	
10. tamten pracowity rolnik	-	
11. pewna znana postać	-	
12. jego młodszy syn	-	
13. mój ulubiony siostrzeniec	-	
14. jakiś elegancki mężczyzna	-	
15. jej ostatnia lekcja	-	

IV. Podane niżej zdania proszę napisać w liczbie mnogiej.

0. Ten Polak jest miły. *Ci Polacy są mili.*

1. Stary człowiek niesie dużą, ciężką walizkę.
.....
2. Inżynier architekt zaprojektuje nowe centrum handlowe.
.....
3. Znany chirurg niemiecki przeprowadził skomplikowaną operację.
.....
4. Ten wesoły blondyn to mój nowy kolega.
.....
5. Najzdolniejszy student dostanie stypendium naukowe.
.....
6. Młody Ukrainiec przyjechał na kurs językowy.
.....
7. Ten pan zawsze nosi kapelusz i długi płaszcz.
.....

V. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w liczbie mnogiej.

Kandydaci (Kandydat)⁰ na studia od lat wybierają prawo jako najatrakcyjniejszy kierunek.

Czy¹ (przyszły)¹² (absolwent)² prawa mają szansę znaleźć zatrudnienie?³ (Analityk)³⁴ (rynkowy)⁴ twierdzą, że⁵ (kierunek)⁵⁶ (prawniczy)⁶ dają najszersze możliwości wyboru, z jakimi spotkać się mogą⁷ (młody)⁷⁸ (człowiek)⁸,⁹ (który)⁹ wkraczają na rynek pracy.¹⁰ (Zajęcie)¹⁰ z szeroko pojętego prawa administracyjnego otwierają wiele miejsc pracy. Potrzebują ich¹¹ (instytucja)¹¹¹² (samorządowa)¹² i¹³ (państwowa)¹³. Z kolei¹⁴ (specjalista)¹⁴ z zakresu prawa finansowego czy podatków mogą liczyć na zatrudnienie w bankowości, księgowości i pokrewnych dziedzinach. Natomiast¹⁵ (osoba)¹⁵¹⁶ (zainteresowana)¹⁶ zawodami prawniczymi mają możliwość ubiegania się o jedną z aplikacji. Prawo to studia analityczne i niezwykle trudne. Dlatego¹⁷ (wykształcony)¹⁷¹⁸ (prawnik)¹⁸ to¹⁹ (zdyscyplinowany)¹⁹²⁰ (pracownik)²⁰, często²¹ (posiadający)²¹ umiejętności oratorskie, a także²² (biegły)²² w piśmie.²³ (Taki)²³²⁴ (wszechstronny)²⁴²⁵ (fachowiec)²⁵ nie powinni martwić się przepełnieniem na rynku pracy.

Na podstawie: www.edulandia.pl/ Najpopularniejsze kierunki rekrutacji na studia w 2014 roku

VI. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w liczbie mnogiej.

Choć dominują **stereotypy negatywne**⁰ (stereotyp negatywny)⁰, to wyróżniamy również **stereotypy pozytywne**⁰ (stereotyp pozytywny)⁰. Są to zwykle¹² (dodatnia¹ cecha²), które przypisujemy jakiejś grupie, np. narodowości. A oto najbardziej³ (powszechny)³ stereotypy pozytywne na temat innych narodów Europy:

Niemcy –⁴,⁵,⁶,⁷
(dokładny⁴, precyzyjny⁵, świetny⁶ inżynier⁷).

Francuzi –⁸,⁹,¹⁰,
.....¹¹,¹² (wspaniały⁸ kucharz⁹, namiętny¹⁰ kochanek¹¹,
znawca¹²) wina i¹³ (artysta)¹³.

Włosi –¹⁴,¹⁵,¹⁶,¹⁷
(wesoły¹⁴ romantyk¹⁵, religijny¹⁶, rodzinny¹⁷)

Anglicy –¹⁸ (przywiązany)¹⁸ do tradycji,¹⁹,
.....²⁰ (taktowny¹⁹, dystyngowany²⁰).

Na podstawie: www.twojaeuropa.pl/35/czym-sa-stereotypy-definicja-i-przyklady

Czytanie II

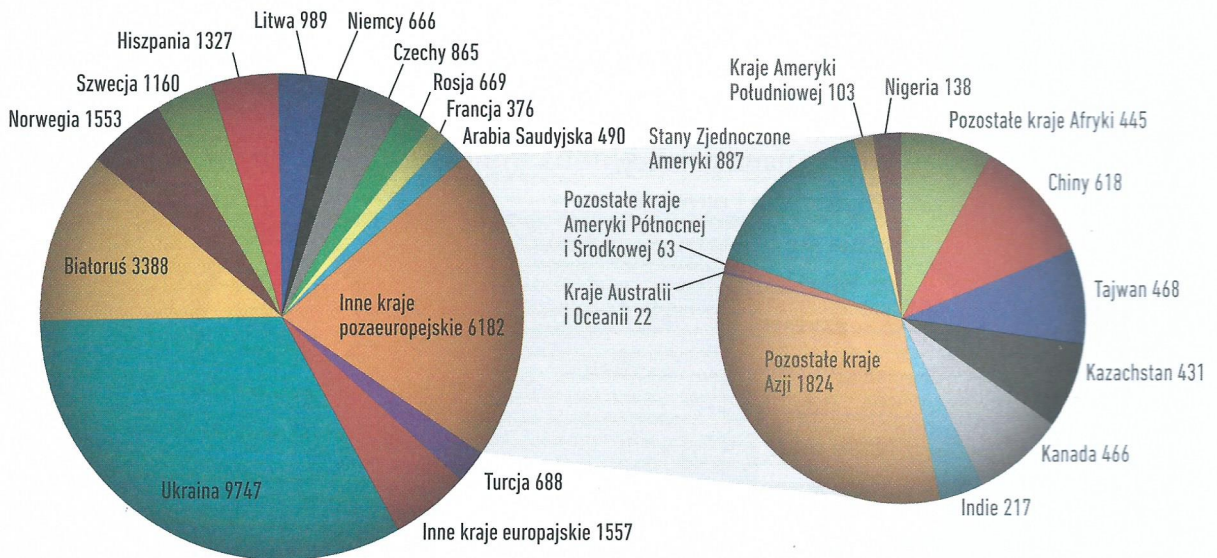
Studenci cudzoziemcy w Polsce

Rok akademicki 2012/2013

Liczba studentów cudzoziemców na polskich uczelniach w roku akademickim 2012/2013 wyniosła 29,2 tys. osób, podczas gdy w roku 2005/2006 wynosiła tylko 10,1 tys. osób. Najwięcej studentów cudzoziemców studiuje w Warszawie (8,2 tys.), w Krakowie (3,2 tys.), we Wrocławiu (2,7 tys.) oraz w Lublinie (2,3 tys.).

Na podstawie: <http://www.studenckamarka.pl/>

Na podstawie wykresu proszę uzupełnić zdania nazwami narodowości zgodnie z podanym przykładem.

Na podstawie: www.studenckamarka.pl/

Przykład: Największa grupa studentów cudzoziemców to Ukraińcy^o.

Druuga grupa co do liczebności to¹.

Trzecie miejsce zajmują²,

a czwarte³,

za którymi są⁴,

.....⁵ i⁶.

Następne dwie grupy studentów to⁷

oraz⁸. Ostatnie miejsce w rankingu

zajmują⁹.

Najliczniejszą grupę studentów zza oceanu stanowią¹⁰,

a z krajów azjatyckich –¹¹.

Sporą grupę stanowią również¹² z Arabii Saudyjskiej.

Mówienie

1. Proszę powiedzieć, czy chciałaby pani / chciałby pan studiować w Polsce? Proszę uzasadnić swoją wypowiedź.
2. Proszę powiedzieć, który kraj spoza Europy wybrałaby pani / wybrałby pan jako miejsce swoich studiów. Proszę podać przyczyny takiego wyboru.
3. Jaki kierunek studiów (i dlaczego) cieszy się największą popularnością wśród pani / pana kolegów.

Stuchanie II

I. Proszę postuchać piosenki, a następnie odnaleźć w tekście niewłaściwe wyrazy i zastąpić je prawidłowymi. Uwaga! Nieprawidłowych wyrazów jest 16.

Okularnicy

Słowa: Agnieszka Osiecka
Muzyka: Jarosław Abramow
Wykonanie: Raz, Dwa, Trzy

Między nami po ulicy,
pojedynczo i **parami**,
snują się okularnicy ze skryptami.
I z książkami,
z zeszytami,
z papierami, kompletami.
Itp., itd., itp., itd., itd.
Nosy mają odmrożone,
uszy w szalik otulone,
spodnie mają zeszłoroczne, twarze mroczne.
Taki dzieckiem się nie zajmie,
tylko mówi o Einsteinie.
Itp., itd., itp., itd., itd.
Gnieżdżą się w akademiku,
mają każdy po ręczniku.
I nie dla nich dewolaje,
i Paryże, i Szanghaje.
I nie dla nich bar i ubaw,
ani lala, ani buba.
Itp., itd., itd.
Tylko czasem przy tablicy,
zimą jakiś okularnik,
skradnie swej okularnicy podarunek.
Wtem okular zajdzie mgłą,
przemarznięte ręce drżą.
Potem razem w bibliotece,
i w taksówce, i w kolejce.
Itp., itd., itd.

.....
grupkami

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Wymęczeni, wychudzeni,
 z biletami już w kieszeni,
 odjeżdżają pociągami,
 potem żenią się z mężami.
 Potem wiążą koniec z końcem
 za te polskie trzy tysiące.
 Itp., itd., itd.

II. Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Jak w piosence zostało przedstawione życie studenta?
2. Które aspekty życia studenckiego są aktualne dzisiaj?
3. Czy czas studiów jest ważnym okresem życia? Proszę uzasadnić swoją opinię.

Czytanie III

Proszę wstawić do tekstu usunięte zdania.

Pomnik Studenta

Pomnik Studenta w Warszawie to rzeźba młodego mężczyzny wykonana z brązu.

[0 - A] Znajduje się na terenie Uniwersytetu Warszawskiego przed budynkiem starej biblioteki.

Budowa Pomnika Studenta została zainicjowana przez Tygodnik Akademicki „Auditorium” w 1993 roku, ale jego odsłonięcie nastąpiło dziesięć lat później – w styczniu 2003 roku. [1 - ...] Aby zebrać pieniądze na budowę, od początku 1994 roku sprzedawano cegielki w cenie 5 zł i 20 zł. W maju 2001 roku odbył się casting. Zgłosili się na niego studenci, którzy chcieli, by ich twarz posłużyła za wzór dla spiżowego studenta. Spośród dwudziestu dwóch kandydatów jury wybrało Macieja Robaka – studenta Studiów Matematyczno-Przyrodniczych na Uniwersytecie Warszawskim. [2 - ...]

Rzeźba przedstawia studenta siedzącego na ławce. Uniesiona ręka sugeruje, że prowadzi z kimś rozmowę. Obok niego leży egzemplarz Tygodnika

Akademickiego „Auditorium” i książki. [3 - ...] Student ubrany jest w podkoszulkę, marynarkę i obcisłe spodnie. W bucie ma dziurę. Aby odczytać tekst umieszczony pod podeszwą, trzeba użyć lusterka. W rzeźbie są skrytki, w które można wsunąć karteczkę z informacją, np. na temat egzaminów czy o randce. Na całej postaci są również powybijane pojedyncze litery.

[4 - ...] Na ławce znajdują się łacińskie sentencje, a wokół niej wmurowano tabliczki z nazwiskami fundatorów pomnika.

Na pomnikowej ławce obok studenta siadają wszyscy. Na Boże Narodzenie student-pomnik wkłada czapkę Mikołaja. [5 - ...] Ludzie chętnie tu przychodzą i często robią sobie zdjęcia ze studentem z brązu. Zgodnie z pragnieniem pomysłodawców pomnik stał się symbolem akademickiej Warszawy.

Na podstawie: pl.wikipedia.org/wiki/Pomnik_Studenta, pomnikstudenta.pl/galeria.html

Usunięte zdania:

- A. *Autorem monumentu jest znany polski rzeźbiarz – Andrzej Renes.*
- B. To właśnie on pozował do pomnika.
- C. Po zastosowaniu odpowiedniego kodu można z nich odczytać różne hasła.
- D. Do realizacji projektu przyłączyły się samorządy i stowarzyszenia studenckie warszawskich uczelni.
- E. W czasie piłkarskich mistrzostw Europy był ubrany w strój piłkarski.
- F. Jedna z nich ma wysuwaną kartkę.

Kącik frazeologiczny

Proszę połączyć związek frazeologiczny z odpowiednią definicją.

0	przerośnięty uczeń	A	kilkudniowy wyjazd organizowany przez szkołę w ciągu roku szkolnego, łączący wypoczynek z nauką
1	mieć do szkoły pod górkę	B	praca, sprawa wymagająca odpowiednich, szczególnych umiejętności
2	zielona szkoła	C	egzamin, sprawdzian, którego większość uczestników nie zdała
3	wykuć na blachę	D	nabrać rozsądku, stać się mądrzejszym, zwykle dzięki jakimś doświadczeniom
4	zebrać autografy	E	mieć trudne dzieciństwo
5	wyższa szkoła jazdy	F	jesienna sesja poprawkowa
6	kampania wrześniowa	G	zdobyta wcześniej wiedza okazała się przydatna w życiu
7	nauczyć kogoś rozumu	H	zdożyć wpisy do indeksu, czyli zaliczenia
8	rzeź niewiniątek	I	uczeń, który przekroczył wiek przewidziany na daną klasę
9	dostać szkołę	J	nauczyć się czegoś na pamięć, doskonale zapamiętać
10	nauka nie poszła w las	K	zostać zmuszonym do dużego wysiłku

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I										

Lekcja 4

Rodzina

Mówienie – rozmowa o obrazie Stanisława Wyspiańskiego *Macierzyństwo*,
rola rodziny dawniej i dziś, seriale o rodzinie.

Czytanie I – *Rodzina Mostowiaków*.

Czytanie II – *Model polskiej rodziny*.

Gramatyka – biernik.

Czytanie III – *Krystyna Janda wspomina swoje dzieciństwo*.

Słuchanie I – *Kiedy byłem małym chłopcem* (wyk. Breakout).

Słownictwo – nazwy zawodów.

Gra komunikacyjna – *Kim chciałeś być w dzieciństwie?*

Słuchanie II – ranking zawodów.

Czytanie IV – najpotrzebniejsze zawody według „Forbesa”.

Mówienie – plany związane z zawodem i pracą.

Kącik frazeologiczny – przysłowia i powiedzenia związane z tematem *dom, rodzina*;
związki frazeologiczne z nazwami zawodów.

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

www.myvimu.com

Stanisław Wyspiański *Macierzyństwo*

Stanisław Wyspiański (1869–1907) – polski dramaturg, poeta, malarz, grafik, architekt, projektant mebli. Tworzył w epoce Młodej Polski. Bywa nazywany czwartym wieszczem polskim.

Mówienie

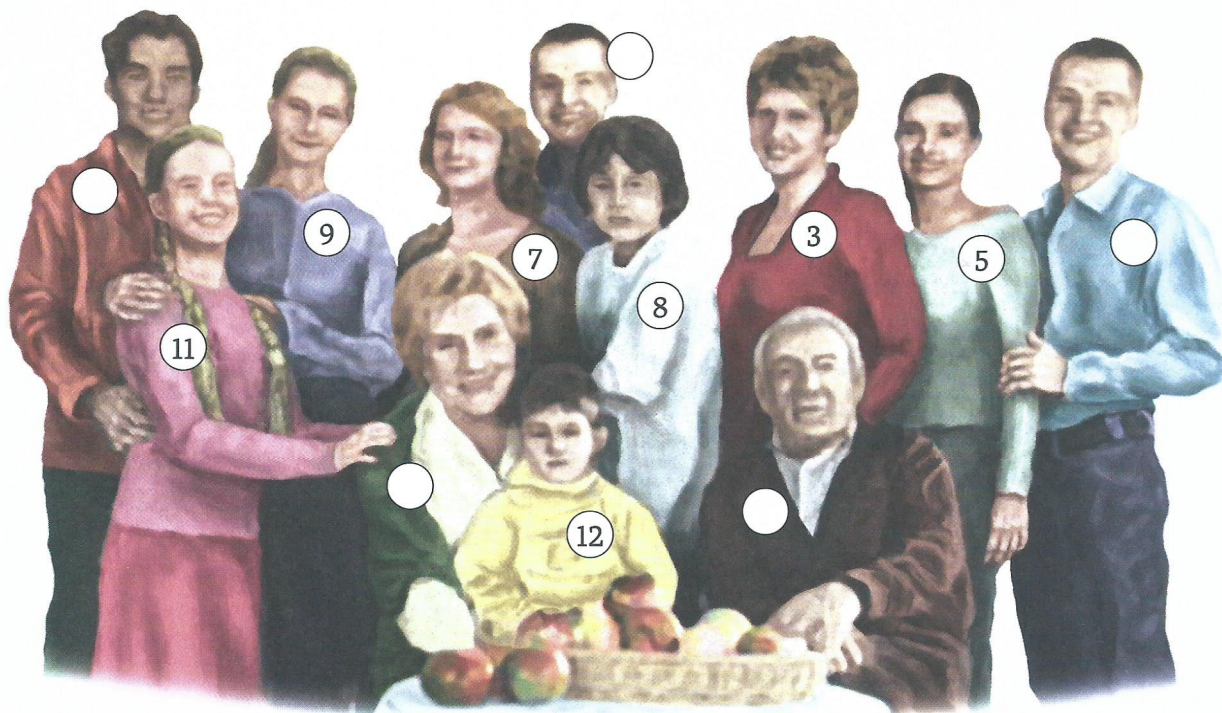
1. Jaką rolę w pani / pana życiu odgrywa rodzina?
2. Jaki jest model rodziny w pani / pana kraju?
3. Czym współczesne rodziny różnią się od tych sprzed lat?
4. Czy w pani / pana kraju są popularne seriale o rodzinie?

Czytanie I

I. Proszę przeczytać tekst i uzupełnić na zdjęciu brakujące numery, oznaczające członków rodziny Mostowiaków.

Rodzina Mostowiaków

1. Barbara, 2. Lucjan, 3. Maria, 4. Piotr, 5. Małgosia, 6. Paweł, 7. Marta, 8. Łukasz, 9. Hanka, 10. Marek, 11. Natalia, 12. Mateusz

M jak Miłość to serial Telewizji Polskiej. Od 2000 roku cieszy się niesłabnącą popularnością wśród widzów, którzy z zapartym tchem śledzą losy członków rodziny Mostowiaków.

Seniorzy rodu – Lucjan i Barbara są rodzicami czworga dorosłych dzieci: Marii, Marty, Marka i Małgorzaty.

Najstarsza z rodzeństwa – Marysia, córka Barbary z pierwszego związku, jest matką bliźniaków, Piotra i Pawła. Pracuje jako pielęgniarka w małym miasteczku Gródek.

Duma rodziny – Marta mieszka w Warszawie i jest sędzią. Ma za sobą nieudany związek i samotnie wychowuje syna Łukasza.

Jedynym synem Lucjana i Barbary jest Marek. Z czwórki rodzeństwa to właśnie on zawsze sprawiał rodzicom najwięcej kłopotów. Przez wiele lat uchodził za „czarną owcę” w rodzinie. Jego żoną była Hanka, która zginęła w wypadku samochodowym, a jej śmiercią żyła cała Polska. Marek przez długi czas nosił w sercu żalobę i nie potrafił zaopiekować się dziećmi – Mateuszem i adoptowaną córką Natalią.

Najmłodsza córka Mostowiaków to szczęśliwa i zawsze uśmiechnięta, choć trochę naiwna, Małgosia. Mieszkała w Warszawie, była studentką, jednak przywiozła z tego miasta jedynie bagaż niemiłych wspomnień i doświadczeń.

II. Proszę uzupełnić poniższe zdania, korzystając z nazw członków rodziny umieszczonych w ramce.

bratanek, teściowie, rodzeństwo, bratanica, ojczym, siostrzeniec, wnukowie, ojciec, synowa, **małżeństwo**, brat cioteczny, zięć, siostra przyrodnia, bratowa, ciocia, babcia, rodzice, dziadkowie, szwagier, wujek, dzieci

0. Barbara i Lucjan Mostowiakowie to małżeństwo.

1. Maria, Marta, Marek i Małgosia to
2. Maria, Marta, Marek i Małgosia dla Barbary i Lucjana to
3. Barbara i Lucjan dla Marka to
4. Barbara i Lucjan dla Hanki to
5. Barbara i Lucjan dla Łukasza to
6. Mateusz i Łukasz dla Barbary to
7. Maria dla Marty to
8. Lucjan dla Marii to
9. Były mąż Marty dla Barbary to
10. Były mąż Marty dla Małgosi to
11. Hanka dla Małgosi to
12. Hanka dla Lucjana to
13. Marek dla Mateusza to
14. Piotr i Paweł dla Marka to
15. Mateusz dla Marii to
16. Natalia dla Małgosi to
17. Piotr i Paweł dla Mateusza to
18. Barbara dla Mateusza to
19. Marek dla Piotra to
20. Marta dla Mateusza to

III. Proszę przedstawić swoich bliskich na podstawie rodzinnego zdjęcia.

Czytanie II

I. Proszę połączyć w pary wyrazy bliskoznaczne.

0	rodzina	A	związki
1	pozycja	B	generacja
2	kwestia	C	oparcie
3	więzy	D	osiągnięcie
4	potomstwo	E	zajmujący
5	przekonanie	F	poziom
6	absorbujący	G	miejsce
7	zdobycie	H	zajęci
8	relacje	I	pogląd
9	pochłonięci	J	familia
10	standard	K	stosunki
11	opoka	L	sprawa
12	pokolenie	Ł	dzieci

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
J												

II. Proszę połączyć wyrazy i wyrażenia z odpowiednią definicją.

0	patriarchat	A	różnica pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów w określonym czasie i na określonym obszarze
1	matriarchat	B	majątek i przedmioty materialne gromadzone przez człowieka
2	partnerstwo	C	bycie matką
3	przyrost naturalny	D	posiadanie lub nieposiadanie majątku
4	macierzyństwo	E	dominacja kobiety w rodzinie
5	status materialny	F	sprawiedliwy podział obowiązków małżeńskich i rodzicielskich
6	dobry materialny	G	dominująca rola ojca w rodzinie

0	1	2	3	4	5	6
G						

III. Proszę ustalić właściwą kolejność fragmentów tekstu.

Model polskiej rodziny

..... powoli odsuwają się od siebie. Często przepracowani i zmęczeni rodzice żyją „obok” dzieci, które, biegając ze szkoły wprost na kolejne zajęcia pozalekcyjne, także nie mają wolnego czasu na zabawę i odpoczynek.

..... „głowy rodziny” pełni kobieta. Matriarchat nie jest jednak zbyt popularny i niewielu panów przyznałoby szczerze, że to nie oni rządzą w domu. Dlatego może tak popularne jest powiedzenie, że „mężczyzna jest głową rodziny, lecz kobieta – szyją, która tą głową kręci”. Liczba potomstwa, na którą

...¹... *Rodzina to grupa złożona z osób połączonych ze sobą więzami małżeństwa, rodzicielstwa, pokrewieństwa czy adopcji. Tradycyjnie mężczyzna pełnił w niej rolę przywódcy. Patriarchat powodował, że polska kobieta stała na drugiej pozycji, jeśli chodzi o hierarchię ważności*

..... drastycznie spadającego przyrostu naturalnego. Wielodzietne rodziny to coraz rzadszy obrazek. Panuje powszechne przekonanie, że odpowiednie wychowanie dzieci jest zajęciem bardzo absorbującym i dlatego należy się ograniczyć do małej ilości potomstwa, któremu za to zapewni się jak najlepszy

..... Model polskiej rodziny w ostatnich latach uległ poważnej przemianie, i to niestety nie na korzyść jej członków. Dom rodzinny przestał być opoką, miejscem, gdzie gromadziły się pokolenia i zawsze był ktoś obecny. Członkowie rodziny

..... decydują się pary w Polsce, w ostatnich latach wyraźnie spada. Przeważa model 2 + 2, czyli rodzice plus dwoje dzieci. Równie popularne jest posiadanie tylko jednego dziecka, a nawet nieposiadanie ich wcale. Jest to powodem

..... Polacy, pochłonięci pogonią za pieniędzmi, coraz mniej przebywają w domach. Aby zapewnić dzieciom jak najwyższy standard życia, markową odzież i kosztowne zabawki, pracują po godzinach. W ten sposób tracą z nimi rodzicielski kontakt. Dziećmi zajmują się opiekunki, wychowawcy

..... start życiowy. Polacy coraz częściej stawiają na pierwszym miejscu zdobycie wykształcenia. Dopiero po ukończeniu studiów, kupnie mieszkania oraz zrobieniu kariery młode Polki decydują się na macierzyństwo. Przekładanie decyzji o posiadaniu potomstwa na czas po zdobyciu wysokiej pozycji zawodowej i odpowiedniego statusu materialnego powoduje, że

..... członków rodziny. W ostatnich latach Polacy odchodzą od zwyczajowego podziału ról. Panuje powszechne przekonanie, że związek małżeński powinien opierać się na partnerstwie, a mężczyzna i kobieta mają wspólnie podejmować decyzję w istotnych kwestiach. Zdarza się również, że rolę

..... część małżeństw pozostaje bezdzietna. Relacje w polskiej rodzinie ulegają zmianie również ze względu na zwiększenie tempa życia oraz jego konsumpcyjny model kreowany przez media. Duży nacisk kładzie się na gromadzenie dóbr materialnych.

..... i trenerzy. Wolny czas rzadko spędzany jest wspólnie, członkowie polskiej rodziny coraz rzadziej zasiadają razem do stołu. Zamiast rozmów, spacerów i aktywności łączącej dzieci z rodzicami i dziadkami – większość czasu wolnego spędzana jest przed telewizorem bądź komputerem.

<http://www.polki.com/artykuly/polska-rodzina>

IV. Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Jaki jest podział ról we współczesnej rodzinie?
2. Dlaczego jest tak mało rodzin wielodzietnych?
3. Jak współcześnie wygląda życie rodzinne?
4. Co pani / pan sądzi na temat modelu współczesnej rodziny?

Gramatyka

Biernik: kogo? co?

RZECZOWNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
rodzaj męski żywotny	-a (= D)	pana, lekarza, psa, słońa
rodzaj męski nieżywotny	= M ¹	dom, czas, kwiat
rodzaj żeński	-ę ²	kobietę, lekarkę, ziemię, gospodynię ³
	= M (rzeczowniki zakończone w mianowniku l.p. na spółgłoskę)	rzecz, noc, krew, młodzież, miłość
rodzaj nijaki	= M	dziecko, jabłko, ćwiczenie, zwierzę, muzeum

1. W niektórych rzeczownikach w rodzaju męskim nieżywotnym występuje końcówka **-a**. Jest ona charakterystyczna dla wymienionych niżej grup znaczeniowych rzeczowników nieżywotnych, np.:
 - a) dla nazw tańców i utworów muzycznych:
 - › tańczyć (grać) walca, poloneza, mazura, rocka;
 - b) dla nazw walut i monet:
 - › wydać (dostać) dolara, rubla, funta;
 - c) dla nazw produktów markowych (papierosów, samochodów, artykułów firmowych):
 - › palić camela, elema, a także papierosa,
 - › kupić mercedesa, fordą, oplą, fiata,
 - › mieć philipsa, samsunga, macintosha;
 - d) dla nazw gier:
 - › grać w hokeja, tenisa, ping-ponga, golfa,
 - › grać w pokera, brydża, chińczyka;
 - e) dla nazw owoców egzotycznych i grzybów:
 - › jeść banana, ananasa, granata, borowika, maślaka;
 - f) dla niektórych produktów żywnościowych, po czasowniku jeść, np.:
 - › jeść kurczaka, hot-doga, cukierka, batona.
2. Końcówkę **-ę** mają także rzeczowniki rodzaju męskiego żywotnego zakończone w mianowniku l.p. na **-a**, np.: kolegę, poetę, artystę, mężczyznę.
3. **Wyjątek!** Rzeczownik **pani** ma w bierniku l.p. końcówkę **-q**: **panią**.

Liczba mnoga

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
rodzaj męskoosobowy = D	-ów	panów, kolegów, studentów
	-y (po spółgłoskach stwardniałych)	lekarzy, listonoszy, papieży
	-i (po l, j i spółgłoskach miękkich)	nauczycieli, gości, złodziei
rodzaj niemęskoosobowy = M*	-y	koty, długopisy, mapy, torby
	-i	pieski, rogi, książki, powieści
	-e	konie, hotele, kosze, kraje, panie, sale, lekcje, wieże
	-a	okna, zdania, zwierzęta, imiona, muzea, studia

* Proszę porównać tabelę końcówek mianownika l.m. dla rodzaju niemęskoosobowego.

Wyjątki: przyjaciół, mężczyzn

Uwaga! Biernik l.m. rzeczowników męskoosobowych jest zawsze równy dopełniaczowi l.m., natomiast biernik l.m. rzeczowników niemęskoosobowych jest zawsze równy mianownikowi l.m.

PRZYMIOTNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
rodzaj męski żywotny = D	-ego	dużego, ładnego, zdolnego, wysokiego
rodzaj męski nieżywotny = M	-y / -i	duży, ładny, zdolny, wysoki
rodzaj żeński	-ą*	dużą, ładną, zdolną, wysoką
rodzaj nijaki = M	-e	duże, ładne, zdolne, wysokie

* Wyjątek! Zaimek przymiotny **ta** ma w bierniku l.p. formę **tę**.

Liczba mnoga

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
rodzaj męskoosobowy = D	-ych / -ich	dużych, ładnych, wysokich
rodzaj niemęskoosobowy	-e	duże, ładne, wysokie

ZAIMKI OSOBOWE

Liczba pojedyncza

Liczba mnoga

Mianownik	Biernik	Mianownik	Biernik
ja	<i>mnie</i>	my	<i>nas</i>
ty	<i>cię, ciebie</i>	wy	<i>was</i>
on	<i>go, jego, niego</i>	oni	<i>ich, nich</i>
ona	<i>ją, nią</i>	one	<i>je, nie</i>
ono	<i>je, nie</i>		

Przymyki łączące się z biernikiem:

o, na, w, przez, po, nad, pod, za, przed, między

Przykłady:

- > *prosić o radę*
- > *czekać na autobus*
- > *grać w szachy, iść w góry; w środę, w czwartek*
- > *jechać przez całą noc, zrobić coś przez pomyłkę*
- > *iść po zakupy*
- > *jechać nad morze*
- > *wejść pod stół*
- > *wrócić za rok, pójść za dom*
- > *wyjsc przed dom*
- > *wejść między drzewa*

I. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do zdań w odpowiedniej formie.

Przykład:

0. Czytam ciekawą książkę. (ciekawa książka)

1. Dziecko zjadło (cały banan)
2. Uczę się grać w (tenis stołowy)
3. Sprzedawczyni wydała mi (jeden dolar)
4. Lubię tańczyć (walc wiedeński)
5. Adam kupił (czarny opel)

II. Proszę wstawić do zdań wyrazy podane w nawiasach w liczbie pojedynczej i mnogiej.

Przykład:

0. Czytam ciekawą książkę. (ciekawa książka)

0. Czytamy ciekawe książki.

1. Znam (ta pani)

Znamy

2. Podziwiam (ten artysta)

Podziwiamy

3. Sfotografowałam (dzikie zwierzę)

Sfotografowały

4. Poznałam (miły człowiek)

Poznaliśmy

5. On ma (rasowy pies)

Oni mają

III. Proszę uzupełnić podane niżej zdania odpowiednimi przyimkami zgodnie z przykładem.

0. Czekałam na odpowiedź!

1. Musisz to zrobić jutro.

2. Oni ciągle się coś kłóć!

3. Zaraz pójdziemy zakupy.

4. Zapraszam was kawę.

5. Auto wjechało ludzi.

6. Ojciec wyszedł dom.

7. Latem jadę morze.

8. Oni wybierają się góry.

9. Czułem się źle cały tydzień.

10. rok jadę do Francji.

IV. Proszę ułożyć zdania z podanych wyrazów, dodając odpowiedni przyimek z ramki. Uwaga! Przyimki mogą się powtarzać.

nad, o, w, przez, na, za

0. czekać – moja koleżanka

Czekam na moją koleżankę.

1. rozmawiać – telefon komórkowy

2. troszczyć się – bezdomne koty

3. liczyć – twoja pomoc

4. chorować – zapalenie płuc

5. walczyć – sprawiedliwość społeczna

6. wyjść – przystojny mężczyzna

7. starać się – stypendium zagraniczne

8. prosić – szybka odpowiedź

9. jechać – piękne jezioro

10. ubrać się – elegancka sukienka

V. Proszę wstawić zaimki osobowe w odpowiedniej formie.

Przykład:

0. Dzisiaj poznasz moich braci. Zapraszają nas wieczorem do pubu.

0. Fajnie. Chętnie ich poznam.

1. A – Marek kupił żonie nowe buty. Pojechał po¹ aż do Warszawy.

B – Musi² bardzo kochać.

A – Na pewno. Ona też zawsze troszczy się o³.

B – To prawda, są bardzo udanym małżeństwem. Aż miło na⁴ patrzeć.

2. A – Widziałam wczoraj Jana. Pytał o¹ i prosił, żeby² pozdrowić.

B – Dziękuję bardzo. Pamięta³ jeszcze! Jak on się czuje?

A – On dobrze, ale ma chore dziecko. Wczoraj odwiózł⁴ do szpitala.

B – To przykre. Pozdrów⁵ serdecznie, jeśli⁶ jeszcze spotkasz.

VI. Proszę wstawić zaimki osobowe w odpowiedniej formie.

Paweł i Tomek zaprosili dwie koleżanki – Anię i Elę na dyskotekę. Umówili się z **nimi**⁰, że o 18.00 będą czekali na¹ przed akademikiem. Dziewczyny oczywiście spóźniły się kilkanaście minut, ale chłopcy przywitali² z uśmiechem. Zmierzali w kierunku klubu studenckiego, rozmawiając o egzaminie z filozofii. Będą³ zdawali w najbliższą środę, a więc to ostatnia okazja, żeby się pobawić. Zabawa zapowiadała się świetnie, ponieważ miał⁴ prowadzić najlepszy didżej w Lublinie. Paweł poznał⁵ osobiście i zapewniał wszystkich, że chłopak ma talent do prowadzenia takich imprez.

VII. Wyrazy podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w odpowiedniej formie.

Magda Zawadzka jest **znaną polską aktorką** (znana, polska, aktorka)⁰. Gwiazda wspomina **swoje dzieciństwo** (swoje, dzieciństwo)⁰.

Byłam¹ (jedynaczka)¹, bardzo² (kochana)² przez³ (rodzice)³. Mama Danuta i tata Andrzej mieli⁴⁵ (świetny⁴, gust⁵) i stanowili⁶⁷ (elegancka⁶, para⁷). Mama uważała⁸ (ojciec) za⁹¹⁰ (najprzystojniejszy⁹, mężczyzna¹⁰) na świecie. Z kolei ona dla ojca była¹¹¹² (najwspanialsza¹¹, kobieta¹²). Oboje byli bardzo¹³¹⁴ (kulturalni¹³, ludzie¹⁴). W naszym domu od rana do wieczora słycać było¹⁵ (muzyka)¹⁵. Rodzice interesowali się także¹⁶,¹⁷,¹⁸ (literatura¹⁶, malarstwo¹⁷, teatr¹⁸). Myślę, że atmosfera w domu ukształtowała¹⁹²⁰²¹ (moja¹⁹, artystyczna²⁰, wrażliwość²¹). Dobrze było mi w rodzinnym domu, dlatego wspominam²² (on²²) z²³²⁴ (prawdziwa²³, nostalgia²⁴).

Na podstawie: *Gwiazda wspomina swoje dzieciństwo*, Gala 3–16.11.2014

Czytanie III

Proszę przeczytać tekst i odnaleźć w nim dziesięć niepotrzebnych wyrazów.

Krystyna Janda wspomina swoje dzieciństwo

Zdjęć z ~~doro~~stego dzieciństwa mam tylko kilka. Wszystkie są słabej jakości i oczywiście dosyć przypadkowe. Tu ojciec trzyma mnie długo na rękach. To były rzadkie chwile. Wychowywałam się u dziadków, a z rodzicami do siódmego roku ich życia spotykałam się dość rzadko. Mama, tata oraz moja młodsza siostra mieszkali wtedy w Ursusie. Ojciec budował tam słynne zakłady mechaniczne produkujące samochodowe traktory. Oboje również jeszcze studiowali.

Z Ursusa pamiętam mamę i ojca wiecznie zapracowanych oraz totalną wolność, której symbolem narodowym był klucz do mieszkania wiszący na mojej szyi. Mieszkaliśmy w bloku. Na parterze mieściła się biblioteka. Wypożyczałam z niej codziennie dosłownie wszystkie książki, w kolejności alfabetycznej od A po Ż. Słabo pamiętam to dokładnie, ponieważ książki Stefana Żeromskiego również wtedy przeczytałam.

Zanim jednak rodzice przenieśli mnie pod Warszawę, mieszkałam w Starachowicach w domu dziadków. Wspominam to jak raj. Wszyscy, którzy dorośli – dziadek, babcia, moja ciotka i jej mąż byli na moje usługi. Poświęcali mi bardzo dużo uwagi. Rozmowy, opowieści, czytanie elektronicznych książek, odwiedziny rodzinne, wyprawy do lasu i na targ. Za wszystko, co zrobiłam, mnie chwalili. Dziadek kupował mi na targu w Starachowicach gliniane skórzane garnki, a ja pokrywałam je malowidłami. Albo przynosił z lasu glinę, z której, według nich, lepiłam „arcydzieła”. Już potem nikt nigdy nie był mną tak zachwycony, jak oni wtedy zadowoleni w Starachowicach. To dało mi wiarę w siebie i siły na całe późniejsze życie. Kapitał, jaki wtedy zebrałam, procentuje do dzisiaj.

Na podstawie: www.gala.pl/wywiady-i-sylwetki/17696

Stuchanie I

Proszę wysłuchać piosenki i uzupełnić luki w tekście.

Kiedy byłem małym chłopcem

Słowa: Bogdan Loebel
Muzyka: Tadeusz Nalepa
Wykonanie: Breakout

Kiedy byłem,
kiedy byłem małym° chłopcem°, hej,
wziął mnie ojciec,
wziął mnie ojciec i tak do mnie rzekł:
Najważniejsze co¹,
słuchaj zawsze²³, hej.

Kiedy byłem,
kiedy byłem⁴ chłopcem, hej,
wziął mnie ojciec,
wziął mnie ojciec i tak do mnie rzekł:
Głosem serca się nie⁵,
tylko forsa⁶⁷ jest.

Wicher wieje,
wicher⁸ drzewa⁹, hej,
wicher wieje,
wicher silne drzewa głaszczce, hej.
Najważniejsze to być¹⁰,
wicher silne drzewa głaszczce, hej.

Słownictwo

I. Proszę wskazać słowo, które nie pasuje do pozostałych. Proszę wyjaśnić, dlaczego należy je wykreślić.

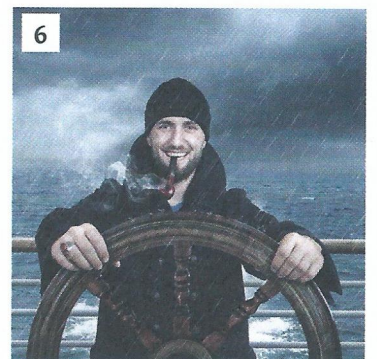
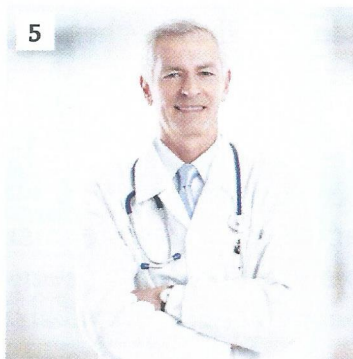
Przykład:

0. *pielęgniarka, górnik, kosmetyczka, sprzątaczk*

„Górnika” nie pasuje, bo to jest zawód wykonywany przez mężczyzn, a pozostałe zawody głównie wykonują kobiety.

1. urzędnik, kasjerka, robotnik, konsultant
2. malarz, muzyk, aktor, ekonomista
3. lekarz, żołnierz, policjant, celnik
4. maszynista, kierowca, pilot, rowerzysta
5. ślusarz, dentysta, hydraulik, stolarz

II. Proszę nazwać zawody przedstawione na rysunkach. Tam, gdzie to jest możliwe, proszę utworzyć ich odpowiedniki męskie lub żeńskie.

0. kosmetyczka - nie ma.

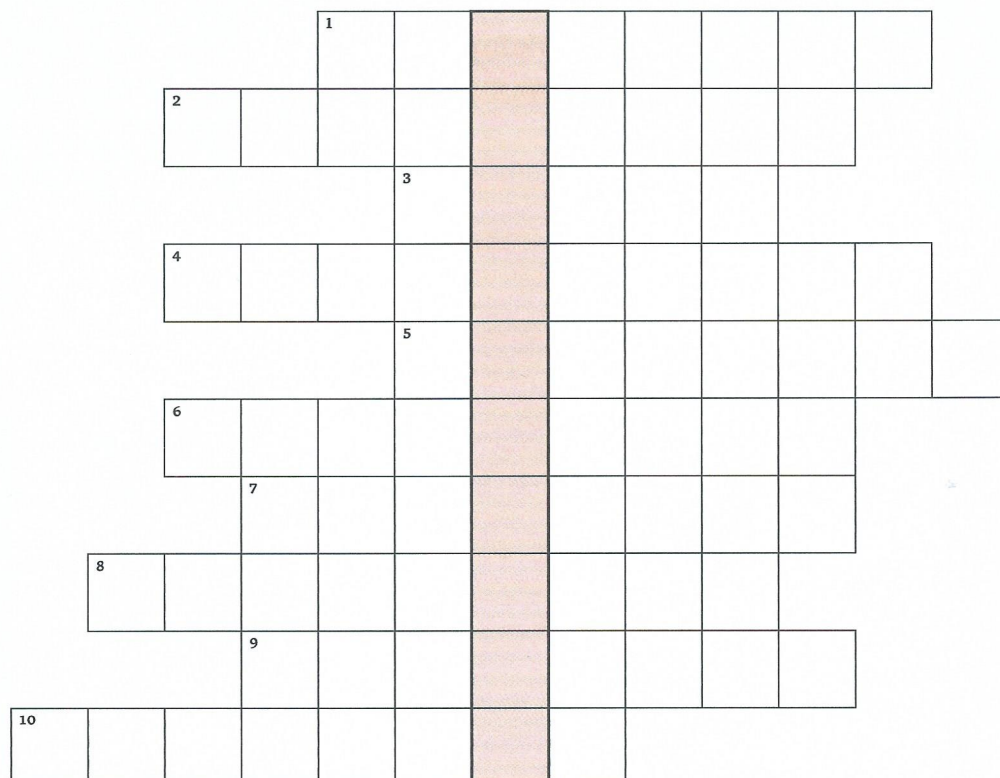
0. kierowca - nie ma.

0. kucharz - kucharka.

1. -
2. -
3. -
4. -
5. -
6. -
7. -
8. -
9. -

Proszę podać inne nazwy zawodów, które nie mają odpowiedników męskich lub żeńskich.

II. Proszę rozwiązać krzyżówkę.

1. wykonuje pracę fizyczną
2. szuka pod ziemią śladów przeszłości
3. naprawi urwany obcas
4. jego pacjenci nie umieją mówić
5. pracuje na dworcach i w pociągach
6. wykonuje posągi i pomniki
7. umie opiekować się roślinami
8. projektuje domy i budowle
9. przyjmuje zamówienia od klientów siedzących przy stoliku
10. pomaga schudnąć otyłym ludziom

HASŁO:

Gra komunikacyjna

Proszę przeprowadzić sondę wśród koleżanek i kolegów w grupie i dowiedzieć się, kim chcieli być w dzieciństwie. Proszę zaprezentować wyniki sondy i ułożyć ranking najpopularniejszych zawodów.

Stuchanie II

Proszę stuchać nagrania i wykonywać ćwiczenia.

I. Proszę uzupełnić tabelę.

1	strażak	87%
2	profesor	82%
3	robotnik wykwalifikowany	
4	pielęgniarka	78%
5		74%
6	lekarz	71%
7	rolnik	
8	adwokat	63%
9	oficer zawodowy w randze kapitana	
10	prywatny przedsiębiorca	61%
11		61%
12	sędzia	
13	dyrektor dużej firmy	58%
14		53%
15	dziennikarz	50%
16	robotnik niewykwalifikowany	49%
17	ksiądz	
18		37%
19		32%
20	działacz partii politycznej	20%

II. Proszę ocenić, czy poniższe zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

0	Zawód strażaka zajmuje ostatnie miejsce na liście.	P	F
1	W ostatnich latach hierarchia prestiżowych zawodów nie zmienia się.	P	F
2	Na pierwszych miejscach znajdują się tylko tzw. zawody inteligenckie.	P	F
3	Robotnik wykwalifikowany od kilku lat zyskuje w sondażach zawodów prestiżowych.	P	F
4	Jednym z powodów wysokiej pozycji zawodu pielęgniarki są niskie zarobki.	P	F
5	Prawnicy zajmują na liście wyższą pozycję niż rolnicy.	P	F
6	Dziennikarz i robotnik niewykwalifikowany cieszą się większym szacunkiem niż ksiądz.	P	F
7	W opinii społecznej większy prestiż ma wojskowy niż policjant.	P	F
8	Dużym zaufaniem społecznym cieszą się ostatnio politycy.	P	F
9	O wysokiej pozycji zawodów opartych na pracy fizycznej decyduje coraz większe bezrobocie wśród osób po studiach.	P	F
10	Zmiany w hierarchii zawodów prestiżowych nie są związane z zarobkami.	P	F

Czytanie IV

Amerykański magazyn biznesowy „Forbes” wskazał zawody, na które będzie największe zapotrzebowanie w bieżących latach.

I. Proszę połączyć nazwę zawodu z odpowiednimi informacjami o nim.

1	Programista komputerowy	A	koordynacja działania firmy w zakresie planowania oraz organizacji imprez i innych wydarzeń, tzw. eventów
2	Analitik rynkowy	B	wydobycie ropy naftowej, budowa rurociągów, przetwarzanie ropy naftowej, przemysł petrochemiczny
3	Specjalista ds. personalnych	C	opracowywanie programów komputerowych i wprowadzanie ich do użytku
4	Analitik finansowy	D	pomoc w powrocie do sprawności fizycznej, zapobieganie nawrotom i postępowi chorób, a także dbanie o kondycję, samopoczucie oraz urodę klientów
5	Fizjoterapeuta	E	tworzenie analiz finansowych oraz ocena stopnia realizacji planów produkcyjnych i inwestycji w firmie
6	Logistik	F	pośredniczenie między ludźmi mówiącymi różnymi językami poprzez przekładanie wypowiedzi ustnych i pisemnych z jednego języka na drugi
7	Administrator bazy danych	G	diagnozowanie stanu rynku, przewidywanie zmian i umiejętne podejmowanie trafnych decyzji
8	Specjalista ds. organizacji imprez	H	przyjmowanie do pracy na określone stanowisko kandydata spełniającego wszystkie niezbędne warunki, zarządzanie zasobami ludzkimi oraz organizowanie szkoleń i treningów
9	Tłumacz	I	tworzenie, instalowanie i uaktualnianie informacji zawartych w bazie danych, a także ich porządkowanie i archiwizowanie
10	Inżynier naftowy	J	planowanie i organizacja skomplikowanego procesu, w który jest zaangażowanych dużo osób, sprzętu i środków finansowych

kariera.forbes.pl

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C									

II. Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Co pani / pan sądzi o rankingu „Forbesa”?
2. Dlaczego te zawody znalazły się w zestawieniu?
3. Dlaczego na liście nie znalazły się zawody pożytku społecznego, np.: nauczyciel, sędzia, lekarz?
4. Jakie branże reprezentują zawody z listy?
5. Jakie jeszcze zawody, poza wymienionymi, będą popularne w przyszłości?

Mówienie

I. Proszę zapytać koleżankę / kolegę, kim chce zostać w przyszłości oraz dowiedzieć się, czym się kieruje w wyborze zawodu. Proszę następnie przedstawić na forum grupy uzyskane informacje.

Przydatne słownictwo:

- › pracować jako (kto?), zostać (kim?), pełnić funkcję (kogo?), zajmować się (czym?)
- › zawód pożytku publicznego, zawód prestiżowy, zawód mundurowy, zawód artystyczny
- › potrzebny, interesujący, pasjonujący, przyszłościowy

II. Proszę przygotować scenki.

1. Córka rozmawia z matką i babcią na temat swoich planów związanych z wyborem zawodu.
2. Rodzice i dorosłe dzieci planują założyć rodzinną firmę. Propozycje młodego i starszego pokolenia różnią się.
3. Teściowie krytykują styl życia młodego małżeństwa i udzielają mu rad.
4. Studiująca córka chce wyprowadzić się z domu. Rozmawia o tym z rodzicami.

Kącik frazeologiczny

I. Proszę uzupełnić przysłowia wyrazami z ramki.

gość, daleko, domku, **prostuje**, prac, piec, nikomu, wszędzie, gorszy, chata, twierdzą

0. Kto drogi **prostuje**, ten w domu nie nocuje.
1. Cztery kąty i piąty.
2. Gość nie w porę Tatarzyna.
3. Mój dom - moją
4. Chłodno, głodno i do domu
5. Wolność Tomku w swoim
6. dobrze, ale w domu najlepiej.
7. Czym bogata, tym rada.
8. w dom, Bóg w dom.
9. Nie mów, co się dzieje w domu.
10. Brudy powinno się we własnym domu.

Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Które przysłowia są pochwałą gościnności?
2. Które przysłowie jest krytyką nagłych i niezapowiedzianych wizyt?
3. Które przysłowia podkreślają, że sprawy rodzinne nie powinny być wynoszone na zewnątrz?
4. Które przysłowie jest przestrożą „przed chodzeniem na skrót”?

II. Do związków frazeologicznych z I kolumny proszę wstawić nazwę zawodu z ramki, a następnie dobrać do niego definicję z kolumny II.

lekarz, szewc, ogrodnik, krawiec, baletnica, aktorka, elektryk, kowal, kucharka, **żołnierz**, kucharz

0	Uczeń bez dwóji, jak żołnierz bez karabinu	A	kiedy jesteśmy głodni, odkrywamy w sobie umiejętności kulinarne
1	Głód najlepszym	B	każdy sam decyduje o swoim życiu
2 bez butów chodzi.	C	robić coś na taką skalę, na jaką pozwalają nam środki
3	Czas najlepszym	D	dobry fachowiec, który umie poradzić sobie z niebezpieczeństwem w swojej pracy
4	Tak kraje, jak mu materii staje.	E	nie pozwala nikomu z czegoś korzystać, mimo że sam tego nie potrzebuje
5 ze spalonego teatru	F	doszukiwanie się przyczyn niepowodzenia nie w sobie, ale w drobnych, nieistotnych sprawach
6	Gdzie sześć, tam nie ma co jeść.	G	jeżeli zbyt dużo osób zajmuje się jedną sprawą, efekty nie są dobre
7	Każdy jest swego losu.	H	z upływem czasu zapomina się o doznanym cierpieniu
8	Złej przeszkadza rąbek u spódnicy	I	osoba zajmująca się czymś zawodowo nie umie wykorzystać swoich umiejętności dla siebie samego
9	Pies	J	o niezbyt utalentowanej, nieznannej aktorce
10 prąd nie tyka.	K	pocieszenie w przypadku niepowodzenia w szkole

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
K										

Lekcja 5

Uroda i styl

- Mówienie – rozmowa o obrazie Józefa Mehoffera *Dziwny ogród*;
rola mody w życiu człowieka, znaczenie słowa „elegancja”.
- Słownictwo I – wygląd zewnętrzny: twarz, włosy.
- Gramatyka – stopniowanie przymiotników.
- Słownictwo II – wygląd zewnętrzny: sylwetka.
- Czytanie I – *Świat obuwia*.
- Słownictwo III – ubrania.
- Słuchanie I – *Barbie*.
- Pisanie – *Kartka z pamiętnika Kuby* (przekształcanie tekstu).
- Mówienie – opis osoby (ubranie).
- Czytanie II – *Jak dobrze znasz kolory?*
- Słuchanie II – *Chodź, pomaluj mój świat* (wyk. Patrycja Markowska).
- Czytanie III – *Subkultury*.
- Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z nazwami ubrań.
- Słownictwo IV – *Kłopoty z modą*.

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

www.culture.pl

Józef Mehoffer *Dziwny ogród*

Józef Mehoffer (1869–1946) – polski malarz, witrażysta, grafik, jeden z najbardziej wyrazistych przedstawicieli Młodej Polski.

Mówienie

1. Dlaczego ludzie dbają o swój wygląd?
2. Jaką rolę w życiu człowieka odgrywa moda?
3. Co to jest elegancja?

I. Proszę podpisać rysunek wyrazami z ramki.

skroń, głowa, czoło, ucho, oko, rzęsy, szyja, nos, włosy, usta, brew, policzek, broda, podbródek

II. Proszę opisać swoją twarz, używając słów podanych w tabeli.

Oczy	Usta	Włosy	Twarz	Nos
piwne, brązowe, niebieskie, szare, zielone, czarne, duże, małe, skośne	czerwone, różowe, blade, wąskie, pełne, szerokie	długie, krótkie, półdługie, proste, kręcone, falowane, blondyn, brunet, szatyn, rudy, siwy, szpakowaty, czarny, łysy	okrągła, trójkątna, kwadratowa, podłużna, pociągła, szczupła, pyzata	długi, krótki, orli, haczykowaty, prosty, krzywy, garbaty, zadarty

III. Proszę opisać włosy, fryzury i twarze, postępując się słowami z ćwiczeń 1–3.

1

2

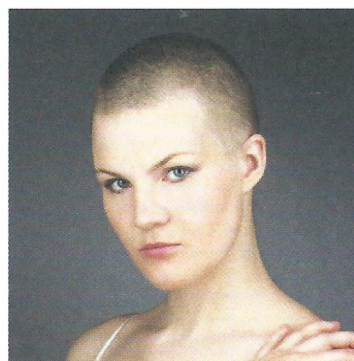
3

4

5

6

Przykład:

1. *Ona jest jasną blondynką. Ma proste, długie włosy, szczupłą, bladą twarz, wąskie, różowe usta i małe, szare oczy.*

Gramatyka

I. Stopniowanie proste:

Stopień równy	Stopień wyższy	Stopień najwyższy
wysoki ciekawa ładne ciepły	wyższy ciekawsza ładniejsze cieplejszy	najwyższy najciekawsza najładniejsze najcieplejszy

1. Stopień wyższy tworzymy, dodając do tematu cząstkę *-szy* lub *-ejszy*:

- › Cząstkę *-szy* dodajemy do tematu zakończonego na pojedynczą spółgłoskę, np.:
 - › *gruby* – *grub-szy*
 - › *ciekawy* – *ciekaw-szy*
- › Przymiotniki zakończone na *-ki*, *-oki*, *-eki* w stopniu wyższym tracą ten przyrostek:
 - › *niski* – *niż-szy*
 - › *głęboki* – *głęb-szy*
 - › *daleki* – *dal-szy*

- › Częstkę *-ejszy* dodajemy do przymiotników, których temat kończy się na dwie lub więcej spółgłosek, np.:
 - › *ciepły* – *ciepl-ejszy*
 - › *mądry* – *mądrz-ejszy*
 - › *zdolny* – *zdolni-ejszy*

Uwaga! W stopniu wyższym występują alternacje spółgłoskowe i samogłoskowe:

- › *bliski* – *bliższy* s // ż
- › *długi* – *dłuższy* g // ż
- › *miły* – *milszy* ł // l
- › *jasny* – *jaśniejszy* s // ś, n // ni
- › *wesoły* – *weselszy* ł // l, o // e
- › *wąski* – *węższy* s // ż, a // ę

2. Stopień najwyższy tworzymy, dodając do stopnia wyższego przedrostek *naj-*, np.:

- › *wyższy* – *naj-wyższy*
- › *mądrzejszy* – *naj-mądrzejszy*

3. Wyjątki:

- › *twardy* – *twardszy*
- › *lekki* – *lżejszy*
- › *prosty* – *prostszy*
- › *częsty* – *częstszy*

II. Stopniowanie nieregularne

Niektóre przymiotniki stopniują się przez zmianę tematu w stopniu wyższym:

- › *dobry* – *lepszy* – *najlepszy*
- › *zły* – *gorszy* – *najgorszy*
- › *mały* – *mniejszy* – *najmniejszy*
- › *duży* – *większy* – *największy*

III. Stopniowanie opisowe

Niektóre przymiotniki stopniujemy przez dodanie słów *bardziej* (w stopniu wyższym) i *najbardziej* (w stopniu najwyższym), np.:

- › *chory* – *bardziej chory* – *najbardziej chory*
- › *gorzki* – *bardziej gorzki* – *najbardziej gorzki*.

Stopniowanie opisowe występuje zawsze w przypadku imiesłówów przymiotnikowych czynnych i biernych:

- › *interesujący* – *bardziej interesujący* – *najbardziej interesujący*
- › *zmęczony* – *bardziej zmęczony* – *najbardziej zmęczony*.

W stopniowaniu opisowym można stosować również formy *mniej*, *najmniej*, np.:

- › *męczący*, *mniej męczący*, *najmniej męczący*.

Niektóre przymiotniki nie stopniują się, np.:

- › przymiotniki pochodzące od rzeczowników: *rycerski*, *samochodowy*, *koński*,
- › przymiotniki pochodzące od nazw materiału, np.: *metalowy*, *drewniany*, *żelazny*,
- › przymiotniki pochodzące od nazw własnych: *polski*, *warszawski*, *europejski*.

Konstrukcje ze stopniem wyższym i najwyższym:

- › Ta sukienka jest *ładniejsza* od tamtej.
- › Ta sukienka jest *ładniejsza* niż tamta.
- › Ta dziewczyna jest *coraz ładniejsza*.
- › Anna jest o wiele *ładniejsza* od Ewy.
- › Ta sukienka jest *najładniejsza* ze wszystkich.

I. Proszę uzupełnić tabelę.

Lp.	Stopień równy	Stopień wyższy	Stopień najwyższy
0	<i>stary</i>	<i>starszy</i>	<i>najstarszy</i>
1		<i>mniejszy</i>	
2	<i>dobry</i>		
3			<i>najtrudniejszy</i>
4	<i>gorzki</i>		
5		<i>dalszy</i>	
6	<i>miły</i>		
7			<i>najbardziej chory</i>
8	<i>niski</i>		
9		<i>gorszy</i>	
10	<i>jasny</i>		

II. Proszę uzupełnić zdania formą stopnia wyższego lub najwyższego podkreślonych przymiotników zgodnie z podanym przykładem.

0. On jest wysoki, Kasia jest wyższa niż on, a ja jestem najwyższy.

1. Twoje dziecko jest małe, ale moje jest niż twoje.
2. Ulica Zana jest ładna, ale ulica Pilotów jest niż Zana.
3. To mieszkanie jest dobre, ale dom jest od mieszkania.
4. Ta rzeka jest głęboka, ale jezioro jest niż rzeka.
5. To miasto jest duże, ale tamto jest niż to.
6. Ta wystawa jest interesująca, ale tamta była od tej.

III. Proszę porównać dwa zdjęcia i uzupełnić zdania odpowiednim przymiotnikiem w stopniu wyższym.

Fotografia A

Fotografia B

0. Na fotografii A kolory są (ostre/stonowane) ostrzejsze.

1. Na fotografii A góry są (wysokie/niskie)
2. Na fotografii B góry są w (bliska/daleka) perspektywie.
3. Na fotografii A niebo jest (pogodne/zachmurzone)
4. Na fotografii B droga jest (prosta/kręta)
5. Na fotografii B droga jest (szeroka/wąska)
6. Na fotografii B widać (bujna/uboga) roślinność.
7. Na fotografii B pora dnia jest (wczesna/późna)
8. Na fotografii A pora roku jest (ciepła/chłodna)
9. Na fotografii A horyzont jest (oddalony/bliski)
10. Na fotografii B pejzaż jest (przyjemny/groźny)

IV. Proszę wstawić przymiotnik w stopniu wyższym lub najwyższym.

0. Irena ma dłuższe (długi) włosy niż Ania.

0. Irena ma najdłuższe (długi) włosy ze wszystkich dziewcząt w grupie.

1. Roman jest spośród braci. (niski)

2. Czarna herbata jest niż zielona. (gorzki)

3. Walizka jest od torby. (lekki)

4. Świnia jest jednym z zwierząt domowych.
(inteligentny)

5. Eurazja to kontynent na Ziemi. (wielki)

6. Kowalscy są niż Nowakowie. (miły)

7. Ta sukienka jest o wiele od tamtej. (elegancki)

8. Nadchodzi zima, więc trzeba wkładać ubrania. (ciepły)

9. Myślę, że Tomek jest w grupie. (przystojny)

10. Ubrania z kolekcji wiosennych są zwykle od tych
z kolekcji zimowych. (kolorowy)

V. Przymiotniki podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w stopniu wyższym lub najwyższym

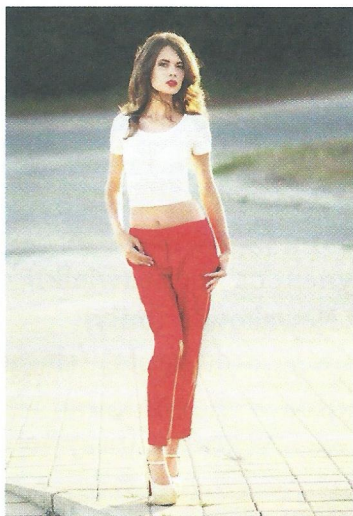
„Nasza Gazeta” jest najpopularniejszym⁰ (popularny)⁰ dziennikiem w naszym mieście.

Coroczny konkurs literacki ogłaszany przez „Naszą Gazetę” jest jednym z¹ (interesujący)¹ wydarzeń kulturalnych w mieście.

Każda kolejna edycja konkursu przyciąga coraz² (duży)² liczbę uczestników. W tym roku³ (liczny)³ grupę stanowili uczniowie szkół średnich.

Jury konkursu, w którego skład weszli⁴ (znany)⁴ ludzie pióra z naszego regionu, wybrało dziesięć⁵ (dobry)⁵ utworów. Zostały one opublikowane na łamach „Naszej Gazety”, a czytelnicy przez trzy miesiące oddawali głosy na⁶ (ciekawość)⁶, ich zdaniem, tekst literacki. Emocje związane z ogłoszeniem wyników konkursu były w tym roku o wiele⁷ (gorący)⁷ niż w minionych latach. Świadczyły o tym listy i e-maile czytelników do redakcji. Wreszcie tydzień temu werdykt został podany do wiadomości. Laureatką została⁸ (młody)⁸ uczestniczka konkursu – siedemnastoletnia licealistka z naszego miasta.

Beata i Dorota

Beata jest szczupła i wysoka. Ma zgrabne nogi i wąską talię. Jej długie, brązowe, proste włosy spadają miękko na ramiona. To typowa szatynka. Ma też duże, piwne oczy i gęste rzęsy. Znajomi mówią, że to piękna dziewczyna. Sama Beata tak nie uważa. Mówi o sobie, że jest ładna i nic więcej.

Dorota jest przeciwieństwem Beaty. To dziewczyna tęga i niska. Ma krótkie, grube nogi i wydatny brzuch. Jej włosy też są zupełnie inne. To blondynka o krótkich i kręconych włosach. Jej oczy są niebieskie, a rzęsy jasne i rzadkie. Sama Dorota raczej się sobie nie podoba. – Jestem brzydka, ale za to sympatyczna – śmieje się, patrząc w lustro.

I. Proszę wypisać z tekstu przymiotniki określające wygląd zewnętrzny bohaterów, układając je w pary antonimów.

0. *wysoka* – *niska*

1. –
2. –
3. –

II. Proszę porównać wygląd obu kobiet, wykorzystując następujące struktury:

1. *Beata jest niższa od Doroty.*
2. *Dorota jest wyższa niż Beata.*
3. *Beata jest o wiele wyższa.*

III. Korzystając ze słownictwa z poprzedniego ćwiczenia, proszę porównać wygląd Jurka i Marka.

Jurek i Marek

Czytanie I

Świat obuwia

Wojtek nie lubi zakupów, ale wybrał się wczoraj do sklepu z butami. Wymyślił, że kupi swojej dziewczynie na urodziny nowe, piękne buty. Prawdę mówiąc, nie miał pojęcia, jakie miałyby one być, jednak niezrażony wyszukał w internecie największy sklep obuwniczy w mieście i bardzo zadowolony z siebie i ze swojego pomysłu pojechał tam.

Gdy wielkie, szklane drzwi otworzyły się przed Wojtkiem, zobaczył ogromne pomieszczenie pełne najróżniejszych butów. „Super!” – pomyślał – „zaraz znajdę coś odpowiedniego”. Jeszcze się dobrze nie rozejrzał, gdy podeszła do niego uśmiechnięta ekspedientka. – Czy mogę w czymś pomóc? „Świetnie” – pomyślał Wojtek – „nie będę musiał tracić czasu, ona zaraz mi pokaże najlepsze modele, kupię i zdążę jeszcze pójść z chłopakami na kręgle”.

– Chciałbym kupić buty dla mojej dziewczyny.

– Wspaniale, a jakich bucików pan szuka. To mają być czółenka, a może kozaczki, mamy też śliczne sandałki i naprawdę bardzo wygodne klapki.

– Nie mam pojęcia. A to się czymś różni?

– Każde z nich to zupełnie inne buty, na przykład kozaczki mają długą cholewkę, a sandałki odkryte palce lub piętę, czółenka...

– Nie, nie, to trochę zbyt skomplikowane, może po prostu coś takiego? – powiedział Wojtek, wskazując na różowe klapki z pomponem.

– Ale to są ciapy! Chce pan kupić ciapy?

– Raczej nie... Może ja sam się rozejrzę.

I Wojtek ruszył w stronę regałów. Ekspedientka zatrzymała go jednak.

– Tutaj jest dział sportowy, może pan tu kupić trampki lub tenisówki, obuwie zimowe mamy na prawo...

- Jednak zmieniłem zdanie. Kupię mojej dziewczynie bukiet róż. To o wiele łatwiejsza sprawa!

I. Wykorzystując informacje z tekstu, proszę podpisać poniższe zdjęcia.

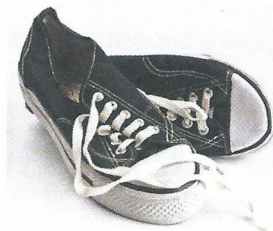
1

2

3

4

5

6

7

II. Proszę wybrać z ramki nazwy obuwia i podpisać zdjęcia.

kalosze, baleriny, szpilki, botki, półbuty, glany, mokasyny, lakierki

1

2

3

4

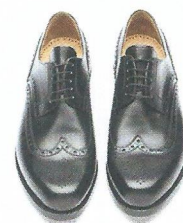
5

6

7

8

Słownictwo III

I. Proszę wpisać nazwy ubrań do odpowiednich rubryk w tabeli (niektóre ubrania mogą być zarówno męskie, jak i damskie).

Odzież męska			Odzież damska			Nakrycia głowy
bielizna	okrycia wierzchnie	inne	bielizna	okrycia wierzchnie	inne	

II. Proszę rozszyfrować nazwy ubrań, przedstawiając litery w podpisach pod zdjęciami.

1. kzeombinon

2. skiutom

3. garkason

4. frokszła

5. karf

6. ingsmok

7. tufarch

8. niczkidorgo

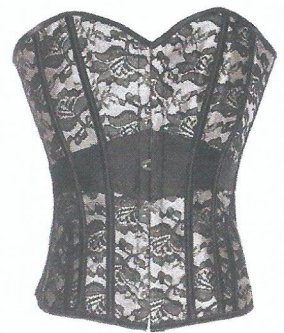
9. kniaus luśnab

10. durnmu

11. serd

12. setgro

III. Proszę uzupełnić tabelkę nazwami ubrań z ćwiczenia II. Proszę dopisać inne, znane państwu nazwy ubrań.

Codzienne	Wieczorowe	Sportowe	Do pracy	Inne

Stuchanie I

Proszę postuchać tekstu i odpowiedzieć na pytania.

I. Proszę odpowiedzieć na pytania.

0. Kiedy i gdzie powstała lalka Barbie?

Lalka Barbie powstała w 1958 roku w USA.

1. Dlaczego nosi imię Barbie?

.....

2. Kto należy do grona rodziny i znajomych Barbie?

.....

3. Co zmieniało się w wyglądzie lalki?

.....

4. W jakich zawodach i rolach występuje lalka Barbie?

.....

5. Co świadczy o popularności lalki Barbie na świecie?

.....

6. Jaki cel edukacyjny stawiali sobie twórcy zabawki?

.....

7. Dlaczego lalka Barbie nie jest symbolem dobrego gustu?

.....

II. Proszę opisać lalki przedstawione na fotografii.

Pisanie

Jakie błędy w wyborze odpowiedniego ubioru popełnili bohaterowie tekstu? Proszę napisać nową wersję tekstu, usuwając zauważone błędy.

Kartka z pamiętnika Kuby

26 grudnia

Dzisiaj święto, więc teściowa zaprosiła nas na uroczysty obiad. Nigdy jej specjalnie nie lubiłem, ale tym razem chyba trochę przesadziła. Gdy nas zobaczyła w drzwiach, zrobiła obrażoną minę i mruknęła coś pod nosem, że moglibyśmy się przynajmniej elegancko ubrać. Nie wiem, o co jej chodziło, bo przecież miałem na sobie nowiutki dres, a Magda była w pięknej, dżinsowej spódnicy, najmodniejszej, takiej z przetarciami i dziurami. Potem wróciliśmy do domu na chwilę i znów wyjście. Tym razem na ślub Renaty, naszej wspólnej przyjaciółki. Przebrałem się, bo było mi trochę zimno. Magda też coś tam wymyślała przy lustrze. Na ślubie wszyscy patrzyli na nas jak na kosmitów. Pewnie podobały im się moje glany, czerwone skórzane spodnie i kwiecista marynarka. Magda zrobiła prawdziwą furorę, włożyła wszystko w jednym, czarnym kolorze: przezroczysty gorset, piękną minispódniczkę i rajstopy z takimi dużymi dziurami. Jak człowiek ma wyczucie stylu, to wszyscy mu zazdroszczą.

Mówienie

1. Proszę zaproponować ubranie dla pracownika banku, kelnera w restauracji, nauczyciela, biznesmena, urzędniczki w dziekanacie.
2. Jakie zawody wymagają mundurów? Jak one wyglądają w Polsce, a jak w pani / pana kraju?
3. Jak ubiera się do ślubu młoda para w Polsce, a jak w pani / pana kraju?

Czytanie II

Czytając tekst, proszę podkreślić wyraz zgodny z kontekstem, wybierając go spośród trzech podanych w nawiasie.

Jak dobrze znasz kolory?

Kolory to podstawowy (*element, czynnik, współczynnik*)^o, który wpływa na to, jak postrzegamy różne obiekty w naszym otoczeniu. Już od najmłodszych lat jesteśmy trenowani w ich „obsłudze”, dostając do ręki (*kredki, ołówki, pióra*)¹ czy słuchając, jaka trawka jest zielona, a niebo niebieskie.

Przez całe życie uczymy się je ze sobą (*ustawiać, przystawiać, zestawiać*)², kontrastować i bawimy się różnymi kombinacjami. Korzystamy z tej wiedzy, kupując spodnie, malując mieszkanie albo paznokcie. Każdy z nas w pewnym (*znaczeniu, sensie, zmyśle*)³ „zna się” na kolorach, ale celują w tym przede wszystkim kobiety. Wiedzą, które kolory są ładne, a które brzydkie, które niemodne, a które na topie w danym sezonie, jakie do siebie pasują, a jakich połączeń należy (*unikać, omijać, odrzucać*)⁴. Z kolei wielu panów uważa, że dyskusje na temat barw są, delikatnie mówiąc, (*słabo, mało, niewiele*)⁵ męskie, a do życia wystarczy im znajomość czterech kolorów – białego, czarnego, ładnego i brzydkiego.

Cała zabawa zaczyna się jednak (*koło, wśród, spośród*)⁶ branż profesjonalnie zajmujących się barwami. Do gry wkraczają wtedy szczegółowe standardy i skale, a w rękach (*odwracane, przeglądane, trzymane*)⁷ są setki stron wzorników i próbników. Odchodzimy wtedy od klasycznego nazewnictwa i poszczególne odcienie opisujemy z reguły numerkami.

Takie kody oczywiście są potrzebne i np. zaawansowane projektowanie graficzne nie jest możliwe w oparciu o paletę barw rodem z przedszkola. W tym systemie często lekceważymy jednak najstarszą formę (*napisu, zapisu, przepisu*)⁸ i klasyfikowania kolorów, jaką jest nasz rodzimy język. Zatrzymujemy się raczej na nazwach podstawowych i nie zdajemy sobie sprawy z tego, że w polskiej mowie funkcjonuje kilkaset unikalnych określeń na rozmaite (*cienie, podcienie, odcienie*)⁹.

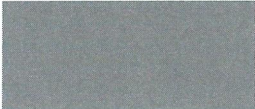

Ich znajomość nie jest oczywiście konieczna z punktu widzenia codziennego funkcjonowania. Nikt nas nie wyśmiejże za to, że nie potrafimy (*wyróżnić, poróżnić, odróżnić*)¹⁰ błękitnego od turkusowego. Taka wiedza poszerza jednak na pewno zasób określeń i terminów, które może mieć pod ręką każdy projektant wnętrza, ubrań czy stron www.

Zapraszam do quizu sprawdzającego znajomość różnych określeń kolorów.

Na podstawie: www.klosinski.net/jak-dobrze-znasz-kolory

II. Jaki to kolor?

Quiz

1		a) fioletowy
b) różowy
c) beżowy	2		a) błękitny
b) niebieski
c) granatowy
3		a) zielony
b) turkusowy
c) niebieski	4		a) bordowy
b) czerwony
c) pomarańczowy
5		a) błękitny
b) fioletowy
c) granatowy	6		a) beżowy
b) bordowy
c) czerwony
7		a) granatowy
b) niebieski
c) szary	8		a) zielony
b) turkusowy
c) niebieski

Stuchanie II

I. Proszę uważnie wystuchać piosenki *Chodź, pomaluj mój świat* (słowa: Marek Dudkiewicz, muzyka: Janusz Kruk, wykonanie: Patrycja Markowska), a następnie zaznaczyć prawidłową odpowiedź:

- Trawy i drzewa są:
 - niebieskie,
 - szare,**
 - siwe.
- Barwa popiołu to kolor:
 - szary,
 - brązowy,
 - niebieski.
- „Zarumieni” oznacza, że nabierze barwy:
 - żółtej,
 - czerwonej,
 - różowej.
- Słowo „wyblakłe” oznacza:
 - w żywym kolorze,
 - w kolorze jaskrawym,
 - w bladym kolorze.
- „Zalśni” to znaczy:
 - zacznie świecić,
 - zacznie błyszczeć,
 - zacznie grzać.
- W piosence pojawiają się kolory:
 - żółty, niebieski, zielony,
 - żółty, niebieski, szary,
 - żółty, zielony, szary.

Czytanie III

Subkultury

Subkultury młodzieżowe są przejawem buntu młodzieży, protestu przeciw zaistniałej rzeczywistości społecznej, a w szczególności przeciw obowiązującym wartościom, wzorom i normom postępowania. Poszczególne subkultury różnią się założeniami ideowymi. O przynależności do określonej grupy świadczy także ubiór, charakterystyczna fryzura czy tatuaże. Jej członkowie słuchają tej samej muzyki, czytają określone dzieła literackie, organizują happeningi, koncerty, wystawy.

A oto przykłady najpopularniejszych subkultur:

Skini (skinheadzi)

W Polsce skini pojawili się w latach 90. Wyróżniają ich ogolone głowy, czarne, wysokie i wypastowane buty, dżinsowe spodnie (najczęściej z podwiniętymi nogawkami), koszulki, szerokie szelki, a także specjalne kurtki. Wygląd skina ma świadczyć o jego przygotowaniu do walki, a także prezentować upodobanie do czystości i uporządkowania.

Uczestnicy subkultury skinheadów to przede wszystkim młodzi mężczyźni, którzy bardzo rzadko sięgają po alkohol czy inne używki. Częstym ich znakiem rozpoznawczym są tatuaże (głównie orły).

Dresiarze

Dresiarze pojawili się w Polsce na początku lat 90. XX wieku. Swoją nazwę zawdzięczają ubiorowi – dresom. Spotkać ich można na biednych osiedlach w wielkich miastach lub w małych wsiach. Obecnie są wypierani przez inne subkultury.

Szalikowcy (kibole)

Szalikowcy (kibole, także pseudokibice) powiązani są ze sportem – nazwa grupy pochodzi od szalika, który najczęściej ma napis z nazwą ulubionej drużyny. Celem szalikowca nie jest jednak dopingowanie drużyny, a wyzywanie, obrażanie czy nawet bicie kibiców ze zniechęconej przeciwnej drużyny.

Emo

Jest obecnie jedną z najbardziej popularnych subkultur młodzieżowych, często wybieraną przez dzieci z tak zwanych dobrych domów. Członkowie tej subkultury czują się opuszczeni i nierozumiani przez zapracowanych rodziców. Ich charakterystyczną cechą jest ciągłe myślenie o śmierci, co manifestują stylem bycia i odzieżą. Preferują kolor czarny z dodatkiem różowego, fioletowego i czerwonego. Mają czarne włosy i specyficzne fryzury z grzywką opadającą na oczy. Ważny jest także makijaż z oczami mocno podkreślonymi czarnymi kreskami.

Skate (skejci, skejtowcy)

Skejtowcy lub skaterzy to członkowie subkultury skate, która swą nazwę wzięła od jazdy na rolkach lub deskorolce (także na rowerze i snowboardzie). Początki subkultury sięgają lat 70. XX wieku – jej pierwszymi przedstawicielami byli surferzy.

Skejtowcy nie przywiązują wagi do żadnej określonej ideologii. Dla nich najważniejsza jest dobra zabawa, pozytywne nastawienie do życia, cieszenie się chwilą i udoskonalanie swoich umiejętności jazdy na desce. Ubierają się w luźne stroje – szerokie spodnie z obniżonym krokiem, szeroka koszulka, a na głowie chusta lub czapka z daszkiem.

Punk (punkci)

Kultura punków, jak wiele innych, rozwinęła się na Zachodzie jako sprzeciw wobec obowiązującego ładu społecznego. Do Polski moda na punki przywędrowała w latach 80., dziś ma niewielkie znaczenie.

Odzież jest tu ważnym elementem rozpoznawczym. Punkci często noszą wysokie buty, dżinsy oraz dżinsowe kurtki z naszywkami. Wyrazistym elementem wyglądu punków jest fryzura – irokez, czyli pas wysoko postawionych włosów, przebiegający przez środek wygolonej głowy, często kolorowy.

Punkci słuchają także charakterystycznej muzyki – dynamicznej, głośnej, agresywnej, do dzisiaj cieszącej się znaczną popularnością.

Goci

Goci interesują się poezją i literaturą, słuchają mrocznej muzyki. Członków tej subkultury cechuje dystans do świata. Bardzo długo wyznacznikiem wyglądu gotów była wszechobecna czerń w ubiorze i dodatkach, obecnie mieszana z innymi kolorami, takimi jak czerwień czy fiolet. Za typowe stroje gotów można uznać szykowne ubrania w stylu retro, wzorowane na XIX-wiecznej arystokracji, czarne gorsety i koronki. Goci malują twarze na jasne kolory, podkreślając oczy grubą, czarną kreską. Usta także malują na czarno lub na mocno czerwono. Ich wygląd uzupełniają czarne paznokcie.

I. Proszę napisać, do jakiej subkultury należą osoby na zdjęciach, i uzasadnić swoją decyzję.

1

2

3

4

5

6

7

Kącik frazeologiczny

Do definicji proszę dopasować odpowiednie związki frazeologiczne.

0	włożyć kilka warstw ubrań	A	wchodzić z butami w czyjeś życie
1	przeanalizować bieg zdarzeń od początku	B	wystroić się jak stróż na Boże Ciało
2	wykończyć starannie jakąś pracę	C	zmieniać jak rękawiczki
3	robić intrygi przeciwko komuś	D	robić coś w białych rękawiczkach
4	niedelikatnie wtrącać się w czyjeś prywatne sprawy	E	przyпинаć komuś łatki
5	nie udzielić żadnej pomocy	F	zapiąć na ostatni guzik
6	obmawiać, krytykować kogoś	G	nie wylewać za kołnierz
7	zalecać się do dziewczyny	H	dojść po nitce do kłębka
8	doprowadzić kogoś do ruiny materialnej	I	zaciskać pasa
9	ubrać się niestosownie do sytuacji	J	pociągać za wszystkie nitki
10	nie stronić od alkoholu	K	nie kiwnąć palcem w bucie
11	ograniczać wydatki, oszczędzać	L	trząść portkami
12	zachowywać pozory uczciwości	Ł	smalić cholewki
13	mieć istotny wpływ na przebieg zdarzeń	M	ubrać się na cebulę
14	wymieniać kogoś lub coś bardzo łatwo i często	N	puścić w skarpetkach
15	być bojaźliwym	O	szyć komuś buty

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
M															

Słownictwo IV

Kłopoty z modą

– Małgosiu, kim ty właściwie chcesz zostać? – mina mamy zapowiadała poważną rozmowę.

– Nie wiem, mamu, ostatnio myślałam, że może byłaby ze mnie dobra modelka albo modystka...

– Bez wątplenia, tylko coś mi mówi, że nie odróżniasz znaczenia tych dwóch słów, a przecież każde z nich oznacza inny zawód.

– Co ty, mamu, opowiadasz? Jak inny zawód? – Małgosia wreszcie naprawdę zainteresowała się słowami mamy.

– No tak, modelka prezentuje ubrania na wybiegach, a modystka wytwarza kapelusze. Oba zawody związane są z modą, ale w nieco odmienny sposób.

- Coś takiego, nie miałam o tym pojęcia. Mój kolega Bartek, który jest modelarzem mówił...

- Modelarzem? To znaczy, że hobby Bartka to klejenie modeli samolotów, samochodów i statków z tektury, drewna i papieru?

- Modeli? Mamo, teraz ty używasz nieodpowiednich słów. Model to prezent odzieży, to taka modelka rodzaju męskiego.

- Z pewnością, tyle tylko, że słowo „model” ma kilka znaczeń. Może oznaczać wzór do naśladowania, miniaturę samolotu lub statku, fason, czyli typ, rodzaj, na przykład model samochodu. Naprawdę to słowo ma jeszcze wiele innych znaczeń.

- Ojej, mamo, starczy, bo już się pogubiłam w tych podobnych słowach. Biegnę dokończyć swój modny naszyjnik.

- A z czego go robisz? Z modeliny?

- Z czego? Z modeliny? A cóż to znowu takiego?

- Oj, Małgosiu, widzę, jak od kilku dni robisz z tej plastycznej masy różne modne cudeńka: kolczyki, naszyjniki i pierścionki. Są piękne, może zostaniesz projektantką biżuterii?

- Może tak, przede wszystkim dlatego, że nie będę musiała zmagać się z tymi wszystkimi podobnymi do siebie słowami.

I. Na podstawie tekstu proszę dopasować słowa z ramki do zdjęć.

Uwaga! Słów jest więcej!

modelka, krawcowa, plastelina, modystka, modelina, schemat, model, pilot, modelarz

1

2

3

4

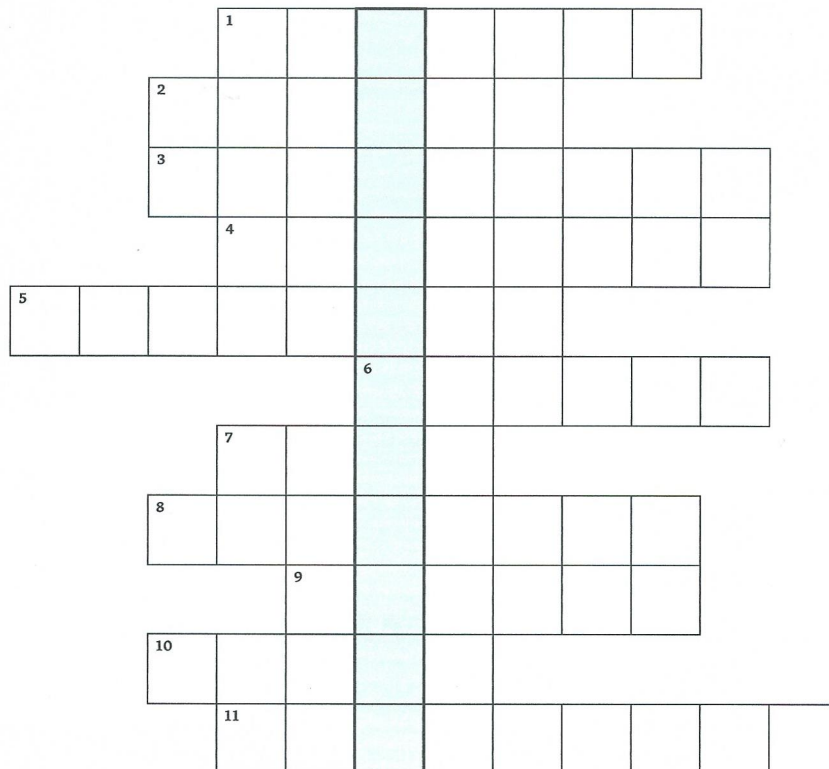

5

II. Proszę dokończyć zdania.

1. Osoba, która na pokazach prezentuje ubrania, to
2. Piękne kapelusze, welony i ozdoby do włosów wykonuje
3. Miniatura samolotu to
4. Osoba, której hobby to klejenie modeli samolotów, statków i samochodów, to
5. Plastyczna masa do robienia ozdób i zabawek to

III. Proszę rozwiązać krzyżówkę oraz odgadnąć hasło, które dokończy podaną niżej wypowiedź Coco Chanel.

1. panowie zakładają do niej krawat
2. mężczyzna o ciemnobrązowych włosach
3. garnitur to spodnie i
4. kształt postaci, figura
5. majtki i biustonosz to
6. synonim słowa „ubranie”
7. o nim się nie dyskutuje (smak)
8. sznurowane męskie półbuty
9. kostium to spódnica i
10. jeździ na deskorolce
11. dobry smak w ubiorze i w zachowaniu

HASŁO: „*Moda przemija,*” (Coco Chanel)

Lekcja 6

Przyjaciele i znajomi

Mówienie - rozmowa o obrazie Tadeusza Makowskiego *Dwaj mali przyjaciele*;
znaczenie słowa „przyjaźń”, różnica między przyjacielem a znajomym.

Słownictwo - cechy charakteru.

Mówienie - *Moja największa wada i zaleta*.

Słuchanie I - Jan Brzechwa, *Samochwała*.

Czytanie I - typy osobowości.

Pisanie I - opis osobowości.

Kącik frazeologiczny - związki frazeologiczne określające typy ludzi.

Gramatyka I - czas przeszły.

Słuchanie II - Adam Mickiewicz, *Przyjaciele*.

Gramatyka II - odmiana rzeczownika *przyjaciel*.

Czytanie II - *Rozmowa o przyjaźni* - wywiad z Mirosławem Baką.

Pisanie II - charakterystyka przyjaciela.

Gra komunikacyjna - Kwestionariusz Prousta.

Proszę powiedzieć, co przedstawia obraz.

www.pinakoteka.zascianek.pl

Tadeusz Makowski *Dwaj mali przyjaciele*

Tadeusz Makowski (1882–1932) – jeden z najświetniejszych polskich malarzy XX wieku, który zdobył międzynarodową sławę. Swoją niepowtarzalny styl stworzył, inspirowany kubizmem i prymitywizmem. Często jego obrazami są dzieci.

Mówienie

1. Jak pani / pan rozumie słowo „przyjaźń”?
2. Jaka jest różnica między przyjacielem a znajomym?
3. Jakie cechy charakteru ceni pani / pan najbardziej w drugim człowieku?

I. Proszę odszukać wyrazy ukryte w wężu.

wadacharaktertemperamentzaletauposobienieosobowość

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Które z nich są synonimami, a które antonimami?

1. =
2. =
3. ≠

Proszę dopasować definicje do wyrazów.

- A. zespół cech psychicznych człowieka -
- B. zespół cech psychicznych i sposób zachowywania się -
- C. dodatnia cecha charakteru -
- D. ujemna cecha charakteru -

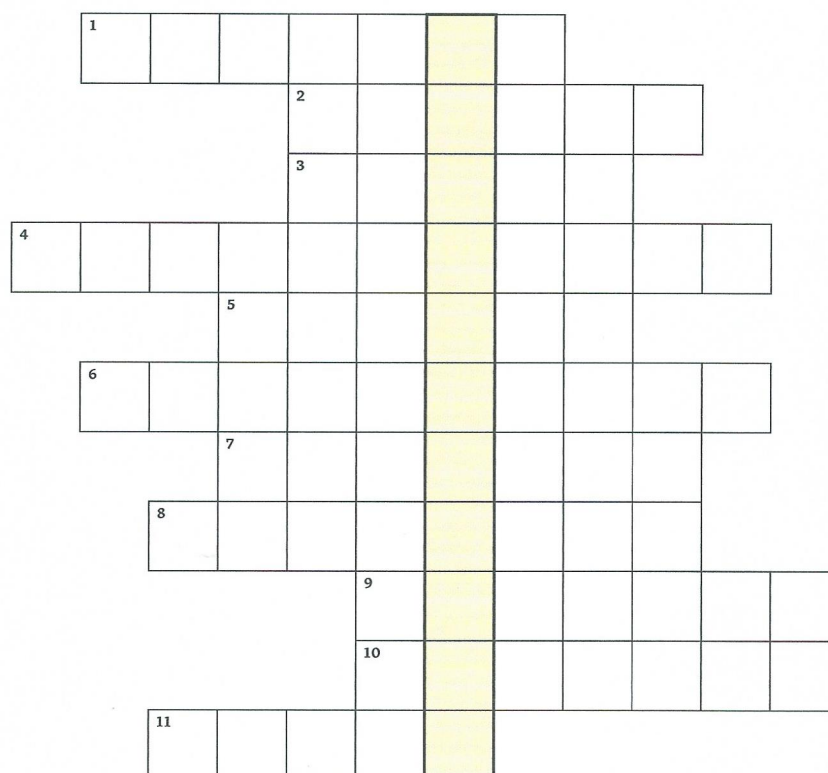
II. Proszę ponumerować obrazki zgodnie z podanymi w ramce cechami charakteru.

1. dowcipny, 2. pogodny, 3. tchórzliwy, 4. serdeczny, 5. smutny, 6. szczęśliwy, 7. nerwowy

6

III. Proszę wpisać do krzyżówki antonimy podanych cech charakteru.

1. fałszywy
2. zgodny
3. głupi
4. odpowiedzialny
5. pracowity
6. nietowarzyski
7. bojaźliwy
8. życzliwy
9. spokojny
10. skryty
11. skromny

HASŁO:

Mówienie

Proszę podać swoją największą zaletę i wadę. Proszę przedstawić je na forum grupy, uzasadniając swój wybór.

Stuchanie I

Proszę posłuchać wiersza Jana Brzechwy *Samochwała* i odpowiedzieć na pytania.

1. Jakie swoje cechy charakteru wylicza samochwała?

.....

2. Co mówi o swoim wyglądzie?

.....

3. O jakich swoich talentach i umiejętnościach mówi samochwała?

.....

4. Jak charakteryzuje swoją rodzinę?

.....

Czytanie I

I. Proszę dopasować definicje do cech charakteru.

0	władczy	A	panujący nad sobą; oszczędny, skromny
1	apatyczny	B	okazujący na zewnątrz to, co myśli i czuje; bezpośredni, otwarty
2	drażliwy	C	nieprzejmujący się niczym,
3	powściągliwy	D	obojętny na to, co się wokół dzieje, niewrażliwy na bodźce; zobojętniały
4	rzetelny	E	reagujący szybko, gwałtownie, emocjonalnie; popędliwy, porywczy
5	uzewnętrzniający się	F	zachowujący się niespontanicznie; skrupowany
6	impulsywny	G	wypełniający należycie swoje obowiązki; obowiązkowy, dokładny
7	żywy	H	nakazujący posłuszeństwo, nieznoszący sprzeciwu; apodyktyczny
8	beztroski	I	często zmieniający zdanie, niezdecydowany
9	sztwywny	J	pełen życia, ruchliwy, energiczny
10	chwiejny	K	skłonny do obrażania się, przeczulony

0 - H

1 -

2 -

3 -

4 -

5 -

6 -

7 -

8 -

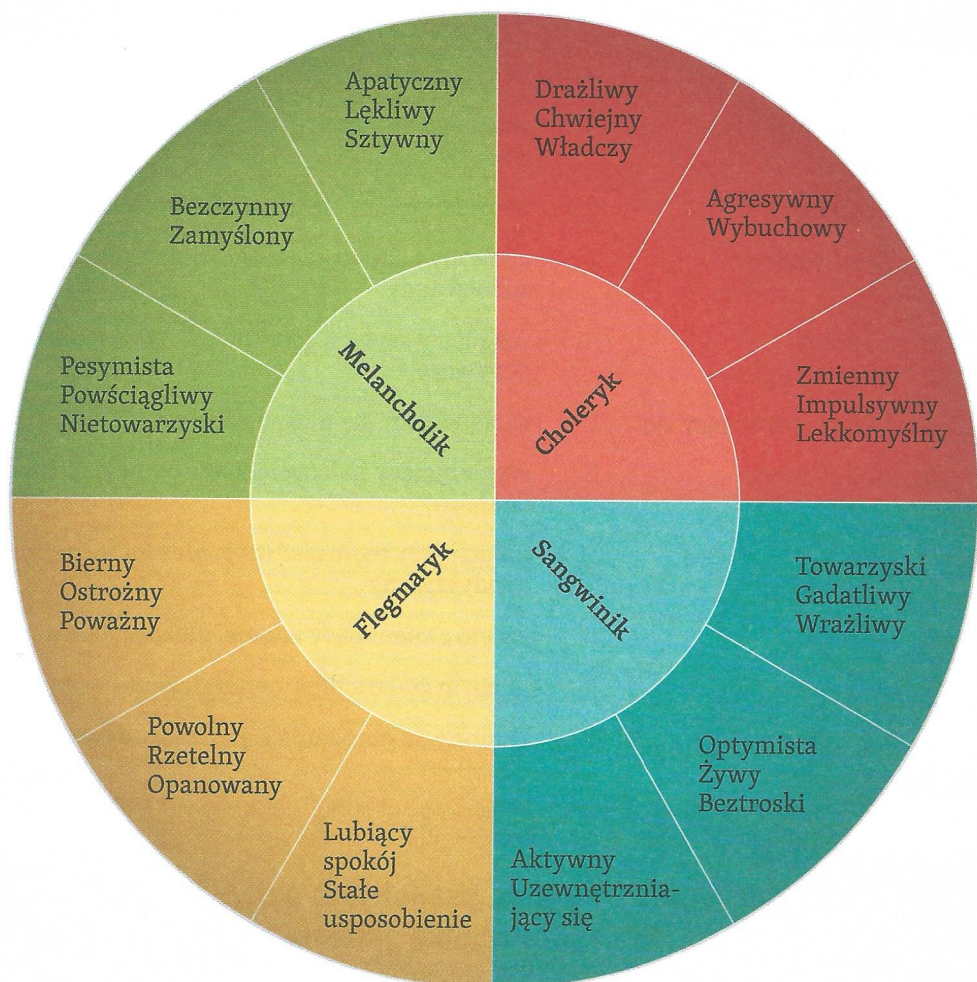
9 -

10 -

II. Proszę zapoznać się z klasyfikacją typów osobowości, a następnie opisać je, korzystając z zamieszczonego niżej diagramu.

Już w starożytnej Grecji pojawiło się zainteresowanie **osobowością człowieka**. Hipokrates, uważany za ojca medycyny, sformułował pierwsze typy osobowości. Podstawę stworzonego podziału stanowiły obserwacje dotyczące różnych cech charakteru, przejawiających się w sposobie bycia i zachowania. Zauważył on, że wszystkim ludziom odpowiadają pewne zróżnicowane style postępowania. Jednych cechuje duża otwartość, podczas gdy inni są zamknięci w sobie i nie lubią znajdować się w centrum uwagi. Na tej podstawie wyróżnił i nazwał cztery typy osobowości: **choleryk, flegmatyk, sangwinik** oraz **melancholik**. Mimo rozwoju nauki klasyfikacja Hipokratesa nadal jest najbardziej rozpowszechniona.

Należy dodać, że wskazane przez Hipokratesa zespoły cech osobowości zazwyczaj ulegają wymieszaniu. Więcej wśród nas występuje flegmatyków z elementami sangwinika niż samych flegmatyków. Dlatego też przy identyfikacji własnego charakteru i odpowiedzi na pytanie: jaką mam osobowość, należy zachować pewien dystans i rozwagę.

Na podstawie: www.jejswiat.pl/t/37431,charaktery-ludzkie

III. Do którego z typów osobowości zaliczyłaby pani / zaliczyłby pan siebie? Proszę uzasadnić swój wybór.

Pisanie I

I. Proszę przeczytać poniższe teksty, a następnie wybrać z ramki określenia typów ludzkich, które pasują do poszczególnych osób.

śpioch, pracuś, leń, bałaganiarz, gaduła, pedant

Wojtek -

Ubrania w mojej szafie zawsze są równiutko ułożone. Uwielbiam porządek, koszule wieszam kolorami: najpierw białe, potem kremowe i tak aż do najciemniejszych. Skarpetki prasuję i składam parami w szufladzie. Są jak gotowi do boju żołnierze.

Beata -

Uwielbiam spać. Mogłabym w ogóle nie wstawać z łóżka. Cudownie jest tak leżeć, zamknąć oczy i śnić o różnych wspaniałych rzeczach. Moją mamę bardzo denerwuje, gdy wraca z pracy o 15.00, a ja jeszcze śpię. Nie rozumiem, o co jej chodzi?

Renata -

Słowo to podstawa komunikacji między ludźmi. W myśl tej zasady używam wielu słów do porozumiewania z innymi, mówię, opowiadam, tłumaczę, a moja siostra czasem w połowie ważnej wypowiedzi krzyczy, że już ją boli głowa i wybiega z pokoju. Dziwna jest...

II. Wzorując się na poprzednim ćwiczeniu, proszę napisać teksty charakteryzujące pozostałe trzy typy ludzi wymienione w ramce.

Kącik frazeologiczny

I. Proszę dopasować podane w ramce nazwy typów ludzkich do odpowiednich frazeologizmów umieszczonych w tabeli.

skąpiec, **szczęściarz**, pasożyt, spryciarz, zarozumialec, tchórz, łamaga, snob, samolub, leń, głupiec

Lp.	Typ człowieka	Związki frazeologiczne
0	szczęściarz	<i>w czepku urodzony; urodzony pod szczęśliwą gwiazdą</i>
1		chowa głowę w piasek; boi się własnego cienia
2		ma węża w kieszeni
3		stroi się w cudze piórka; przybiera pozy
4		szczwany lis; kuty na cztery nogi
5		urodzony w niedzielę; niebieski ptak
6		widzi tylko czubek swego nosa; uważa się za pępek świata
7		zadziera nosa; zjadł wszystkie rozumy
8		inteligentny inaczej; do pięciu zliczyć nie umie; głąb kapuściany
9		leży do góry brzuchem
10		ciepłe kluski; cielę na niedzielę

II. Proszę ułożyć dialogi, używając trzech związków frazeologicznych z poprzedniego ćwiczenia.

Gramatyka I

CZAS PRZESZŁY

W języku polskim dla wszystkich koniugacji jest jeden czas przeszły. Czasowniki w czasie przeszłym mają końcówki rodzajowe. W liczbie pojedynczej występują w rodzaju męskim, żeńskim i nijakim, a w liczbie mnogiej – w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym.

Czas przeszły tworzymy od czasowników w bezokoliczniku w następujący sposób:

- od czasownika w bezokoliczniku odcinamy **-ć**, np.:
 - > *być* → *by-*
- dodajemy cząstkę **-ł-** w liczbie pojedynczej oraz w liczbie mnogiej cząstkę **-li-** dla rodzaju męskoosobowego, a cząstkę **-ły-** dla rodzaju niemęskoosobowego, np.:
 - > l.p.: *być* → *by-* → *był-*
 - > l.m.: *być* → *by-* → *byli-* / *były-*
- dodajemy odpowiednie końcówki osobowe, np.:
 - > l.p.: *być* → *by-* → *był-* → *był-em* / *był-am*
 - > l.m.: *być* → *by-* → *byli-* / *były-* → *byli-śmy* / *były-śmy*

być

Liczba pojedyncza		
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja <i>byłem</i>	ja <i>byłam</i>	_____
ty <i>byłeś</i>	ty <i>byłaś</i>	_____
on <i>był</i>	ona <i>była</i>	ono <i>było</i>

Liczba mnoga	
rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my <i>byliśmy</i>	my <i>byłyśmy</i>
wy <i>byliście</i>	wy <i>byłyście</i>
oni <i>byli</i>	one <i>były</i>

Alternacje w czasie przeszłym

I. W czasownikach zakończonych w bezokoliczniku na **-eć** w rodzaju męskoosobowym liczby mnogiej zamiast **a** jest **e** (alternacja **a // e**), np.:

mieć

Liczba pojedyncza		
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja <i>miałem</i>	ja <i>miałam</i>	_____
ty <i>miałeś</i>	ty <i>miałaś</i>	_____
on <i>miał</i>	ona <i>miała</i>	ono <i>miało</i>

Liczba mnoga	
rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my <i>mieliśmy</i>	my <i>miałyśmy</i>
wy <i>mieście</i>	wy <i>miałyście</i>
oni <i>mieli</i>	one <i>miały</i>

Przykłady innych czasowników z alternacją **a // e**:

Bezokolicznik	Rodzaj niemęskoosobowy	Rodzaj męskoosobowy
chcieć	my <i>chciałyśmy</i>	my <i>chcieliśmy</i>
wiedzieć	my <i>wiedziałyśmy</i>	my <i>wiedzieliśmy</i>
rozumieć	my <i>rozumiałyśmy</i>	my <i>rozumieliśmy</i>
leżeć	my <i>leżałyśmy</i>	my <i>leżeliśmy</i>
myśleć	my <i>myślałyśmy</i>	my <i>myśleliśmy</i>

II. W czasownikach **nieść**, **wieźć** (także w formach z prefiksami – *przynieść*, *zawieźć*) w liczbie pojedynczej we wszystkich rodzajach jest **o**, a w formie *on* – **ó**; w liczbie mnogiej w rodzaju męskoosobowym jest **e** (alternacja **o // ó // e**).

nieść*

Liczba pojedyncza		
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja <i>niosłem</i>	ja <i>niosłam</i>	_____
ty <i>niosłeś</i>	ty <i>niosłaś</i>	_____
on <i>niósł</i>	ona <i>niosła</i>	ono <i>niosło</i>

Liczba mnoga	
rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my <i>nieśliśmy</i>	my <i>niosłyśmy</i>
wy <i>nieśliście</i>	wy <i>niosłyście</i>
oni <i>nieśli</i>	one <i>niosły</i>

* Dodatkową alternacją jest wymiana **s** na **ś** w liczbie mnogiej w rodzaju męskoosobowym.

III. W czasownikach, których bezokolicznik kończy się na **-ąć**, w liczbie pojedynczej w rodzaju męskim jest **a**, a w rodzaju żeńskim i nijakim **ę**; w liczbie mnogiej jest zawsze **ę**.

wziąć

Liczba pojedyncza		
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja <i>wziąłem</i>	ja <i>wzięłam</i>	_____
ty <i>wziąłeś</i>	ty <i>wzięłaś</i>	_____
on <i>wziął</i>	ona <i>wzięła</i>	ono <i>wzięło</i>

Liczba mnoga	
rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my <i>wzięliśmy</i>	my <i>wzięłyśmy</i>
wy <i>wzięliście</i>	wy <i>wzięłyście</i>
oni <i>wzięli</i>	one <i>wzięły</i>

Przykłady innych czasowników z alternacją **a // ę**:

Bezokolicznik	Rodzaj męski	Rodzaj żeński
zacząć	ja <i>zacząłem</i>	ja <i>zaczęłam</i>
zamknąć	ja <i>zamknąłem</i>	ja <i>zamknęłam</i>
zdjąć	ja <i>zdjąłem</i>	ja <i>zdejęłam</i>

I. Proszę uzupełnić tabelę zgodnie z podanym przykładem.

czytać	on czytał	ona czytała	my czytaliśmy	wy czytaliście
		ona wiedziała		
woleć				
				wy wiozłyście
	on umiał			
			my zajęliśmy	
		ona mogła		
bać się				
				wy przygotowywaliście
	on biegł			
stać				

II. Podane w nawiasach czasowniki proszę wstawić do tekstu w czasie przeszłym.

Opiszę Wam teraz, co **robiłam**⁰ (robić)⁰ przez ostatnie trzy tygodnie. Zajęcia w Centrum¹ (zacząć się)¹ pierwszego października od spotkania z nauczycielami. Następnego dnia wszyscy² (pisać - my)² test kwalifikacyjny, na podstawie którego³ (zostać)³ podzieleni na grupy.⁴ (Znaleźć się - ja)⁴ w grupie polonistycznej wraz z dwunastoma innymi osobami. Kiedy trzeciego października⁵ (usiąść - my)⁵ wszyscy razem w sali, nie⁶ (mieć)⁶ zbyt wesołych min. Tylko nieliczne osoby⁷ (zdążyć się)⁷ już poznać. Wszyscy⁸ (obserwować się)⁸ nawzajem i⁹ (myśleć)⁹, czy uda nam się stworzyć zgraną grupę. Na szczęście te obawy¹⁰ (zniknąć)¹⁰ już po paru dniach i dzisiaj mogę powiedzieć, że czujemy się ze sobą dobrze.

III. Czasowniki podane w nawiasach proszę wstawić do tekstu w czasie przeszłym.

Kiedys **graliśmy**⁰ (grać - my)⁰ z Jankiem spektakl według *Pięknych dwudziestoletnich* Marka Hłaski w sali gimnastycznej. Nie po raz pierwszy, ale tym razem tablica do koszykówki¹ (wisieć)¹ tak nisko, że² (musieć - ja)² pod nią schylać głowę. Oczywiście, w trakcie spektaklu. Kiedys³ (trafić - my)³ do jakiegoś domu kultury, w DarłóWKu chyba.⁴ (Wejść)⁴ do sali, która⁵ (mieć)⁵ swoją scenkę i... ja po prostu

.....⁶ (zemdleć)⁶, jak to⁷ (zobaczyć)⁷.
 Jedynym oświetleniem⁸ (być)⁸ tam rampa, czyli brzeg
 sceny z rzędem żarówek.⁹ (Wyglądać)⁹ to jak w jakimś
 molierowskim teatrze! Z samochodu¹⁰ (przynieść – my)¹⁰
 więc własny reflektorek, ale jedyne gniazdko do podłączenia
 go¹¹ (znajdować się)¹¹ na scenie. Nie zapomnę tego nigdy:
 my dwaj¹² (wyglądać)¹² jak trupy w tym świetle żarówek,
 które¹³ (padać)¹³ na nas od dołu. I po końcowych słowach
 spektaklu: „Marek Hłasko już nigdy nie¹⁴ (wrócić)¹⁴
 do kraju”, ja niechcący¹⁵ (wyciągnąć)¹⁵ z gniazdka wtyczkę!
 Janek nieomal¹⁶ (spaść)¹⁶ ze sceny ze śmiechu.

<http://zwierciadlo.pl/2013/kultura/kultura-wywiady/>

Stuchanie II

Proszę postuchać bajki Adama Mickiewicza *Przyjaciele*, a następnie wykonać ćwiczenia.

I. Proszę wstawić do zdań odpowiednie czasowniki w czasie przeszłym.

0. Przyjaciele orzeszek **dzielili** na dwie części.
1. Leszek i Mieszek w cieniu dąbrowy.
 2. Nagle w pobliżu coś
 3. Leszek szybko na dąb.
 4. Mieszek nie wchodzić na drzewa.
 5. Mieszek ręce do przyjaciela, prosząc o pomoc.
 6. Mieszek ze strachu na twarzy.
 7. Niedźwiedź Mieszka leżącego pod dębem.
 8. Niedźwiedź, że Mieszek nie żyje.
 9. Leszek ucieszył się, że niedźwiedź nie Mieszka.
 10. Niedźwiedź Mieszkowi na ucho niedźwiedzie przysłowie.

II. Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Jaka była przyjaźń Leszka i Mieszka przed spotkaniem z niedźwiedziem?
2. W jaki sposób przyjaźń Leszka i Mieszka została wystawiona na próbę?
3. Jak można zinterpretować przysłowie: „Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”?
4. Jakimi cechami charakteru powinien odznaczać się prawdziwy przyjaciel?

Gramatyka II

Rzeczownik **przyjaciel** ma nieregularne formy odmiany w liczbie mnogiej.

przypadek	liczba pojedyncza	liczba mnoga
mianownik	<i>przyjaciel</i>	<i>przyjaciele</i>
dopełniacz	<i>przyjaciela</i>	<i>przyjaciół</i>
celownik	<i>przyjacielowi</i>	<i>przyjaciołom</i>
biernik	<i>przyjaciela</i>	<i>przyjaciół</i>
narzędnik	<i>przyjacielem</i>	<i>przyjaciółmi</i>
miejscownik	<i>przyjacielu</i>	<i>przyjaciołach</i>
wołacz	<i>przyjacielu</i>	<i>przyjaciele</i>

I. Poniższe zdania proszę napisać w liczbie mnogiej.

0. To jest mój przyjaciel od serca.
To są moi przyjaciele od serca.

1. Krytykuj przyjaciela w cztery oczy, a chwal przy świadkach. (Leonardo da Vinci)
.....
2. Umiej być przyjacielem, znajdziesz przyjaciela. (Ignacy Krasicki)
.....
3. Dobry przyjaciel jest wielkim darem nieba. (Platon)
.....
4. Na przyjacielu można polegać jak na Zawiszy. (przysłowie)
.....
5. Dla przyjaciela nowego nie opuszczaj starego. (przysłowie)
.....
6. Co dasz dobremu przyjacielowi, nie zginie. (przysłowie)
.....

Czytanie II

I. Podkreślone fragmenty zdań proszę zastąpić odpowiednim frazeologizmem z ramki.

nie wchodzić w grę, zjeść z kimś beczkę soli, nadawać na tych samych falach, patrzeć przez różowe okulary, **bratnia dusza**

0. Paweł od czasów szkolnych uważa Jurka za bardzo bliską osobę / **bratnią duszę**.
1. Kiedy pracowali w fabryce, przeżyli razem wiele trudnych chwil
/
2. Ania, inaczej niż Magda, widzi świat w jasnych barwach
/
3. W prawdziwej przyjaźni nieszczerłość nie powinna mieć miejsca
/
4. Przyjaźnimy się tak długo, bo po prostu obie świetnie się rozumiemy
/

II. Pytania umieszczone pod tekstem proszę dopasować do odpowiedzi.

Rozmowa o przyjaźni – wywiad z Mirosławem Baką

0. Ma pan wielu przyjaciół?

Wydaje mi się, że ludzie często beztrwosko stawiają znak równości między określeniami „znajomy”, „kolega”, „przyjaciół”. Dla mnie przyjaźń to szczególnie wartościowa. Kiedy powiedziała mi pani, o czym będziemy rozmawiać, zacząłem się nawet zastanawiać, czy ja w ogóle mam przyjaciół. Chyba nie...

.....
Człowiek, którego nazywałem przyjacielem, wyprowadził się daleko stąd. On jest marynarzem i ciągle znika na kilka miesięcy albo na dłużej. Spotkałem bratnią duszę, z którą się doskonale rozumiałem, ale okoliczności sprawiły, że się od siebie oddaliliśmy. Nie mentalnie, nie psychicznie, ale najnormalniej w świecie – fizycznie.

.....
Kontakty typu: dwóch facetów wydzwaniania do siebie co drugi dzień i opowiada sobie, co Kryśka mówiła albo co dziś jedli – nie wchodzi w grę. Faceci nie rozmawiają w taki sposób. Tak potrafią konwersować kobiety, o każdej porze dnia i roku i na każdy temat, a po dwóch godzinach znów mają sobie coś do powiedzenia. Treści przekazywane między dwoma facetami w moim wieku są dosyć skondensowane, konkretne, skąpe.

.....
No, tak. Bo o czym tu jeszcze dyskutować? Trzeba ustalić tylko mniej więcej, które góry.

.....
Nie ma znaczenia, czy piją piwo, czy idą w te góry. Chodzi o to, żeby razem być, nieważne w jakich okolicznościach.

.....
Czasu, wyzwania, próby sił, beczek soli... Nie da się zaprzyjaźnić z kimś, jeśli się z nim nie doświadczyło sytuacji trudnych, wspaniałych, ekstremalnych. Trzeba najpierw razem przeżyć dużo, żeby sprawdzić to, co chcemy nazwać przyjaźnią. Trzeba dorobić się wspólnych wspomnień. Sam fakt, że po prostu się kogoś zna od 77 lat i czasem z nim fajnie pogada, nie oznacza, że jest on przyjacielem.

.....
Nie wiem nawet, czy jest miłość od pierwszego wejrzenia. Przyjaźń jest przyjaźnią wtedy, kiedy jest co jakiś czas egzaminowana, kiedy się ją potwierdza, weryfikuje. Jeśli takich sytuacji nie ma, trudno być przekonanym i pewnym, że to właśnie jest to. Na przyjaźń trzeba zapracować. Krótko mówiąc, przyjaciel to człowiek, na którego można liczyć i na którym można polegać, i musi nadawać na tych samych falach.

.....
Tak. Giovanni jest jednym z trzech facetów, z którymi spotykam się, gdy jadę do Ostrowca. Między nami nic się nie zmienia. Rosną im brzuchy, wypadają włosy, a ja wciąż patrzę na nich przez różowe okulary tak, jakby czas się zatrzymał. Są dla mnie nadal chłopakami, z którymi różne dziwne rzeczy robiłem w młodości. Może chodzi o to, że te przyjaźnie, które zawiązują się w momencie krystalizowania się osobowości, mają się czym scalić?

.....
Ani tak, ani nie. Myślę, że te wszystkie opowieści o aktorskiej zawiści są grubo przesadzone. To jakieś legendy.

.....
Wie pani, co...? Teraz to sobie uświadomiłem. Ja przyjaźnię się z innym aktorem. Skrzywdziłem go, mówiąc na początku, że chyba nie mam przyjaciół. To Janek Jankowski, z którym na początku lat 90. zrobiliśmy przedstawienie na motywach *Pięknych dwudziestoletnich* Marka Hłaski. Zagraliśmy to ponad 300 razy, jeżdżąc po Polsce i występując wszędzie – w wielkich salach, w korytarzach, na plebaniach, w remizach, domach kultury, szkołach.

.....
Tak. Przyjaźń w miłości to jest, moim zdaniem, dojrzały etap. Kolejny. Fascynacja drugą osobą może trwać całe życie, ale zakochanie, ten stan motyli w brzuchu – tak się dzieje tylko na początku. Kiedy natomiast przychodzi ten dojrzały etap, żeby z kimś być i razem spędzać życie, to już trzeba się z tym kimś zaprzyjaźnić. To jest dopełnienie związku. Moja żona jest moim przyjacielem. Sprawdzone w najtrudniejszych sytuacjach.

.....
A tak się martwiłem (śmiech).

0. *Ma pan wielu przyjaciół?*
1. Czyli: „Jedziemy w góry?”. „Tak”. I jedziecie.
2. A miłość bez przyjaźni obumiera?
3. Czego potrzebuje znajomość, by stać się przyjaźnią?
4. To niemożliwe.
5. Pański zawód sprzyja przyjaźniom?
6. I tak po godzinie rozmowy ma pan już szóstkę przyjaciół.
7. I co takich dwóch ze sobą robi, gdy już się spotkają? Aktor i marynarz?
8. Ma pan przyjaciół wśród aktorów?
9. Jest przecież telefon, Internet...
10. W Ostrowcu Świętokrzyskim ma pan swojego Giovanniego z podstawówki.
11. Czyli przyjaźń od pierwszego wejrzenia nie istnieje?

Pisanie II

Proszę napisać charakterystykę swojego przyjaciela.

Gra komunikacyjna

Kwestionariusz Prousta

Jest to rodzaj zabawy towarzyskiej znanej wśród europejskich mieszczan i arystokracji co najmniej od drugiej połowy XIX wieku. Nazwa kwestionariusza pochodzi od nazwiska francuskiego pisarza Marcela Prousta (ur. 1871 – zm. 1922), który wypełniał go dwukrotnie. Ankieta składała się z kilkunastu pytań dotyczących osobowości, upodobań, zamiłowań itp. Pozornie błahy, stał się Kwestionariusz Prousta jednym z pierwszych przykładów „testu” osobowości. Doczekał się również wielu adaptacji.

Poniżej przedstawiona jest jedna ze współczesnych wersji Kwestionariusza Prousta.

1. Główna cecha mojego charakteru?
2. Cechy, których szukam u mężczyzny?
3. Cechy, których szukam u kobiety?
4. Co cenię najbardziej u przyjaciół?
5. Moja główna wada?
6. Moje ulubione zajęcie?
7. Moje marzenie o szczęściu?
8. Co wzbudza we mnie obsesyjny lęk?
9. Co byłoby dla mnie największym nieszczęściem?
10. Kim lub czym chciałabym być, gdybym nie był tym, kim jestem?
11. Kiedy kłamię?
12. Słowa, których nadużywam?
13. Ulubieni bohaterowie literaccy?
14. Ulubieni bohaterowie życia codziennego?
15. Czego nie cierpię ponad wszystko?

16. Dar natury, który chciałbym posiadać?
17. Jak chciałbym umrzeć?
18. Obecny stan mojego umysłu?
19. Błędy, które najczęściej wybaczam?

www.dobrebadania.pl/slownik-badawczy

Proszę odpowiedzieć na pytania z Kwestionariusza Prousta. Następnie proszę wymienić się w grupie wypełnionymi ankietami, zaprezentować odpowiedzi koleżankom i kolegom i wspólnie odgadnąć, kto jest ich autorem.

Lekcja 7

Plan dnia

Mówienie – rozmowa o obrazie Olgi Boznańskiej *Bretonka*;
wpływ natury na życie człowieka.

Słownictwo I – pory roku, nazwy miesięcy.

Czytanie I – *Miesiące*. Krzyżówka.

Czytanie II – *Jak wstawać wcześniej?*

Słuchanie I – *Rutynowy dzień*.

Słownictwo II – pory dnia, czas zegarowy.

Gramatyka – rzeczowniki o trudniejszej odmianie: *dzień, tydzień, miesiąc, rok*;
czas przeszły – czasowniki o trudniejszej odmianie.

Słuchanie II – *Wiosna* (wyk. Skaldowie).

Czytanie III – *Pomodoro*.

Słuchanie III – *Kartka z kalendarza Ewy*.

Mówienie – opis dnia; zalety i wady planowania.

Pisanie – plan dnia, opis dnia; pechowy dzień.

Komunikacja – dialogi na temat *Zmiana planów*.

Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z komponentem *czas*;
wyrażenia przysłówkowe.

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

www.pinakoteka.zascianek.pl

Olga Boznańska *Bretonka*

Olga Boznańska (1865–1940) – polska malarka, portrecistka; jej twórczość zaliczana jest do nurtu postimpresjonizmu; od 1898 mieszkała w Paryżu.

Mówienie

1. W jaki sposób rytm natury wpływa na życie człowieka?
2. Czy uważa pani / pan, że planowanie jest przydatne w życiu?

Czytanie I

Proszę wpisać do fragmentów wiersza *Miesiące* Katarzyny Czaplickiej brakujące nazwy miesięcy.

Miesiące

W ciągu roku, jak co roku,
Idzie miesiąc za miesiącem.
Idą zgodnie, krok po kroku,
Chłodne dni i dni gorące.

Styczeń,^o śniegiem oprószony,
Kroczy dumnie jako pierwszy,
Bowiem został poproszony,
Aby raczył zacząć wierszyk.

.....¹ się pożegnał z zimą,
Teraz śmieje się radosny –
Skacząc żwawo, z dziarską miną,
Poszukuje w lesie wiosny.

.....² się ubrał na zielono,
By w zielone grać z zającem,
I na łąkę umajoną
Zwołał wszystkie małe brzdące.

Tu czekają i czekają,
Aż nadejdzie³ w lecie.
I już razem podążają
Po skąpanym w słońcu świecie.

.....⁴ nigdzie się nie śpieszy.
Myśli sobie: „Gdy się skończę,
To nadejdzie złota jesień
I do szkoły pójdą brzdące”.

Po usłanych liśćmi drogach
Pan⁵ dzielnie kroczy,
Choć wiatr wieje mu po nogach,
A deszcz pada prosto w oczy.

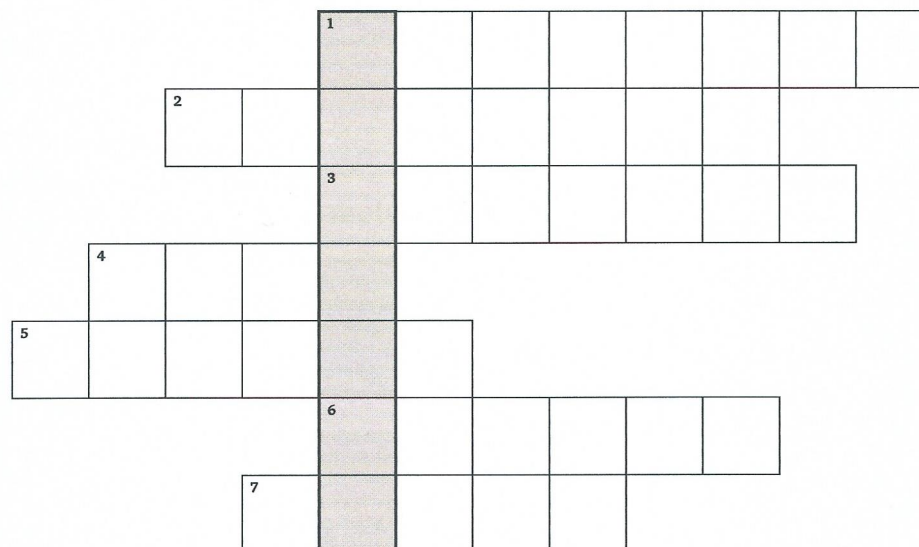
Lecz⁶ go dogania
Zmarzniętego, z mokrą głową
I puszystą mgłą osłania
W czarną noc listopadową.

.....⁷ idzie zaś na końcu,
 Wznosząc w górę mroźny wzrok.
 I tak, miesiąc po miesiącu,
 Mija nam kolejny rok.

Na podstawie: Katarzyna Czaplicka <http://www.zaszafie.pl>

KRZYŻÓWKA

Proszę rozwiązać krzyżówkę i podać hasło.

1. jeden z miesięcy
2. ma 15 minut
3. jeden z czterech w ciągu roku
4. ma 24 godziny
5. najczęściej pada jesienią
6. jedna z pór roku
7. zimowa przerwa między semestrami

HASŁO:

Czytanie II

Proszę uważnie przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć, czy podane zdania są prawdziwe (P) czy fałszywe (F).

Jak wstawać wcześniej?

Jaka jest pierwsza decyzja, którą podejmujesz każdego dnia bez względu na jakiegokolwiek okoliczności? ... Oczywiście ta, która dotyczy wstania z łóżka. Jeśli chodzisz do pracy czy do szkoły lub na uczelnię i musisz być w niej o określonej godzinie, zwykle trzymasz się codziennego planu i wstajesz o stałej porze. Jeśli jednak pracujesz w domu albo masz ruchome godziny pracy czy zajęć, wstawanie

uzależniasz od swojego organizmu i jeśli czujesz, że musisz pospać więcej, nie odmawiasz sobie tej przyjemności.

Wczesne wstawanie

A może by tak spróbować wstawać wcześniej? Warto ustawić budzik 30 minut przed standardowym czasem wstawania i natychmiast po jego wyłączeniu wyskoczyć z łóżka. Nie wolno szukać wymówek, nie wolno ustawiać drzemki. Trzeba zrzucić z siebie ciepłą kołdrę i opuścić sypialnię. Łóżko jest wygodne, ciepłutkie, ale mimo wszystko trzeba koniecznie zmusić się do porannego wczesnego wstawania. Niech ta pierwsza decyzja w ciągu dnia będzie tą najlepszą. Od niej wszystko zależy.

Dobrze rozpocząć dzień

Dlaczego dobrze wstać przynajmniej pół godziny wcześniej niż zwykle? Po co ten dodatkowy czas? Przecież zupełnie ci to nie przeszkadza, że śniadanie jesz w biegu albo w ogóle, że jeszcze nie zdążyłeś się porządnie obudzić, a już musisz wyjść z domu. Warto zrobić jednak mały test i sprawdzić, jak to jest, kiedy ma się dodatkowe 30 minut. Zwykle wydaje się nam, że lepiej sobie dłużej poleżeć, ale kiedy zmusimy się do wcześniejszego wstawania, odkryjemy, jaki dobroczynny wpływ ma to na cały nasz dzień. I tak:

- › możemy rozpocząć dzień od tego, co sprawia nam przyjemność, np.: przez 15 minut poczytać w ciszy i spokoju książkę lub poćwiczyć;
- › mamy czas, żeby spokojnie wziąć prysznic, zanim wstaną inni członkowie rodziny lub współmieszkańcy.

I na tym kończy się dodatkowe 30 minut. Naszym zamiarem jest zatem wstawanie jeszcze wcześniej, żeby zyskać dodatkowy poranny i jakże relaksacyjny czas.

Kiedy zaczynamy dzień powoli, bez żadnego pośpiechu, wszystko idzie później łatwiej; jesteśmy bardziej zrelaksowani i, co może wydać się dziwne, również bardziej wypoczęci.

Na podstawie: <http://www.martazych.pl/rozwoj-osobisty/jak-wstawac-wczesniej/>

	P	F
1 Pierwsza codzienna decyzja dotyczy wstawania z łóżka.	×	
2 Osoby, które się uczą lub pracują poza domem, mogą wstawać o różnych porach dnia.		
3 Budzik należy nastawić dwa kwadransy wcześniej przed planowaną godziną wstania z łóżka.		
4 Po wyłączeniu budzika można jeszcze trochę poleżeć w łóżku.		
5 Kiedy wstajemy później, brakuje nam czasu na zjedzenie śniadania.		
6 Dzięki wcześniejszemu wstawaniu zyskuje się dodatkowy czas dla rodziny.		
7 Dodatkowe minuty można przeznaczyć na przyjemne zajęcia.		
8 W tekście pojawia się rada, aby czas porannego relaksu wydłużać.		
9 Kiedy zaczynamy dzień wcześniej, będziemy się śpieszyć przez resztę dnia.		
10 Wcześniejsze wstawanie ma negatywny wpływ na samopoczucie w ciągu dnia.		

I. Proszę wybrać z ramki potrzebne wyrażenia i uzupełnić nimi tekst.
Uwaga! Jedno wyrażenie jest niepotrzebne.

w południe, wieczorem, przed północą, po południu, przed południem, **wczesnie**, późno, od, do, między, rano

Dzień pana Anatola

Pan Anatol jest niezwykle zajęтым człowiekiem. Zwykle wstaje bardzo **wczesnie**^o, bo¹ zawsze bierze prysznic i je śniadanie. Dziś trochę zapał, więc wyjątkowo nie zjadł śniadania, bo bardzo się spieszył. Przed wyjściem wyjął tylko mięso z zamrażarki, żeby po powrocie z pracy ugotować obiad.

Do pracy przyszedł punktualnie. Od razu zdjął płaszcz i wziął się do układania dokumentów. Potem,² 10.00³ 12.00, odpisywał na maile. O 12.00, czyli dokładnie⁴, poszedł do szefa na naradę, a kiedy przyszedł z powrotem do swojego pokoju, obejrzał dokładnie wszystkie akta i sprawozdania. Znow zajął się „papierkową robotą”. Dopiero⁵, o 14.15, pan Anatol wypił kawę i zjadł kanapkę. Następnie wykonał jeszcze kilkanaście ważnych telefonów. Wreszcie skończył pracę i wrócił do domu. Po powrocie wyszedł z psem, a potem zaczął gotować obiad.

.....⁶ pan Anatol już tylko odpoczywał. Od dawna czas⁷ 17.30 a 20.00 przeznaczał na codzienne przyjemności, dlatego około 18.00 pojechał do kolegi z pracy, żeby pograć w szachy przy lampce wina i odpocząć przed następnym pracowitym dniem. Wrócił dosyć⁸, prawie⁹, szybko wyprowadził psa i położył się spać.

II. Proszę napisać, która jest godzina (forma oficjalna i nieoficjalna).

1. dziewięta / dwudziesta pierwsza
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

III. Proszę uzupełnić tekst, używając podanych poniżej zegarów ze strefami czasowymi.

Gdy w Nowym Jorku jest 5.00 rano, to w Moskwie jest już¹,
 ale gdy w Tokio jest 24.00 w nocy, to w Londynie jest².
 Mieszkańcy Londynu i Nowego Jorku wstają o 6.30, ale kiedy londyńczycy już wstają,
 to nowojorczyccy mogą jeszcze pospać, bo tam jest dopiero³.
 Kiedy tokijczycy jedzą kolację o 19.00, to moskwianie jedzą o⁴
 obiad. A ty? Jesteś w tym czasie w Polsce, co robisz w tych godzinach?

3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00	21.00
Alaska			Chicago	Nowy Jork Ottawa					Londyn	Warszawa Paryż		Moskwa		Pekin				Tokio

Gramatyka

Rzeczowniki o trudniejszej odmianie: *dzień, tydzień, miesiąc, rok*

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
mianownik <i>kto? co?</i>	<i>dzień</i>	<i>dni* / dnie</i>
dopełniacz <i>kogo? czego?</i>	<i>dnia</i>	<i>dni</i>
celownik <i>komu? czemu?</i>	<i>dniowi</i>	<i>dniom</i>
biernik <i>kogo? co?</i>	<i>dzień</i>	<i>dni / dnie</i>
narzędnik (z) <i>kim? (z) czym?</i>	<i>dniem</i>	<i>dniami</i>
miejszownik (o) <i>kim? (o) czym?</i>	<i>dniu</i>	<i>dniach</i>
wołacz (o!)	<i>dniu!</i>	<i>dni / dnie!</i>

* Przy liczebnikach należy używać tylko formy **dni**.

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
mianownik <i>kto? co?</i>	<i>tydzień</i>	<i>tygodnie</i>
dopełniacz <i>kogo? czego?</i>	<i>tygodnia</i>	<i>tygodni</i>
celownik <i>komu? czemu?</i>	<i>tygodniowi</i>	<i>tygodniom</i>
biernik <i>kogo? co?</i>	<i>tydzień</i>	<i>tygodnie</i>
narzędnik (z) <i>kim? (z) czym?</i>	<i>tygodniem</i>	<i>tygodniami</i>
miejszownik (o) <i>kim? (o) czym?</i>	<i>tygodniu</i>	<i>tygodniach</i>
wołacz (o!)	<i>tygodniu!</i>	<i>tygodnie!</i>

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
mianownik <i>kto? co?</i>	<i>miesiąc</i>	<i>miesiące</i>
dopełniacz <i>kogo? czego?</i>	<i>miesiąca</i>	<i>miesiący</i>
celownik <i>komu? czemu?</i>	<i>miesiącowi</i>	<i>miesiącom</i>
biernik <i>kogo? co?</i>	<i>miesiąc</i>	<i>miesiące</i>
narzędnik (z) <i>kim? (z) czym?</i>	<i>miesiącem</i>	<i>miesiącami</i>
miejszownik (o) <i>kim? (o) czym?</i>	<i>miesiącu</i>	<i>miesiącach</i>
wołacz (o!)	<i>miesiącu!</i>	<i>miesiące!</i>

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
mianownik <i>kto? co?</i>	<i>rok</i>	<i>lata</i>
dopełniacz <i>kogo? czego?</i>	<i>roku</i>	<i>lat</i>
celownik <i>komu? czemu?</i>	<i>rokowi</i>	<i>latom</i>
biernik <i>kogo? co?</i>	<i>rok</i>	<i>lata</i>
narzędnik (z) <i>kim? (z) czym?</i>	<i>rokiem</i>	<i>latami</i>
miejszownik (o) <i>kim? (o) czym?</i>	<i>roku</i>	<i>latach</i>
wołacz (o!)	<i>roku!</i>	<i>lata!</i>

I. Proszę uzupełnić tekst wyrazami podanymi w nawiasach zgodnie z przykładem (odmiana rzeczowników: rok, tydzień, miesiąc, dzień).

Jestem weterynarzem i od dawna marzyłem o wyprawie do Afryki. Planowałem, że będę tam tylko jeden **rok**⁰ (rok)⁰, a jestem tu już 2¹ (rok)¹ i pewnie zostanę jeszcze na kilka następnych² (rok)². Najpierw pracowałem w jednym z parków narodowych. Przez pierwszy³ (tydzień)³ tylko z daleka obserwowałem dzikie zwierzęta, ale przez następne cztery⁴ (tydzień)⁴ już samodzielnie je karmiłem. Kolejnych osiem⁵ (tydzień)⁵ spędziłem na podawaniu lekarstw zwierzętom, które znajdowały się w naszej lecznicy. Byłem zajęty od rana do wieczora i nawet nie wiem, kiedy minęły te dwa⁶ (miesiąc)⁶. Potem postanowiłem przenieść się na parę⁷ (miesiąc)⁷ do pobliskiego miasta, żeby popracować w tamtejszym zoo. Przez kilka pierwszych⁸ (dzień)⁸ odpoczywałem: spacerowałem, zwiedzałem i po prostu leniuchowałem. Szybko jednak zatęskniłem za zwierzętami i po kilkunastu⁹ (dzień)⁹ wróciłem do mojego parku.

CZAS PRZESZŁY

Czasowniki o trudniejszej odmianie

jeść*

Liczba pojedyncza		
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja <i>jadłem</i>	ja <i>jadła</i>	_____
ty <i>jadłeś</i>	ty <i>jadłaś</i>	_____
on <i>jadł</i>	ona <i>jadła</i>	ono <i>jadło</i>

Liczba mnoga	
rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my <i>jedliśmy</i>	my <i>jadłyśmy</i>
wy <i>jedliście</i>	wy <i>jadłyście</i>
oni <i>jedli</i>	one <i>jadły</i>

* Tak samo w czasie przeszłym odmienia się czasownik *siąść / usiąść*.

iść*

Liczba pojedyncza		
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja <i>szedłem</i>	ja <i>szła</i>	_____
ty <i>szedłeś</i>	ty <i>szłaś</i>	_____
on <i>szedł</i>	ona <i>szła</i>	ono <i>szło</i>

Liczba mnoga	
rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my <i>szliśmy</i>	my <i>szłyśmy</i>
wy <i>szliście</i>	wy <i>szłyście</i>
oni <i>szli</i>	one <i>szły</i>

* Tak samo w czasie przeszłym odmieniają się czasowniki typu: *pójść, przyjść, wyjść, wejść* itp.

kłaść

Liczba pojedyncza		
rodzaj męski	rodzaj żeński	rodzaj nijaki
ja <i>kładłem</i>	ja <i>kładłam</i>	_____
ty <i>kładłeś</i>	ty <i>kładłaś</i>	_____
on <i>kładł</i>	ona <i>kładła</i>	ono <i>kładło</i>

Liczba mnoga	
rodzaj męskoosobowy	rodzaj niemęskoosobowy
my <i>kładliśmy</i>	my <i>kładłyśmy</i>
wy <i>kładliście</i>	wy <i>kładłyście</i>
oni <i>kładli</i>	one <i>kładły</i>

II. Proszę uzupełnić tabelę zgodnie z podanym przykładem.

<i>słuchać</i>	<i>on słuchał</i>	<i>ona słuchała</i>	<i>my słuchaliśmy</i>	<i>wy słuchaliście</i>
	on <i>jadł</i>			
<i>przywieźć</i>				
				wy <i>obejrzałyście</i>
		ona <i>usiadła</i>		
			my <i>wyszliśmy</i>	
		ona <i>zrozumiała</i>		
<i>odpocząć</i>				
				wy <i>przyniosłyście</i>
	on <i>pobiegł</i>			
<i>wytrzeć</i>				

III. Proszę uzupełnić tekst czasownikami podanymi w nawiasach w odpowiedniej formie czasu przeszłego.

Kochana Mamo!

Dziękuję, że tak szybko **odpisałaś**^o (odpisać)^o na mój list.¹
(Mieć)¹ już wczoraj do Ciebie napisać, ale² (przyjechać)² ciocia
Zosia i wszystkie plany³ (wziąć)³ w łeb.⁴
(Chcieć - my)⁴ rano pojechać z Edkiem do banku, żeby wypłacić pieniądze
na samochód. Ciocia najpierw⁵ (woleć)⁵ zostać w domu,
bo⁶ (boleć)⁶ ją głowa, potem jednak zmieniła zamiar.
.....⁷ (Usiąść)⁷ w fotelu i⁸ (zacząć)⁸ krzyczeć, że
jej samochód już od kilku dni źle pali i ona nie może czekać ani chwili dłużej, i że
Edek musi coś z tym zrobić.⁹ (Powiedzieć)⁹, że sama pojedę
do banku, a Edek w tym czasie zajmie się samochodem cioci. Potem spotkamy się
w centrum, w kawiarni „Pod Lipą”, około 10.00. Jednak Edek na spotkanie ze mną
w ogóle nie¹⁰ (przyjść)¹⁰. Czekałam jakiegoś 20 minut, w końcu
.....¹¹ (zadzwoić)¹¹ do niego. Odebrał mocno zadyszany, okazało się,
że ciocia¹² (przypomnieć)¹² sobie o lekarstwach, które trzeba
natychmiast wykupić, więc wrócił do domu po receptę i zaraz będzie. Czekałam
następne 20 minut. Aż w końcu.....¹³ (pojechać)¹³ autobusem do
domu. Edek właśnie¹⁴ (wnosić)¹⁴ cioci zakupy, bo zrobiła się
straszenie głodna i nie¹⁵ (móc)¹⁵ zaczekać ani chwili dłużej.
.....¹⁶ (Wiedzieć - ja)¹⁶ już, że dzisiaj nie pojedziemy do salonu i nie
obejrzymy żadnego samochodu. Ciocia wciąż¹⁷ (narzekać)¹⁷
na ból głowy, więc¹⁸ (zawieźć - my)¹⁸ ją do parku na świeże
powietrze. O 16.00 postanowiła, że odwiedzi swoją koleżankę, która mieszka na
drugim końcu miasta, bo dawno się nie¹⁹ (widzieć)¹⁹. Tak więc
popołudnie²⁰ (spędzić - my)²⁰ w towarzystwie dwóch starszych
pań rozmawiających o bólu w krzyżu i reumatyzmie. Jedyłą nadzieją był wieczór.
.....²¹ (Pomyśleć - ja)²¹ sobie, że po męczącym dniu ciocia pójdzie
wcześnie spać i uda nam się gdzieś wyskoczyć. Niestety! Ona w żadnym wypadku nie
może zostać sama, bo na pewno rozboli ją serce, więc wszyscy²²
(musieć)²² oglądać jakiś nudny film. Jeśli tak ma wyglądać cały urlop, to wracam do
pracy!!!

Mamusi, napisz, co tam u Ciebie. Mam nadzieję, że przynajmniej Ty odpoczywasz.

Całusy
Monika

IV. Proszę uzupełnić tekst czasownikami podanymi w nawiasach w odpowiedniej formie czasu przeszłego.

Ostatnią sobotę maja państwo Nowakowie **postanowili**⁰ (postanowić)⁰ spędzić za miastem. Pogoda była piękna. Rano¹ (wstać)¹ bardzo wcześnie, jeszcze przed wschodem słońca. Pan Nowak² (wyjść)² do garażu po samochód, a pani Nowakowa³ (przygotować)³ śniadanie.⁴ (Włożyć)⁴ też do torby kanapki, sałatkę i kurczaka, którego wczoraj⁵ (upiec)⁵. Nie⁶ (zapomnieć)⁶, oczywiście, o cieście.

W tym czasie dzieci państwa Nowaków – Janek i Ewa – już się⁷ (obudzić)⁷. Wszyscy szybko⁸ (zjeść)⁸ śniadanie i⁹ (wyruszyć)⁹ w drogę. Podróż¹⁰ (minąć)¹⁰ szybko. O ósmej byli już na miejscu: w pięknym lesie nad jeziorem.¹¹ (Rozłożyć)¹¹ koce i¹² (wypakować)¹² jedzenie. Dzieci jeszcze nie.....¹³ (chcieć)¹³ jeść, więc¹⁴ (pobiec)¹⁴ grać w piłkę, pani Nowakowa¹⁵ (wyjąć)¹⁵ książkę, żeby trochę poczytać, a pan Nowak, trochę zmęczony podróżą,¹⁶ (zasnąć)¹⁶.

Przed powrotem do domu cała rodzina¹⁷ (wybrać się)¹⁷ jeszcze na spacer brzegiem jeziora. Ptaki pięknie¹⁸ (śpiewać)¹⁸, wokół było cicho i spokojnie.

W domu pani Nowakowa z córką¹⁹ (zrobić)¹⁹ kolację, a panowie²⁰ (zaprowadzić)²⁰ samochód do garażu. Przy kolacji syn²¹ (oznajmić)²¹ rodzicom: „Wy²² (przygotować)²² dzisiejszą wycieczkę, dlatego my z Ewą już.....²³ (zaplanować)²³ następną.²⁴ (Obiecać)²⁴ sobie, że od teraz, jeśli będzie ładna pogoda, co sobotę aż do wakacji będziemy wyjeżdżać za miasto. Podoba wam się nasz pomysł? A czy²⁵ (myśleć)²⁵ już o wakacjach? Nie? To najwyższy czas!”

Stuchanie II

I. Proszę postuchać piosenki *Wiosna* w wykonaniu zespołu Skaldowie i uzupełnić brakujące wyrazy.

Wiosna

Wiosna – **cieplejszy**⁰ wieje wiatr
 Wiosna – znów nam¹ lat
 Wiosna, wiosna w koło, rozkwitły²
 Śpiewa³ nad nami
 Drzewa strzeliły⁴
 Wszystko⁵ w koło, i ja, i ty

Ktoś na niebie⁶ wypasa, hej
⁷ zakwitł już Twój parasol, hej
 Nawet w bramie pan Walenty⁸
 Puszczą wiosną pierwsze⁹ już

Portret dziadka¹⁰ wyszedł z ram
 I na spacer¹¹ sobie sam
 Nie przeszkadza tytuł, wiek i¹²
 By zieloną wiosną w głowie¹³

Wiosna – cieplejszy wieje wiatr...

Słowa: Michał Bobrowski
 Muzyka: Andrzej Zieliński
 Wykonanie: Skaldowie

II. Proszę odpowiedzieć na pytania.

- Jakie przejawy wiosny w przyrodzie pojawiają się w piosence?

- Jak reagują na nadejście wiosny przedmioty?

- Jak na wiosnę reagują ludzie?

- O jakim fragmencie wiosennego pejzażu mówi się w zdaniu: „Ktoś na niebie owce wypasa”?

- Spośród podanych niżej przymiotników proszę wybrać te, którymi można opisać stan ducha ludzi wiosną?

radosny, uczynny, spokojny, pogodny, optymistyczny, zamyślony, energiczny, rześki, apatyczny, szczęśliwy

Czytanie III

Proszę ponumerować fragmenty tekstu tak, żeby utworzyły logiczną całość.

1

Jedną z bardziej popularnych metod zarządzania czasem pochodzi z Włoch. Pomaga podzielić zadania zaplanowane na dany dzień na mniejsze odcinki, a także zachować wysoki poziom koncentracji. Technika nazywa się *Pomodoro* – od czasomierza kuchennego w kształcie pomidora. W tej roli może też wystąpić czasomierz w jakimkolwiek innym kształcie i każde inne urządzenie, które można zaprogramować na wydanie dźwięku o oznaczonej porze (budzik, telefon).

To stosunkowo niedługi odcinek – świadomość tego pomaga skoncentrować się na zadaniu i wykorzystać czas (właśnie te 25 minut) jak najlepiej. Zdziwisz się, ile można w tym czasie zrobić! Prawdopodobnie odkryjesz też, że dzięki zaplanowanym przerwom (czyli kontrolowanemu rozproszeniu) jesteś w stanie pracować w skupieniu znacznie dłużej niż dotychczas!

Po upływie czterech *Pomodoro* należy zrobić dłuższą przerwę (20–30 minut). To czas na odpoczynek. Pamiętaj! Jedno *Pomodoro* jest niepodzielne (zbyt częste przerwy nie służą twojej pracy). Ale nie wolno też łączyć jednego *Pomodoro* z drugim – tak naprawdę skuteczność tej techniki polega właśnie na przerwach!

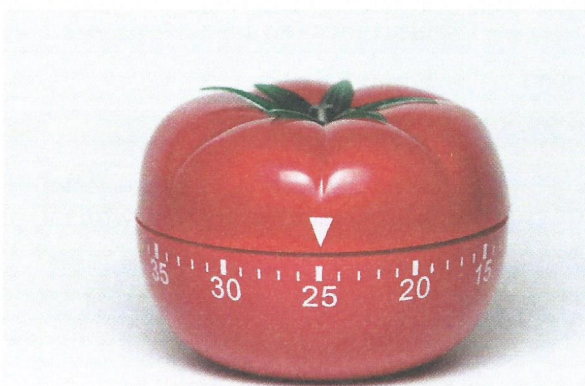
Jak to działa? Najpierw sporządź listę zadań na dany dzień (możesz ją przygotować wieczorem dnia poprzedniego). Na tym etapie dobrze jest ustalić priorytety i kolejność działań. Przed przystąpieniem do wykonywania pierwszego zadania z listy nastaw czasomierz na 25 minut – tyle właśnie trwa jedno *Pomodoro*. W tym czasie zajmujesz się jednym zadaniem lub jego częścią (ewentualnie zaczynasz następne). Ważne jest, by przez 25 minut nic poza pracą nie zajmowało twojej uwagi.

Osoby korzystające z techniki *Pomodoro* twierdzą, że podnosi ona ich motywację, zwiększa wydajność i koncentrację. Motywacja wzrasta ze względu na podział zadania na niewielkie odcinki – zupełnie inaczej zaczyna się pracę, gdy nie wybiegasz myślą poza najbliższe 25 minut.

Kiedy usłyszysz dźwięk czasomierza, musisz przerwać pracę i nastawić go na 5 minut – tyle będzie trwała twoja przerwa. W tym czasie nie zajmujesz się pracą, nawet o niej nie myślisz. To przerwa na relaks. Jeśli siedzieliśmy przed komputerem, warto się teraz pogimnastykować. Jeśli pracowaliśmy w ruchu, powinniśmy usiąść. Po przerwie nastaw czasomierz na kolejne 25 minut i wróć do pracy. Potem znów 5 minut przerwy.

Na podstawie: <http://planeria.pl/artykul/jak-efektywnie-i-skutecznie-zaplanowac-czas>

Jaka jest pani / pana opinia na temat *Pomodoro*?

Stuchanie III

Proszę wysłuchać tekstu i uzupełnić kartkę z kalendarza Ewy.

Godzina	Plan
10.00	<i>biblioteka</i>
8.30	
	autobus
	spotkanie z Jarkiem
14.00	
	wizyta u Zosi
	powrót do domu
20.00	
	koniec kolacji
2.00	

Mówienie

I. *Dzień zajętego człowieka.* Na podstawie kartki z kalendarza proszę opowiedzieć, co Anna robiła wczoraj.

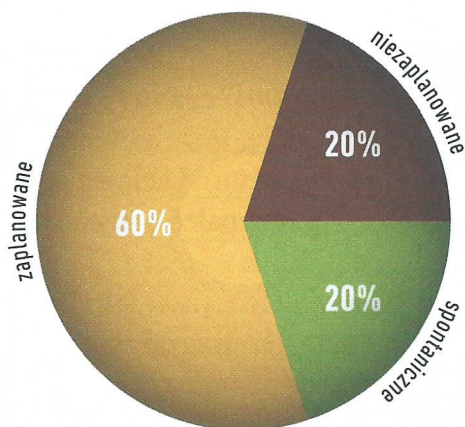
Godzina	Czynność
6.30	pobudka
6.30-7.00	poranna toaleta
7.00	śniadanie
7.30	wyjście do pracy (nie mogę się spóźnić!)
8.00-10.00	kończenie projektu, rozmowa z szefem (prośba o awans)
10.30-11.00	przerwa na kawę i drugie śniadanie
11.00-12.30	odpowiedzi na służbowe e-maile
12.30-13.00	przerwa na obiad, decyzja co do weekendu (ustalić z dziewczynami)
13.00-16.00	przygotowanie analizy rynku dla dyrektora, posprzątanie biurka
16.00	koniec pracy i do domu! Po drodze - prezent urodzinowy dla syna!
17.00-18.00	rodzinna kolacja
18.00-22.00	czas dla rodziny (telewizja, dziś mecz Polska-Anglia)
22.00	czas na czytanie (nareszcie w łóżku)

II. Proszę przygotować wypowiedzi na poniższe tematy.

1. Na podstawie wcześniejszych ćwiczeń i poznanego słownictwa proszę opowiedzieć, jak pani spędziła / jak pan spędził swój ostatni weekend.
2. Proszę opisać jeden ze swoich wakacyjnych dni.
3. Co według pani / pana znaczy „żyć z zegarkiem w ręku”.

III. Proszę zapoznać się z poniższym tekstem i zamieszczonym pod nim wykresem.

Część lekarzy uważa, że planować powinniśmy jedynie 60% naszego czasu (dnia, tygodnia, miesiąca), a resztę, czyli około 40%, należy zostawić na zajęcia niezaplanowane, czyli różne nieprzewidziane zdarzenia oraz spontaniczne potrzeby (np. potrzeba relaksu w gronie znajomych po trudnym dniu pracy czy nauki). Tę zasadę ilustruje wykres i jest ona przydatna zwłaszcza dla tych, którzy nadmiernie planują każdą minutę, narzucając sobie za dużo zadań do wykonania.

www.cedego.pl/czytelnia2

Co pani / pan sądzi na ten temat? Czy bierze pani / pan pod uwagę te zalecenia? Jak zaplanowałaby pani / zaplanowałby pan swój tydzień zgodnie ze schematem na rysunku?

Pisanie

1. Proszę przygotować własną kartkę z kalendarza i na jej podstawie opisać swój wczorajszy dzień.
2. „To był naprawdę pechowy dzień”. Proszę opisać jego przebieg.

Komunikacja

Proszę przygotować dialogi na zaproponowane niżej tematy.

1. Mieli państwo jechać na mecz, ale zepsuł się samochód. Nie chcą państwo zrezygnować z meczu. Proszę zadzwonić do znajomego i poprosić o pomoc.
2. Planuje pani / pan spędzić weekend na wsi u rodziny, ale koleżanka / kolega namawia panią / pana na wspólny wyjazd w góry. Proszę ją / go przekonać, że to zły pomysł.
3. W sobotę kolega zamierza przygotowywać się do kolokwium. Pani / pan proponuje wyjście do kina. Proszę przekonać kolegę do swojego pomysłu.

Kącik frazeologiczny

I. Proszę wstawić do tekstu wyrazy z ramki.

ciężki, król, minąć, nadejść, naglić, **niewolnicy**, oszczędzać, pozwolić, przeciekać, przenosić się, stanąć, ścigać się, tyrania, w międzyczasie, walka, wehikuł, wlec się, zabierać, zegarowy, złodzieje, znaleźć

Czy jesteśmy **niewolnikami**^o czasu?

Jednych czas¹ i ciągle go im brakuje, drugim, z braku zajęcia, czas² przez palce, jeszcze innym – dłuży się lub³ niemiłosiernie.

Jedni narzekają na⁴ czasy, a tymczasem drudzy uważają je za lekkie, a w każdym razie – lżejsze od minionych.

Wielu twierdzi, że trudno im⁵ czas na codzienne obowiązki, bo zbyt dużo czasu⁶ im praca. Niektórzy skarżą się na⁷ czasu – komputer czy telewizor. Są jednak i tacy, którzy mają czas na wszystko i nie rozumieją, jak można⁸ z czasem.

Słyszymy często informacje o ludziach, których czas już⁹, a równocześnie o takich, których czas właśnie¹⁰. Obserwujemy w swoim otoczeniu ludzi, których czas nie¹¹, ale spotykamy też osoby, dla których czas¹² w miejscu. Dowiadujemy się ciągle o faktach, które miały miejsce przed czasem, o czasie i po czasie, a nawet o zdarzeniach, które nastąpiły¹³.

Jak widać, pojęcie czasu nie jest łatwe. Nie wystarczy rozumienie czasu¹⁴ czy kalendarzowego. W¹⁵ z czasem człowiek stoi na pozycji przegranej – to prawda znana już od czasów¹⁶ Ćwieczka. Marzymy co prawda o¹⁷ czasu, przy pomocy którego moglibyśmy ostatecznie uwolnić się od¹⁸ czasu i¹⁹ w czasie zgodnie ze swoją wolą, ale czy to kiedyś nastąpi?

Czas pokaże, jeżeli... czas²⁰.

II.

A. Proszę dopasować przysłowki umieszczone w pierwszej kolumnie tabeli do podanych wyrażen frazeologicznych.

1	wkrótce	A	bez mała, niewiele brakowało, o mały włos
2	wcześniej	B	bez ustanku, raz po raz, świętek czy piątek
3	mało	C	co niemiara, do licha i trochę, jak mrówek
4	dużo	D	jak z bicia trząsał, co tchu, raz dwa
5	ciągle	E	nie bez trudu, jak po grudzie, z problemami
6	szybko	F	<i>lada dzień, tylko patrzeć, ani się obejrzyś</i>
7	bardzo	G	na jeden ząb, kropla w morzu, jak na lekarstwo
8	blisko	H	z kurami, skoro świt, przed czasem
9	prawie	I	nad wyraz, że aż strach, jak diabli
10	trudno	J	pod nosem, pod ręką, tuż obok

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
F									

B. Proszę uzupełnić tekst odpowiednimi wyrażeniami z tabeli.

Anna jutro o piątej rano, a więc (*wcześniej*) *skoro świt*⁰, wyjeżdża na konferencję do Gdańska. (*Prawie*)¹ zasnęła, bo zapomniała nastawić budzik. (*Szybko*)² umyła się i ubrała, wypła kawę, przegryzła coś (*mało*)³ i wybiegła z domu.

Na dworze było ciemno i zimno (*bardzo*)⁴. Pędziła (*szybko*)⁵ na przystanek. O tej porze autobusów zwykle jest (*mało*)⁶, ale na szczęście nie czekała długo. Bała się, że nie zdąży na pociąg, bo autobus (*ciągle*)⁷ zatrzymał się na czerwonym świetle. Kiedy wysiadła (*blisko*)⁸ dworca, miała jeszcze pięć minut do odjazdu. Mimo wczesnej pory na peronie było ludzi (*dużo*)⁹. (*Trudno*)¹⁰ znalazła wolne miejsce w przedziale. Współpasażerowie okazali się (*bardzo*)¹¹ miłymi i ciekawymi rozmówcami, więc podróż minęła Annie (*szybko*)¹².

Lekcja 8

Sklepy i zakupy

Mówienie - rozmowa o obrazie Aleksandra Gierymskiego *Żydówka z pomarańczami*; zakupy, znaczenie wyrażenia „społeczeństwo konsumpcyjne”.

Słownictwo I - zakupy, rodzaje sklepów.

Słuchanie I - Jan Brzechwa, *Na straganie*.

Słuchanie II - sklepy i towary.

Słownictwo II - opakowania.

Gramatyka - dopełniacz.

Czytanie I - *Jak oszukują nas w supermarkecie?*

Słuchanie III - *W supermarkecie*.

Komunikacja - dialogi w sklepach.

Czytanie II - *Zakupoholizm - groźny nałóg czy styl życia?*

Czytanie III - *Zakupowa mapa Polski*.

Krzyżówka. Kącik frazeologiczny - związki frazeologiczne określające człowieka biednego, bogatego, rozrzutnego; frazeologizmy z komponentami *pieniądz, grosz*.

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

www.pl.wikipedia.org

Aleksander Gierymski *Żydówka z pomarańczami*

Aleksander Gierymski (1850–1901), polski malarz, przedstawiciel realizmu, prekursor polskiego impresjonizmu, młodszy brat wybitnego malarza Maksymiliana Gierymskiego.

Mówienie

1. Czy lubi pani / pan robić zakupy?
2. Gdzie i jak często robi pani / pan zakupy?
3. Co to znaczy „społeczeństwo konsumpcyjne”?

Zakupy

- Cześć Magda! Ty też od rana na zakupach?
- Cześć! Tak, biegam po sklepach, bo jutro wyjeżdżam i muszę jeszcze kupić prezenty dla mamy, mojego młodszego brata i przyjaciółki. A ty co kupujesz?
- Przede wszystkim coś do jedzenia, bo w mojej lodówce jest tylko światło. Ale mam też ochotę na jakiś nowy ciuszek.
- Widzę, że już coś kupiłaś. Te pełne torby oznaczają wielkie zakupy.
- Nie takie wielkie. Kupiłam chleb, kawałek kiełbasy i kurczaka. Mam też trochę jabłek, marchew i buraki.
- Ja kupiłam ojcu piękny krawat, szukam ładnego lakieru do paznokci dla mamy i książki dla przyjaciółki, a na prezent dla brata ... zupełnie nie mam pomysłu.
- Kup mu klocki, widziałam przed chwilą takie ładne, chodź, pokażę ci.
- Dziękuję, to świetny pomysł. Może ja też powinnam kupić jakiś jogurt i drożdżówkę, bo robię się głodna.
- To może ty idź po te swoje prezenty, ja obejrzę spodnie i sukienki i spotkamy się na rogu. Kupisz sobie coś do jedzenia, a potem wpadniemy jeszcze po kwiaty dla Anki, bo dzisiaj są jej urodziny.
- Dobrze, to jesteśmy umówione.

I. O jakich sklepach rozmawiają bohaterki dialogu? Co planowały w nich kupić i co kupiły? Proszę uzupełnić tabelę, korzystając z tekstu i ze słownictwa w ramce. Uwaga: niektóre słowa są zbędne!

księgarnia, sklep spożywczy, sklep warzywny, sklep mięsny, kwaciarnia, drogeria, sklep z zabawkami, sklep galanteryjny, sklep odzieżowy, pasmanteria, sklep obuwniczy, gospodarstwo domowe, sklep rybny, sklep papierniczy, AGD, sklep monopolowy, cukiernia, filatelistyka, piekarnia

Rodzaj sklepu	Nazwa produktu
<i>księgarnia</i>	

II. Proszę wybrać z ramki nazwy szczegółowe odnoszące się do podanych nazw ogólnych.

kielbasa, cukierki, szampon, **chleb**, pieprz, bokserki, szynka, kozaki, ser, bułki, ziemniaki, curry, stół, majtki, mleko, polędwica, sandały, rogalik, butelka, ciastka, szafa, sól, jogurt, szminka, papryka, rajstopy, pomidory, krzesło, czekolada, baleron, paczka, róż, kalosze, cebularz, chałwa, regał, słoik, bazylią, ogórki, puder, slipy, kapcie, śmietana, pudełko

pieczywo	chleb ,
meble	
nabiał	
obuwie	
słodyczne	
warzywa	
kosmetyki	
bielizna	
przyprawy	
wędlina	
opakowania	

Stuchanie I

I. Przed wysłuchaniem nagrania proszę dopasować definicje do podanych wyrazów

1	gramolić się	A	unikać czyjegoś towarzystwa
2	klepać	B	o roślinach, które tracą świeżość, zwykle z braku wody
3	krewnki	C	niezgrabnie, powoli i z trudnością wchodzić na coś lub wydostawać się z czegoś
4	krzepki	D	powiedzieć, odezwać się, przemówić
5	rzec	E	w krótkim czasie po czymś; wkrótce, zaraz
6	stronić	F	głęboko i głośno odetchnąć, ze smutkiem lub z poczuciem ulgi
7	swary	G	uderzać lekko dłonią
8	westchnąć	H	wpadać w gniew, gwałtownie bronić swojego zdania
9	więdnąć	I	silny, mocny
10	wnet	J	nieporozumienia, kłótnie
11	zaperzyć się	K	uciekać (potocznie)
12	zmykać	L	porywczy, gwałtowny

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C											

II. Proszę wysłuchać nagrania i wykreślić z podanej listy nazwy pięciu warzyw, które nie wystąpiły w wierszu Jana Brzechwy *Na straganie*.

marchew, koper, kalarepa, kalafior, kapusta, pietruszka, fasola, czosnek, groch, burak, cebula, sałata, brukselka, szczypiorek, rzodkiewka, rzepa, por, seler

III. Proszę drugi raz posłuchać nagrania i podać nazwy warzyw, których dotyczą poniższe zdania.

0	<i>Martwi się problemami innych warzyw i głośno oddycha.</i>	<i>seler</i>
1	Jej zapach powoduje łzawienie.	
2	Proponuje pomoc koperkowi.	
3	Niezgrabnie robi sobie miejsce koło fasoli.	
4	Nie narzeka na zdrowie.	
5	Twierdzi, że spory warzyw są bezsensowne.	
6	Odrzuca oświadczyń cebuli.	
7	Oburza się na słowa brukselki.	
8	Cierpi na bezsenność.	
9	Po przyjacielsku zagaduje rzepę.	
10	Usycha z braku wody.	

Stuchanie II

I. Proszę uważnie słuchać tego nagrania i zaznaczać właściwe odpowiedzi zgodnie z podanym przykładem.

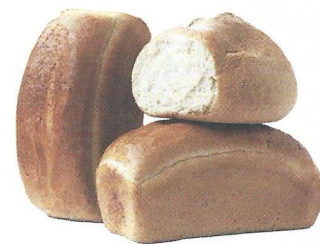
0. O czym mówi ekspedientka?

a

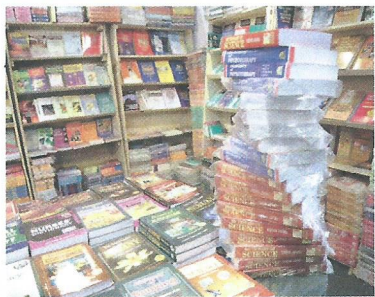

b

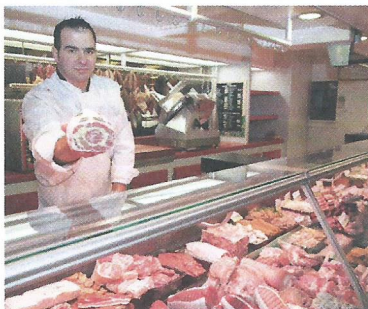

c

1. W jakim sklepie był ten mężczyzna?

a

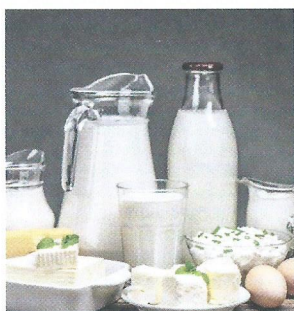

b

c

2. Czego szuka klient?

a

b

c

3. Na którym stoisku jest promocja?

a

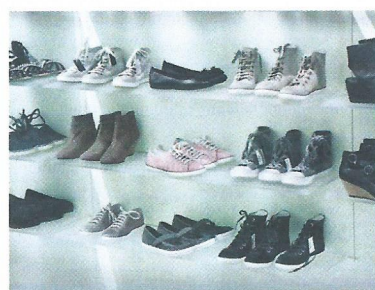

b

c

4. Co kupiła ta kobieta?

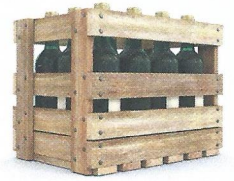
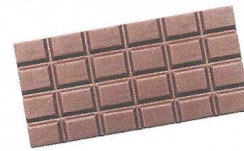
a

b

c

II. Co jeszcze możemy kupić w tych opakowaniach? Proszę dopisać nazwy produktów.

karton: *mleka, papierosów, soku*

puszka:

słoik:

tabliczka:

kostka:

paczka:

pudełko:

saszetka:

skrzynka:

zgrzewka:

Gramatyka

Dopełniacz: kogo? czego?

RZECZOWNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj	Końcówki	Przykłady
Rodzaj męski żywotny	-a	pana, lekarza, syna, psa, kota, wróbla
Rodzaj męski nieżywotny	-u	ryżu, domu, stołu, samochodu, głodu
	-a ¹	sera, chleba, marca, noża, palca, stolika
Rodzaj żeński	-y ²	wody, kobiety, szafy, nocy, rzeczy, myszy, młodzieży
	-i ³	książki, nogi, pani, miłości, sali, nadziei, lekcji, historii ⁴
Rodzaj nijaki	-a	dziecka, okna, ćwiczenia, imienia, zwierzęcia

1. Końcówka **-a** w dopełniaczu l.p. rodzaju męskiego nieżywotnego występuje nieregularnie. Jest charakterystyczna dla większości rzeczowników oznaczających:

- nazwy miesięcy (oprócz *lutego*): *stycznia, marca, czerwca, grudnia*;
- nazwy naczyń i narzędzi: *talerza, widelca, garnka, młotka*;

- c) nazwy miar i wag: *metra, litra, kilograma*;
 - d) nazwy części ciała: *palca, łokcia*;
 - e) nazwy walut: *dolara, funta, rubla*;
 - f) nazwy tańców: *walca, poloneza, mazura*;
 - g) nazwy miast polskich: *Gdańska, Krakowa, Lublina*, a także *Paryża, Berlina, Wiednia*;
 - h) nazwy zakończone na *-ak, -ek, -ik / -yk* (niezdrobniałe oraz większość zdrobniałych): *ziemniaka, zegarka, słownika, koszyka, stolika, paska*.
2. Końcówkę *-y* w dopełniaczu l.p. rodzaju żeńskiego mają rzeczowniki o temacie zakończonym na spółgłoskę twardą (oprócz *k, g*) oraz na spółgłoskę stwardniałą.
 3. Rzeczowniki rodzaju żeńskiego zakończone na *-cja, -sja, -zja* w dopełniaczu l.p. i l.m. kończą się na *-ji* (*elegancji, sesji, poezji*), natomiast rzeczowniki mające końcówkę *-ja* (poprzedzoną samogłoską) lub *-ea* kończą się na *-i*, np.: *alei, nadziei, szyi* (także *kolei*), *idei, Korei*.
 4. Rzeczowniki rodzaju żeńskiego zakończone na *-ia* w dopełniaczu l.p. kończą się na *-i* (*kuchni, cioci, Zosi, Marysi*), natomiast rzeczowniki pochodzenia obcego kończą się na *-ii* (*linii, armii, filologii, Zofii, Marii*).

Liczba mnoga

Rodzaj	Końcówka	Przykłady
Rodzaj męski	<i>-ów</i> (po spółgłoskach twardych, także niektórych miękkich i stwardniałych)	panów, stołów, kotów, krajów, uczniów, meczów, Amerykanów ¹
	<i>-y</i> (po spółgłoskach stwardniałych)	lekarzy, koszy, węży
	<i>-i</i> (po <i>l, j</i> i spółgłoskach miękkich) ²	nauczycieli, gości, złodziei, koni, pokoi, płaszczy
Rodzaj żeński	<i>-o</i>	pań, kobiet, głów, książek
	<i>-i</i> (w rzeczownikach miękkotematowych)	kawiarni, siłowni, powieści, kości, dłoni
	<i>-y</i> (po spółgłoskach stwardniałych)	rzeczy, nocy, myszy,
Rodzaj nijaki	<i>-o</i>	krzesel, okien, zdań, zajęć, imion, zwierząt
	<i>-ów</i> (w rzeczownikach zakończonych w l.p. na <i>-um</i>)	muzeów, studiów, stypendiów

1. Niektóre rzeczowniki rodzaju męskiego zakończone na *-anin* w dopełniaczu l.m. mają końcówkę *-o*, np.: *Rosjan, mieszczan, chrześcijan*.
2. Niektóre rzeczowniki rodzaju męskiego w dopełniaczu l.m. mogą mieć formy równoległe, np.: *pokoi / pokojów, płaszczy / płaszców*.

PRZYMIOTNIK

Liczba pojedyncza

Rodzaj męski i nijaki	-ego	dużego, ładnego, wysokiego
Rodzaj żeński	-ej = Msc	dużej, ładnej, wysokiej

Liczba mnoga

rodzaj męski, żeński i nijaki	-ych / -ich = Msc	dużych, ładnych, wysokich
-------------------------------	-------------------	---------------------------

ZAIMKI OSOBOWE

Liczba pojedyncza		Liczba mnoga	
ja	<i>mnie</i>	my	<i>nas</i>
ty	<i>cię / Ciebie</i>	wy	<i>was</i>
on	<i>go / jego / niego</i>	oni / one	<i>ich / nich</i>
ona	<i>jej / niej</i>		
ono	<i>go / jego / niego</i>		

Niektóre przyimki łączące się z dopełniaczem:

- › *do, od, dla, bez, u, z, obok, koło, blisko, daleko, wokół, dookoła, spoza, zza, zamiast, mimo, według, wskutek, naprzeciw (naprzeciwko), oprócz, podczas, w czasie, poniżej, powyżej, spod, spośród, wśród, wobec, z powodu, na podstawie, na wprost, na zewnątrz, wewnątrz*

Niektóre czasowniki, po których występuje dopełniacz:

- › *słuchać, bać się, brakować, domyślać się, dowiedzieć się, obawiać się, oczekiwać, pilnować, potrzebować, pragnąć, spodziewać się, szukać, unikać, zabraniać, wymagać, wystarczyć, używać, zazdrościć, żałować, żądać, życzyć*

Niektóre konstrukcje, w których występuje dopełniacz:

1. Dopełniacz w zdaniach z negacją biernika, np.:
 - › *Znam język polski. Nie znam języka polskiego.*
 - › *Kupię ten chleb. Nie kupię tego chleba.*
2. Dopełniacz w zdaniach z negacją czasownika być, np.:
 - › *Jest świeży chleb. Nie ma świeżego chleba.*
 - › *Student był na zajęciach. Studenta nie było na zajęciach.*
 - › *Jutro będzie ładna pogoda. Jutro nie będzie ładnej pogody.*
3. Dopełniacz oznaczający przynależność (dopełniacz posiadacza):
 - › *Czyj to dom? To dom mojego wujka.*
 - › *Czyja to książka? To książka tamtej studentki.*
 - › *Czyje to dzieci? To dzieci jego starszej siostry.*
 - › *Anna jeździ samochodem Marka.*

4. Dopełniacz po określeniach ilości (dopełniacz cząstkowy):
 - › kilogram cukru, litr mleka, pół jabłka, kawałek tortu, słoik miodu, dużo czasu, mało pieniędzy, wiele osób, kilku chłopców.
5. Dopełniacz w datach i określeniach relacji czasowych:
 - › Bitwa pod Grunwaldem była czternastego lipca tysiąc czterysta pięćdziesiątego roku.
 - › Wyjeżdżamy trzydziestego pierwszego sierpnia.
 - › Każdego roku jeździmy nad morze.
 - › Tej zimy nie było śniegu.
6. Dopełniacz po rzeczownikach odczasownikowych:
 - › sprzątanie mieszkania, wypełnianie formularza, robienie świątecznych zakupów.

I. Proszę uzupełnić podane zdania zgodnie z przykładem.

0. Nie lubię **tej dziewczyny**. (ta dziewczyna)

1. Dlaczego nie przeczytałeś (ten artykuł)?
2. Oni nie odrobili (praca domowa).
3. Nie znam (twoja ciocia).
4. Brakuje mi (pieniądze i czas).
5. Jutro pójdziemy do (ciekawe muzea).
6. Nie zjedliśmy (czerwone jabłka).
7. Oni nie znają (wasze imiona).
8. Po podwórku biega kilka (żółte kurczęta).
9. Nie lubię (ci lekarze).
10. Nie poznaliśmy (tamte aktorki).

II. Proszę uzupełnić tekst poprawną formą wyrazów w nawiasach zgodnie z podanym przykładem.

0. Na obiad zjadłem talerz **zupy**. (zupa).

Moi koledzy to straszne łakomczuchy. Na kolację zjedli

pół kilo¹ (ser)¹, dziesięć² (jajko)²,
 osiem³ (bułka)³, pół słoika⁴ (dżem)⁴
 i dwie puszki⁵ (ryby)⁵.

Lodówka była pusta, więc poszedłem do sklepu i kupiłem:

kilogram⁶ (ryż)⁶, trzy kilo⁷ (ziemniaki)⁷,
 puszkę⁸ (brzoskwinie)⁸ w syropie,
 kawałek⁹ (pasztet)⁹ i trochę¹⁰ (kiełbasa)¹⁰.

III. Proszę połączyć czasownik z odpowiednim wyrażeniem, a następnie ułożyć krótkie zdanie zgodnie z podanym przykładem.

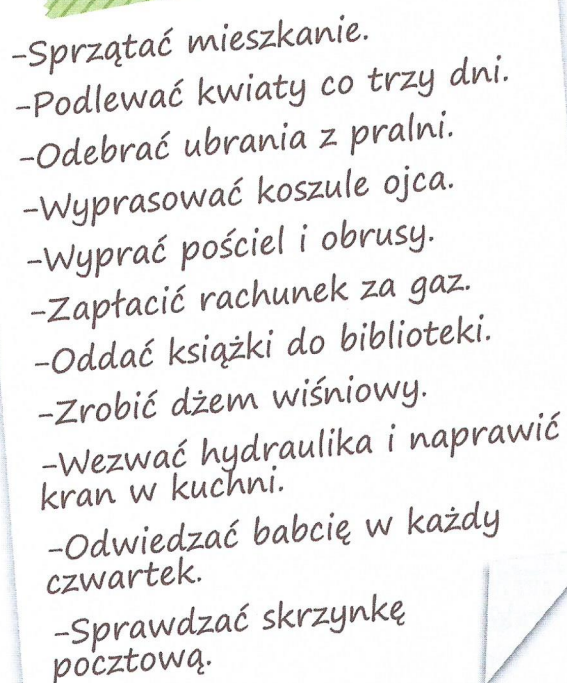
0	Uczyć	A	nowe słówka
1	Słuchać	B	cisza i spokój
2	Uczyć się	C	muzyka poważna
3	Szukać	D	stracona okazja
4	Potrzebować	E	wyższe pensje
5	Żałować	F	swoje sprawy
6	Życzyć	G	większe mieszkanie
7	Pragnąć	H	język polski
8	Żądać	I	każdy egzamin
9	Bać się	J	udany urlop
10	Pilnować	K	dobra praca

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
H										

0 - H: Lektor *uczy języka polskiego.*

- 1 :
- 2 :
- 3 :
- 4 :
- 5 :
- 6 :
- 7 :
- 8 :
- 9 :
- 10 :

IV. Mama Julii przed wyjazdem do sanatorium powiesiła na lodówce kartkę z listą prac, które córka ma wykonać podczas jej nieobecności.

-
- Sprzątać mieszkanie.
 - Podlewać kwiaty co trzy dni.
 - Odebrać ubrania z pralni.
 - Wyprasować koszule ojca.
 - Wyprać pościel i obrusy.
 - Zapłacić rachunek za gaz.
 - Oddać książki do biblioteki.
 - Zrobić dżem wiśniowy.
 - Wezwać hydraulika i naprawić kran w kuchni.
 - Odwiedzać babcię w każdy czwartek.
 - Sprawdzać skrzynkę pocztową.

Na dzień przed powrotem mamy Julia zorientowała się, że:

0. Nie sprzątała mieszkania.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

V. Proszę uzupełnić tekst poprawną formą wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

0. Jutro jadę do Krakowa (Kraków).

Z okazji¹ (urodziny)¹ postanowiłem zaprosić² (znajomi)² do³⁴ (dobra³ restauracja⁴). Na imprezę przyszło kilku⁵ (koledzy)⁵ i kilka⁶ (koleżanki)⁶. W prezencie od⁷ (Paweł)⁷ dostałem piękny album, a od⁸ (Zosia)⁸ wełniany szalik.

Od każdego dostałem jakiś drobiazg, ale najlepszy upominek dostałem od⁹ (moi)⁹¹⁰ (bracia)¹⁰, którzy kupili mi aparat fotograficzny.

VI. Proszę uzupełnić tekst poprawną formą wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem.

Polacy coraz chętniej kupują w sieci. Wpływ na rosnącą popularność sklepów⁰ (sklepy)⁰ internetowych⁰ (internetowe)⁰ ma oszczędność czasu, a także szeroki wybór i atrakcyjne ceny produktów.

Polscy klienci, robiący zakupy w Internecie, najczęściej poszukują¹ (ubrania)¹,² (perfumy)² i³ (kosmetyki)³ oraz⁴ (muzyka)⁴ w formacie mp3. W najbliższym czasie liczba⁵ (klienci)⁵⁶ (kupujący)⁶ w sklepach internetowych może zwiększyć się o blisko 25 proc.

Wśród⁷ (zaleta)⁷⁸ (zakupy)⁸ w sieci najczęściej wymieniana jest możliwość dostawy do⁹ (dom), poczucie¹⁰ (komfort)¹⁰, możliwość¹¹ (złożenie)¹¹¹² (zamówienie)¹² o dowolnej porze oraz konkurencyjne ceny. Bardzo ważna jest również możliwość porównania¹³ (ceny)¹³ produktów przed zakupem i szansa zakupu¹⁴ (towar)¹⁴¹⁵ (niedostępny)¹⁵ nigdzie indziej.

VII. Proszę uzupełnić tekst przyimkami z ramki.

naprzeciwko, wokół, do, spoza, podczas, dla, wśród, od, oprócz, obok, **do**

Ania bardzo lubi jeździć **do** babci. W tym roku,¹
wakacji, znowu ją odwiedzi. Kupiła już² niej prezent
i spakowała walizkę. Babcia mieszka³ starego młyna,
a⁴ jej domu rosną drzewa owocowe.⁵
szczekającego psa wita ją zawsze gruby kocur Morus.
.....⁶ zabudowań gospodarczych znajduje się las.
.....⁷ domu babci⁸ lasu prowadzi wąska
ścieżka wijąca się⁹ starych drzew,¹⁰
których widać niewielką polankę. Ania często chodzi tam z babcią.

VIII. Proszę uzupełnić podane zdania zgodnie z przykładem.

0. Jutro wieczorem przyjdę do **was** (**wy**).

1. Nie znam¹ (ty)¹.
2. Napiszemy do² (oni)² list.
3.³ bardzo nie lubię (on)³.
4. Bez⁴ (ona)⁴ jest smutno.
5. Kupię te kwiaty dla⁵ (one)⁵.
6. Mieszkam obok⁶ (ty)⁶.
7. Byłam u⁷ (on)⁷ wczoraj.
8. Tu⁸ (nikt)⁸ nie znam.
9. To jest dla⁹ (wszyscy)⁹
i dla¹⁰ (każdy)¹⁰.

Czytanie I

Proszę dopasować podtytuły do odpowiednich fragmentów tekstu.

Jak oszukują nas w supermarkecie?

0	Chwyty supermarketów	A	Produkty podstawowe znajdują się w najdalszej części sklepu. Ma to sprawić, że zanim do nich dotrzemy, w naszym koszyku znajdzie się kilka rzeczy, które po drodze zwróciły naszą uwagę.
1	Przemeblowania na półkach	B	Produkty położone na skraju półek często mają datę ważności bliską przeterminowania, którą warto dobrze sprawdzić, zanim wrzucimy towar do koszyka. Duże sieci handlowe starają się zminimalizować straty na artykułach żywnościowych, które mają krótki okres przydatności do spożycia.
2	A może coś jeszcze?	C	Zakup takiego pakietu nie daje nam żadnych oszczędności. W rzeczywistości oba proponowane produkty kupowane osobno bywają znacznie tańsze. W ten sposób supermarkety pozbywają się towarów rzadziej kupowanych przez klientów.
3	Działanie na zmysły	D	„Ostatnie dni promocji”, „Wyjątkowa okazja” – to słowa kluczowe, które bardzo dobrze działają na kupujących. Kto z nas nie chciałby zaoszczędzić? Niestety, często te slogany są tylko fikcją, a cena sprzedawanego towaru może być nawet wyższa niż wcześniej. Zdarza się też, że na kilka dni przed promocją sprzedawca podwyższa cenę towaru, żeby potem ją obniżyć.
4	Bez zera na końcu	E	Smakołyki i leki przy kasie skutecznie wydłużają listę dokonanych zakupów na paragonie ze sklepu. Nieważne, że mamy pełen koszyk. Gdy stoimy przy kasie, z nudów albo z głodu sięgamy po drobne słodycze, gumy do żucia, napoje lub leki uśmierzające ból.
5	Gdzie jest chleb?	F	Manipulacja cenowa stała się zjawiskiem powszechnym. Dlatego warto zastanowić się, czy także i my nie jesteśmy jej ofiarami.
6	Dwa w cenie jednego	G	Muzyka płynąca z głośników w dużych centrach handlowych zazwyczaj jest uspokajająca i relaksująca, co ma sprawić, że chcemy spędzić tam więcej czasu, niż zaplanowaliśmy. Dodatkowo zewsząd otaczają nas kuszące zapachy, na które nasza podświadomość nie zostaje obojętna i nabieramy ochoty na większe zakupy. Wiele badań udowodniło, że różne zapachy mogą pobudzić przede wszystkim ochotę na produkty spożywcze, dlatego bardzo często pieczywo pieczone jest bezpośrednio w sali odwiedzanej przez klientów.
7	Pierwszy z brzegu	H	Jako klienci zazwyczaj szybko przyzwyczajamy się do rozłożenia towaru na regałach. Tymczasem duże sklepy często to zmieniają, żeby klient szukał towaru, po który przyszedł, i po drodze wrzucił do koszyka kilka innych rzeczy, których zakupu wcześniej nie planował.
8	Wielka wyprzedaż	I	Cena ma nam sugerować oszczędności. Najczęściej stosowane to 99 gr zamiast 1 zł, czy 99,99 zł zamiast 100 zł. Klient zawsze przychylniej podejdzie do kwoty niezaokrąglonej. Popularną cyfrą, podświadomie interpretowaną i utożsamianą ze szczęściem, jest także 7.

Na podstawie: Katarzyna Lewandowska <http://supernowosci24.pl/nie-dac-sie-nabic-w-butelke-czyli-jak-oszukuja-nas-supermarkety/>

0	1	2	3	4	5	6	7	8
F								

Stuchanie III

Proszę uważnie słuchać tekstu, a następnie połączyć wyrazy z obu kolumn zgodnie z podanym przykładem. Uwaga! Niektóre określenia są niepotrzebne.

W supermarkecie

0	koszule	A	w najróżniejszych kolorach
1	t-shirty	B	z polskiego jedwabiu
2	balerony	C	wyprodukowane w Polsce
3	sukienki	D	produkowane w pobliżu
4	chleb	E	z naturalnej tkaniny
5	bluzki	F	z kolorowymi nadrukami
6	masło	G	produkowane na miejscu
7	jogurty	H	z polskiego mleka
8		I	polskie i zagraniczne
9		J	w specjalnej promocji

0	A
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

Komunikacja

I. Proszę uzupełnić dialogi:

1. W SUPERMARKECIE

A: Cześć Magda! Co tu robisz?

B:

A: No to pochwal się, co kupiłeś?

B:

A: Ja jeszcze nic nie mam w koszyku, ale zaraz kupię coś na kolację.

B:

A: Dziękuję za radę!

2. W SKLEPIE OBUWNICZYM

A:

B: Niestety nie mamy tych butów w rozmiarze 37.

A:

B: Zaraz sprawdzę, ale wydaje mi się, że chyba są. Tak, są.

A:

B: Oczywiście, już podaję.

II. Proszę ułożyć dialogi w sklepie rybnym i w pasmanterii.

Czytanie II

Po przeczytaniu fragmentu tekstu proszę wybrać zdanie *a*, *b* lub *c*, które jest zgodne z jego treścią.

Zakupoholizm – groźny nałóg czy styl życia?

* * *

Zakupoholizm zaczyna się niewinnie i bardzo długo trudno go dostrzec. Nie powoduje chwiejnego kroku i mętnego spojrzenia, ale ten nałóg może zrujnować nam życie równie skutecznie jak narkotyki czy alkohol.

0. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że zakupoholizm powoduje

- a) podobne skutki, jak narkomania czy alkoholizm.
- b) inne skutki niż narkomania czy alkoholizm.
- c) zaburzenia równowagi.

* * *

„Pieniądze szczęścia nie dają, dopiero zakupy...” – twierdziła Marilyn Monroe. Tysiące kobiet na całym świecie uśmiechają się mimo woli, kiedy słyszą ten cytat. Rzeczywiście, udane zakupy mogą sprawiać przyjemność, ale czy są kluczem do szczęścia?

Agresywna reklama mówi, że tak. Zachęca do kupowania towarów, które mogą podnieść naszą wartość, dodać prestiżu, poprawić wizerunek w oczach innych, a nawet odmienić dotychczasowe życie. Podkreślają to odpowiednio dobrane slogany: *Jesteś tego warta, Witaj po radosnej stronie życia, Wybierz własne przeznaczenie.*

1. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że celem agresywnej reklamy jest

- a) pokazanie realnych cech towaru.
- b) oddziaływanie na psychikę klienta.
- c) okazanie szacunku klientowi.

* * *

Robienie zakupów jest coraz wygodniejsze. Dzięki sklepom on-line możemy kupować przez całą dobę, nie wychodząc z domu, a dzięki kartom kredytowym możemy odsunąć w czasie nieprzyjemny moment płacenia. To wygodne, przyjemne i – jak się wielu wydaje – bezpieczne.

2. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że kupowanie obecnie

- a) wymaga dużego wysiłku.
- b) wymaga dużo wolnego czasu.
- c) nie wymaga posiadania gotówki.

* * *

Dla znacznej części społeczeństwa zakupy stają się jednak wstępem do pułapki, z której niełatwo się wydostać. W USA na zakupoholizm cierpi od 6 do 10 proc. społeczeństwa, w Wielkiej Brytanii jest to aż 15 proc., a w Polsce, jak szacują specjaliści, od 2 do 5 proc. populacji.

Chociaż zakupoholizm może być równie tragiczny w skutkach, jak alkoholizm czy narkomania, ludzie niewiele o nim wiedzą i rzadko uświadamiają sobie jego

złobne skutki. Kiedy słyszymy o osobach, które zgromadziły ponad 1000 par butów lub ponad 80 par rękawiczek, bardziej skłonni jesteśmy traktować to jako przejaw niewinnego dziwactwa niż niebezpiecznego nałogu.

3. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że zakupoholicy
 - a) kupują przede wszystkim buty i rękawiczki.
 - b) są często uważani za niegroźnych ekscentryków.
 - c) stanowią najliczniejszą grupę w Stanach Zjednoczonych.

* * *

Na jednym z internetowych forów pewna dziewczyna skarży się, że jej mama przynosi niewyobrażalną liczbę rzeczy ze sklepu z używaną odzieżą: *Za małe ubrania, niewymiarowe franki, niepotrzebna pościel... to same szmaty* – skarży się i dodaje – *Niewiele zarabia i dużo pieniędzy marnuje w ten sposób. Chciałabym jej pomóc, ale nie wiem jak. Rozmowy nie pomagają.* Inna kobieta pisze natomiast: *Kupuję strasznie dużo ciuchów i choć bardzo mało nie zarabiam, to przez te zakupy wiecznie brakuje mi pieniędzy.*

4. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że kobiety-zakupoholiczki
 - a) nie kontrolują wydatków.
 - b) kupują tylko za małe ubrania.
 - c) wydają więcej, niż zarabiają.

* * *

Jak sprawdzić, czy nasze wyprawy do centrów handlowych są jedynie niewinną rozrywką, czy zapowiedzią życiowego bankructwa?

Zakupoholizm, tak jak inne uzależnienia, przebiega fazami. W początkowej „fazie zwycięstw” trafia się na świetne okazje, zakupy cieszą i nie budzi to niepokoju ani otoczenia, ani samej zainteresowanej osoby. W fazie drugiej, „fazie strat”, zakupoholik wydaje coraz więcej, okłamuje najbliższych, pożycza ze wszystkich możliwych źródeł.

5. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że proces uzależniania się od zakupów
 - a) w pierwszej fazie przebiega powoli.
 - b) w drugiej fazie przebiega szybko.
 - c) w drugiej fazie wywołuje nieetyczne zachowania.

* * *

Jeżeli w tej fazie nie zostanie podjęte leczenie, w następnym etapie może dojść do utraty pracy, rozpadu rodziny i związków przyjacielskich, do wyniszczenia psychicznego, a nawet do samobójstwa. Ogromne zadłużenie może również doprowadzić zakupoholika przed sąd.

Warto się więc zastanowić, czy metoda poprawiania sobie humoru lub rozładowywania stresu przy pomocy zakupów nie jest pierwszym symptomem popadania w nałóg.

6. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że zakupoholizm
 - a) osłabia więzi międzyludzkie.
 - b) zawsze kończy się procesem sądowym.
 - c) nie może być leczony.

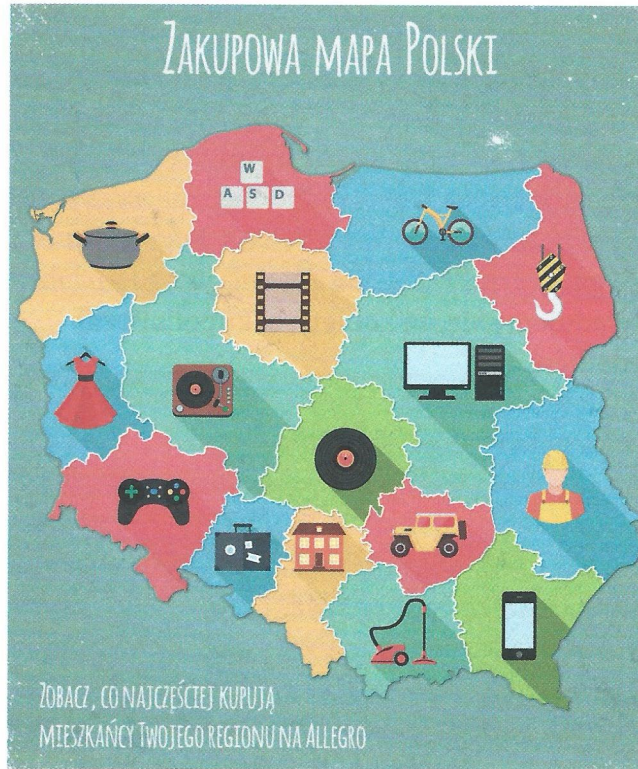
Na podstawie <http://kobieta.interia.pl/news-zakupoholizm-grozny-nalag-czy-styl-zycia>

Czytanie III

ZAKUPOWA MAPA POLSKI

Polska to naprawdę zróżnicowany kraj, także pod względem internetowych zakupów. Zobacz, co najczęściej kupują mieszkańcy poszczególnych województw na Allegro. W każdym regionie króluje zupełnie inna kategoria produktów.

Proszę obejrzyć mapę, a następnie wybrać z ramki i wpisać do tabeli nazwy produktów, które najczęściej kupują Polacy w poszczególnych województwach. Przy wykonywaniu zadania proszę wykorzystać mapę administracyjną Polski.

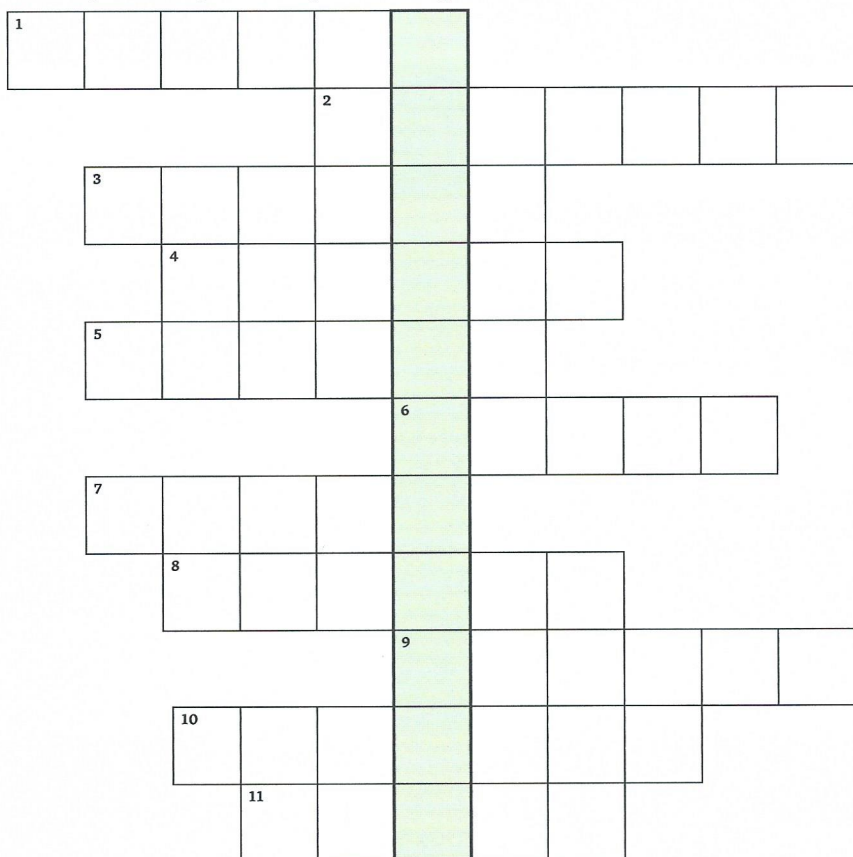
<http://infografiki.allegro.pl/trendy-zakupowe/zakupowa-mapa-polski>

odzież, obuwie, konsole i automaty, komputery, nieruchomości, filmy, motoryzacja, wakacje, usługi telefony, sport i turystyka, przemysł, sprzęt estradowy, sprzęt studyjny, muzyka, gry, dom i ogród, RTV i AGD

Województwo	Produkt	Województwo	Produkt
lubuskie	odzież, obuwie	podkarpackie	
kujawsko-pomorskie		podlaskie	
dolnośląskie		pomorskie	
lubelskie		śląskie	
łódzkie		świętokrzyskie	
małopolskie		warmińsko-mazurskie	
mazowieckie		wielkopolskie	
opolskie		zachodniopomorskie	

KRZYŻÓWKA

Proszę rozwiązać krzyżówkę i podać hasło.

1. egzotyczny owoc
2. antonim do „sprzedawać”
3. robisz w nich zakupy
4. metalowy pieniądz
5. leżą na półkach
6. do smarowania pieczywa
7. może być plastikowa lub papierowa
8. biały ser
9. niesiesz w nim zakupy
10. rodzaj opakowania
11. zielona pietruszka

HASŁO:

Kącik frazeologiczny

1. Proszę dopasować związki frazeologiczne z ramki do odpowiednich typów ludzi.

jest bez grosza przy duszy, liczy się z każdym groszem, śpi na pieniądzach, pieniądze się go nie trzymają, ciuła pieniądze, ma pieniędzy jak lodu, wyrzuca pieniądze w błoto, nie śmierdzi groszem, zarabia psie pieniądze, szasta pieniędzmi na lewo i na prawo, ma grubą forszę, składa grosz do grosza

Człowiek bogaty	
Człowiek biedny	
Człowiek rozrzutny	
Człowiek oszczędny	

2. Podkreślone fragmenty zdań proszę zastąpić odpowiednim związkiem frazeologicznym z ramki.

pranie brudnych pieniędzy, za żadne pieniądze, wdowi grosz, nie ma za grosz prawdy, co do grosza, nie dać złamanego grosza, wtrącać swoje trzy grosze, ani za grosz

- Ola jak zwykle skrytykowała nową sukienkę Marty i powiedziała, że nigdy by jej nie kupiła. / nie dałaby za nią złamanego grosza
- Sędzia udowodnił, że w opisie wydarzeń przedstawionych przez świadka wszystko było kłamstwem. /
- Nasza sąsiadka bardzo lubi słuchać, kiedy rozmawiam z mamą, i zawsze niepytana wyraża swoje zdanie. /
- Znana firma marketingowa została oskarżona o dokonywanie transakcji z użyciem pieniędzy pochodzących ze sprzedaży narkotyków. /
- Badania wskazują, że różne akcje charytatywne wspierają najczęściej niezamożni emeryci, którzy ofiarowują prosto z serca niewielkie sumy. /
- Z Tomkiem nie można pożartować, bo on w ogóle / nie ma poczucia humoru i zaraz się obraża.
- Nie lubię mieć żadnych długów, dlatego nawet z przyjaciółmi rozliczam się bardzo dokładnie. /
- Sławny polski aktor stwierdził kategorycznie, że pod żadnym warunkiem / nie wystąpi w reklamie.

Lekcja 9

Na polskim stole

Mówienie – rozmowa o obrazie Józefa Pankiewicza *Martwa natura*; kuchnie narodowe, jedzenie w domu czy poza domem.

Słownictwo – posiłki, potrawy, naczynia.

Mówienie – jadłospis posiłków w Polsce i w innych krajach.

Czytanie I – *Historia kuchni polskiej*.

Słuchanie I – ciekawostki o polskiej kuchni.

Czytanie II – kuchnie świata.

Gramatyka – czasowniki dokonane i niedokonane.

Słuchanie II – *Najłatwiejsze ciasto w świecie* (wyk. Radiowe Nutki).

Mówienie i pisanie – przepis kulinarny.

Czytanie III – „*Śmieciowe jedzenie*”, czyli co?

Czytanie IV – „*Stylizacja majonezem*” – rozmowa z socjologiem prof. Henrykiem Domańskim.

Komunikacja – ocena pozytywna – negatywna; zgoda – niezgoda.

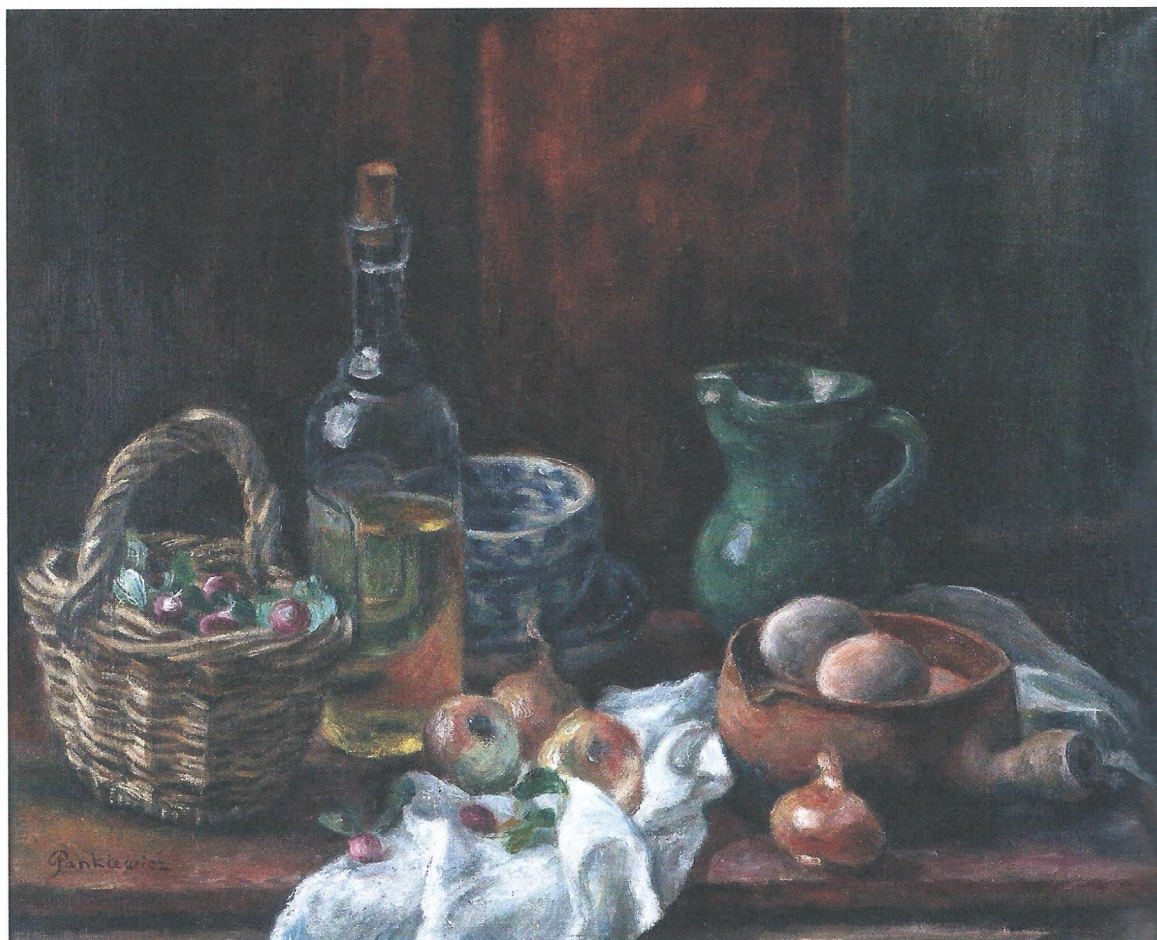
Mówienie – zamawianie stolika i menu w restauracji.

Pisanie – zaproszenia.

Kącik frazeologiczny – związki frazeologiczne z nazwami produktów i potraw.

Krzyżówka.

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

www.rynekisztuka.pl

Józef Pankiewicz *Martwa natura*

Józef Pankiewicz (1866–1940) – polski malarz i grafik, jeden z pierwszych impresjonistów i symbolistów w polskiej sztuce przełomu XIX i XX wieku, także inicjator kolorystycznego nurtu w polskim malarstwie początku XX wieku.

Mówienie

1. Czym się charakteryzuje kuchnia pani / pana kraju?
2. Czy w pani / pana kraju chętnie jada się poza domem?
3. Jakie imprezy rodzinne są w pani / pana kraju najczęściej organizowane w restauracjach?

I. Proszę uzupełnić zdania wyrazami z ramki.

półmisek, pub, widelec, kolacja, restauracja, filiżanka, obiad, karczma, łyżka, nożyk, jadłodajnia, waza, śniadanie, cukiernia, spodek, bar, nóż, talerz, szklanka, kawiarnia, salaterka, podwieczorek, cukierniczka, łyżeczka, kubek

1. Lokale gastronomiczne to:
2. Posiłki to:
3. Sztućce to:
4. Naczynia to:

II. Proszę podpisać potrawy pokazane na obrazkach, a następnie wpisać ich numery do tabeli, dobierając je do odpowiedniego rodzaju posiłku. Uwaga! Niektóre potrawy mogą pasować do różnych posiłków!

1

2

3

4

5

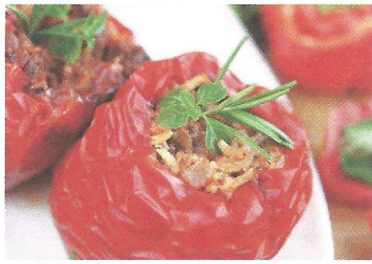
6

7

8

9

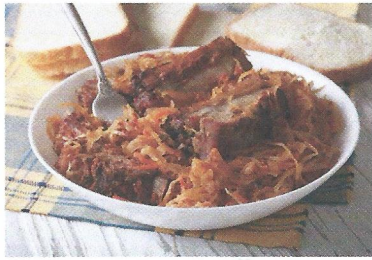
10

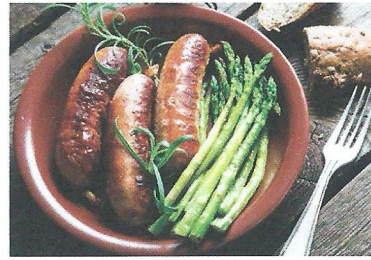
11

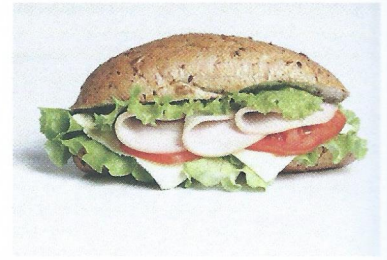
12

13

14

15

16

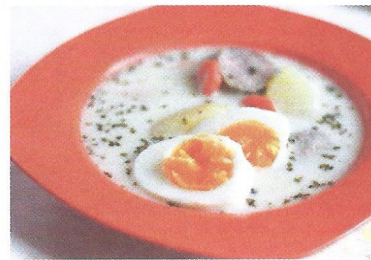
17

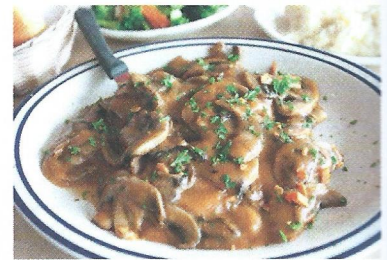
18

19

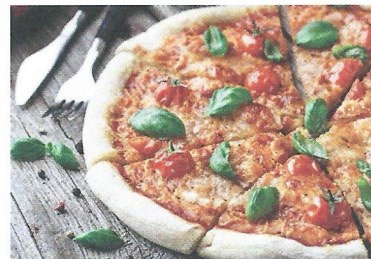
20

21

22

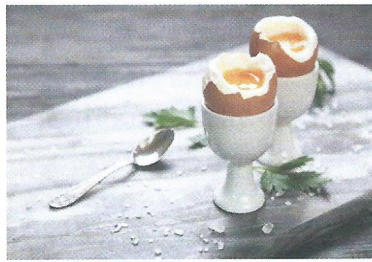
23

24

25

26

27

Nazwa posiłku	Nazwa potrawy
śniadanie	18,

obiad	a) pierwsze danie:
	b) drugie danie:
	c) deser:
kolacja

Mówienie

Proszę odpowiedzieć na pytania:

1. O jakich porach jada się posiłki w pani / pana kraju?
2. Co składa się na typowy posiłek w pani / pana kraju?
3. Proszę zaprezentować swój całodzienny jadłospis.

Czytanie I

I. Proszę przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć, czy podane zdania są P (prawdziwe) czy F (fałszywe).

Historia kuchni polskiej

Każdy kraj, który posiada kulturę sięgającą daleko w przeszłość, posiada również kuchnię liczącą się wśród kuchni innych narodów. Kuchnia i kultura stołu są nierozzerwalnie związane z powstaniem i rozwojem kultury materialnej społeczeństwa. Biesiady i uczyty od wieków były oprawą wszystkich ważniejszych wydarzeń historycznych, a to, co podczas nich jedzono i pito, odzwierciedlało bogactwo państwa i poziom życia jego mieszkańców.

Kuchnia polska jest jedyna w swoim rodzaju. Nie ma takiej drugiej kuchni, w której narodowymi przebojami byłyby barszcz ukraiński, chłodnik litewski czy ruskie pierogi.

Patrząc na historię polskiej kuchni, z pewnością zauważymy wpływy innych cywilizacji. Położenie geograficzne i liczne kontakty z innymi krajami Europy i Azji spowodowały bowiem, że znajdziemy w niej dania kuchni francuskiej, niemieckiej, żydowskiej, ormiańskiej, chińskiej, hinduskiej, tatarskiej i inne...

W staropolskim menu nie mogło zabraknąć różnorodnych mięs. Na stoły podawano pieczone w całości prosięta nadziewane kaszą, sarny oraz dziki, nie brakowało pieczeni z różnych gatunków ptactwa oraz ryb. Istotnym elementem decydującym o smaku potraw staropolskich były zarówno przyprawy pochodzenia zagranicznego (pieprz, imbir, ziele angielskie, gałka muszkatołowa, liście laurowe, goździki, szafran, cynamon), jak i rodzime zioła zbierane na łąkach, w lasach, uprawiane w ogrodach (pietruszka, jałowiec, tymianek, majeranek, rozmaryn, mięta, lubczyk, czosnek). W kuchni staropolskiej do sporządzania potraw używano następujących warzyw: kapusty, kalafiorów, brokułów, karczochów, szparagów, buraków, selerów, rzeżuchy, szczawiu, ogórków, rzepy, rzodkwi, marchwi, pietruszki chrzanu, cebuli, czosnku, fasoli, soczewicy, porów, bobu, dyni i pomidorów. W XVII wieku pojawiły się wśród nich ziemniaki. Tak duża różnorodność warzyw pozwala przypuszczać, że w dawnej kuchni polskiej jadano ich więcej niż obecnie. Gotowano je w wodzie, na rosole, duszono w sosach, nadziewano, pieczono lub smażyło. Przyprawiano na winno lub słodko. Bardzo często łączono warzywa z mięsem, z kaszami, nabiałem i grzybami. Staropolska kuchnia słynęła z dużej różnorodności potraw rybnych. Sprawiała to obfitość, z jaką ryby występowały w rzekach i jeziorach. Najstarsze techniki stosowane do sporządzania potraw z mięsa i drobiu w kuchni polskiej to pieczenie, gotowanie i duszenie. Smażone mięsa pojawiły się dopiero w drugiej połowie XIX wieku.

Właściwie nie można mówić o jednolitej kuchni polskiej, gdyż jest ona różna w poszczególnych regionach kraju. Inaczej smakuje poznańska, inaczej śląska, a jeszcze inaczej kuchnia dawnej Galicji. Poszczególne regiony mają charakterystyczne potrawy, np.: kojarzony ze Śląskiem rosół, a na drugie danie – rolada z kluskami i „modrą” (czerwoną) kapustą; warszawskie flaczki, schabowy z kapustą i ziemniakami czy lubelskie pierogi z kaszą gryczaną i białym serem.

W ostatnich czasach kuchnia regionalna odradza się, a potrawy typowe dla poszczególnych regionów Polski stają się znane w całym kraju i poza jego granicami.

Na kuchnię polską duży wpływ miały również święta i tradycje religijne. Zarówno Boże Narodzenie, jak i Wielkanoc są kulminacją roku kulinarnego. Nie wyobrażamy sobie świąt bez karpia wigilijnego, zupy grzybowej, mazurka wielkanocnego, babki piaskowej czy uniwersalnego dla obu świąt barszczu – czerwonego lub białego.

Źródło: http://www.mamz.pl/almanach/skrypty/pokazy/kuchnia_polska.pdf

	P	F
0 <i>Sposób odżywiania się i jedzenia nie zależy od możliwości materialnych.</i>		×
1 Na polską kuchnię nie wpływały kuchnie innych narodów.		
2 W kuchni staropolskiej dania przygotowywano głównie z wieprzowiny.		
3 W kuchni staropolskiej używano wielu przypraw.		
4 W dawnej polskiej kuchni warzywa nie cieszyły się popularnością.		
5 Podstawowym warzywem w czasach staropolskich były ziemniaki.		
6 Smażenie mięs to stosunkowo nowy sposób przyrządzania potraw.		
7 Współczesna kuchnia polska nie jest jednorodna.		
8 Kotlet schabowy z kluskami to regionalne danie śląskie.		
9 Kuchnie regionalne cieszą się coraz większą popularnością.		
10 Jedną z cech polskiej kuchni są kulinarne tradycje świąteczne.		

Stuchanie I

I. Proszę wysłuchać fragmentów tekstów, a następnie dopasować numer tekstu do obrazka zgodnie z przykładem.

A

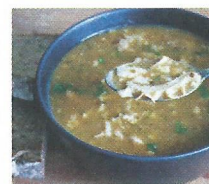
B

C

D

E

F

G

H

I

J

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
B									

II. Proszę wybrać z ramki nazwy potraw i produktów i wpisać je do tabeli.

flaczki, oscypek, kawa, pierogi, **włoszczyzna**, sękacz, ziemniaki, miód pitny, kotlet schabowy, pączki

A	włoszczyzna	F	
B		G	
C		H	
D		I	
E		J	

Czytanie II

Po przeczytaniu informacji o kuchniach różnych krajów proszę uzupełnić tabelę zgodnie z podanym przykładem.

1. FRANCJA

Kuchnia francuska jest bardzo bogata, ściśle związana z kulturą narodu i jej regionami. Tradycje kulinarne, które tu powstawały przez wieki, uczyniły z niej rodzaj sztuki. Umiłowanie dobrego jedzenia jest powszechne. Głównym posiłkiem dnia jest kolacja. Nawet najskromniejszy posiłek składa się z czterech dań: przekąski (najczęściej zupy, potrawy z jaj, sałatki lub wędliny), dania głównego (ryb lub mięsa, często z sosami, z ryżem, ziemniakami albo makaronem i jarzynami), serów i deseru (lodów owocowych lub placka z owocami). Do posiłku zawsze podaje się wodę. Pije się ją do sałat oraz między winami, aby zmyć smak poprzedniego gatunku wina. Wina są serwowane bardzo często, a ich wybór jest niezwykle bogaty. Obiad je się zazwyczaj między 12:00 a 14:00, a kolację między 20:00 a 22:00.

2. WŁOCHY

Kuchnia włoska od dawna cieszyła się popularnością i do dzisiaj należy do najsłynniejszych kuchni świata. Sposób odżywiania się mieszkańców południowych Włoch, wyróżniający się dużą ilością świeżych owoców, jarzyn i ryb, uważa się za najzdrowszy. Niewiele jest narodowych kuchni, które mogą się poszczycić taką różnorodnością zarówno składników, jak i metod gotowania. Włosi czasami zapominają o śniadaniu, ale nigdy o wypiciu *espresso*. Głównym posiłkiem jest obiad. Włosi uwielbiają kluski i makarony, które wspaniale wyglądają i noszą równie wspaniałe nazwy. Na główne dania obiadowe składają się potrawy z ryb, owoców morza, dziczyzny, cielęciny. Do posiłku podaje się wina: wino czerwone (*rosso*) lub białe (*bianco*), a tylko rzadko różowe (*rose* lub *rosato*). Goethe nazwał Włochy „smacznym państwem”.

3. GRECJA

Grecja ma kuchnię różnorodną i tłustą. Wynika to z wpływu kilku kuchni, które właśnie na Peloponezie wyznaczyły sobie spotkanie: tureckiej, arabskiej i innych krajów bałkańskich. Jej urok polega na wykorzystywaniu znakomitych miejscowych produktów – oliwek, przyrządzanych na najrozmaitsze sposoby, i tłoczonych z nich oliwy, warzyw i ziół, świeżo złowionych ryb i owoców morza, jagnięciny, świetnych serów kozich i owczych, z *fetą* i *kasseri* na czele, oraz pysznego jogurtu. Wykorzystywane są również miejscowe wina. Wina greckie często zaprawiane są żywicą, co sprawia, że mają one zapach palonego drewna i terpentyny. Na deser podaje się bardzo słodkie ciasta i desery, będące dziedzictwem stuletnich wpływów tureckich.

Głównym posiłkiem dnia Greków jest kolacja. Obfite śniadanie nie jest popularne, a lunch jada się późnym popołudniem.

4. WĘGRY

Cudzoziemcy za typowe węgierskie danie uważają gulasz. Już w IX wieku Madziarzy, wiodący koczowniczy tryb życia, zajadali się gulaszem – tłustą, zawieszoną, ostrą zupą przyrządzaną z ziemniaków i właściwie każdego rodzaju mięsa (wołowego, wieprzowego, baraniny i drobiu), do której dodaje się przeróżne składniki i doprawia przyprawami, a przede wszystkim ostrą papryką. Pikantny smak potraw, uzyskiwany przez stosowanie różnych rodzajów papryki, jest najbardziej charakterystyczną cechą węgierskich potraw.

Ponieważ Węgrzy wstają wcześnie rano, jadają kaloryczne śniadania. Zazwyczaj jest to ser, jajka lub salami oraz chleb i dżem.

Wszyscy Węgrzy są nałogowymi miłośnikami kawy. Przez cały dzień piją z malutkich filiżaneczek czarną kawę, bardzo mocną i słodzoną do smaku. Zwolennicy herbaty są tutaj w mniejszości.

5. SZWECJA

W kuchni szwedzkiej panuje równowaga między spożywanymi produktami – tyle samo w niej ryb, ile mięsa. Nie brakuje również jarzyn, serów czy słodczy. Szwedzi najchętniej jedzą przystawki i sałatki – podane w charakterystyczny sposób, jako znany na całym świecie szwedzki zimny stół. Króluje na nim narodowy przysmak – marynowany łosoś.

Dania urozmaicane są przyprawami, a przede wszystkim koperkiem i natką pietruszki oraz dodatkiem *anchois* i kaparów. Wszędzie króluje mleko: pije się je do każdego posiłku. Zazwyczaj zimne i nieprzegotowane. Spośród ryb na czołowym miejscu trzeba wymienić śledzie. Potrawy z nich komponowane – zarówno ze świeżych, jak solonych – obfitują nierzadko w dodatek cukru, dżemów, win i soków. Smakosze zachwycają się np. śledziami w sosie winnym oraz sosie śliwkowym.

6. CHINY

Na terenie Chin mieszka 56 narodowości. Pomimo różnic potrawy z poszczególnych prowincji mają pewne cechy wspólne: muszą być drobno pokrojone, przyrządza się je szybko na silnym, otwartym ogniu. Rozdrabnianie surowców wynika z faktu, że Chińczycy nie potrzebują noża i widelca, ponieważ od wieków

przy stole posługują się pałeczkami, a zupę, która stanowi ostatnie danie przed picciem herbaty, jedzą porcelanową łyżeczką z małych miseczek.

Podstawowe pożywienie Chińczyków to ryż. Z mięs preferują wieprzowinę i baraninę, zaś z drobiu – kaczki i kurczaki. W chińskiej kuchni nie używa się w ogóle masła, serów czy śmietany, a z tłuszczów stosuje się olej sojowy lub arachidowy. Podobnie jak w innych kuchniach azjatyckich dodaje się wiele przypraw oraz sos sojowy.

Spożywanie posiłków to cały rytuał. Zanim przystąpimy do jedzenia, powinniśmy pamiętać przede wszystkim o tym, że nie wolno zacząć jeść dopóty, dopóki wszyscy nie zasiądą do stołu i najstarsza osoba nie da odpowiedniego znaku. Poza tym nie wypada zjadać wszystkiego z talerza, a wielką gafą jest poprawianie jakiegokolwiek potrawy.

7. TURCJA

Pomostem między Europą a Azją jest Turcja. Podobnie dzieje się w kuchni – do tradycji kulinarnych krajów znad Morza Śródziemnego wnosi ona egzotykę Bliskiego Wschodu. Zresztą Turcy od dawna uważani są za mistrzów patelni, zaś wiele potraw i napojów, które narodziły się właśnie w tym kraju, znalazło się potem na stołach innych narodów. I tak, znany jest powszechnie specyficzny sposób pieczenia baraniny, czyli kebab. Światową karierę zrobiły też tureckie słodycze: chałwa oraz ciasto sezamowe i orzechowe.

W kuchni tureckiej dominuje nie mięso, ale ryby oraz warzywa i owoce. Warto zaznaczyć, że na stołach w Turcji pojawia się ich cała gama: kabaczki, bakłażany, pory, pomidory, ogórki, karczochy, papryka, fasola szparagowa, różne gatunki sałaty, winogrona, morele, brzoskwinie, figi, jabłka, melony i kawony.

Parzenie kawy po turecku to cały ceremoniał, w wyniku którego otrzymuje się wspaniałą, aromatyczny napój; nie gorsza bywa turecka herbata.

Kuchnie świata

A	Głównym posiłkiem dnia w tym kraju jest kolacja.	1 3
B	Mieszkańcy tych krajów piją dużo kawy.	- - -
C	Przygotowaniu i spożywaniu potraw i napojów towarzyszy rytuał.	- -
D	Do posiłków podaje się wina.	- - -
E	Ważnym elementem jadłospisu są sery.	- -
F	Mieszkańcy tych krajów jedzą dużo ryb.	- - - -
G	Śniadania nie są tam popularne.	- -
H	Dania tej kuchni są tłuste i kaloryczne.	- -
I	Posiłki obfitują w dużą ilość warzyw i owoców.	- -
J	Wiele potraw z tych kuchni jest popularnych na całym świecie.	- -

Gramatyka

Czasowniki niedokonane	Czasowniki dokonane
Odpowiadają na pytanie: co robić?	Odpowiadają na pytanie: co zrobić?
Występują w 3 czasach: teraźniejszym, przeszłym i przyszłym.	Występują w 2 czasach: przeszłym i przyszłym.
Oznaczają trwanie czynności i sygnalizują, że dana czynność jest, była wykonywana lub będzie wykonywana; nie informują, czy czynność została (lub zostanie) ukończona, np.: <i>Wczoraj pisałam ten artykuł aż do wieczora.</i>	Oznaczają czynności zakończone (w czasie przeszłym) lub mające być zakończone (w czasie przyszłym), np.: <i>Wczoraj napisałam ten artykuł.</i>
Niektóre czasowniki oznaczają czynność wielokrotną, np.: <i>chodzić, nosić, jeździć, wozić</i> , np.: <i>Codziennie rano chodzę po świeże bułki.</i>	Oznaczają czynność wykonywaną jednokrotnie, np.: <i>przyjść, zanieść, zawieźć</i> , np.: <i>Przyszłam do akademika późnym wieczorem.</i>
W zdaniach z czasownikami niedokonanymi występują charakterystyczne określenia czasu, typu: <i>często, wciąż, ciągle, zawsze, zwykle, chwilami, czasem, czasami, nieraz, długo, krótko, całymi dniami (tygodniami, latami)</i> , np.: <i>Zwykle wstaje o siódmej.</i>	W zdaniach z czasownikami dokonanyimi występują charakterystyczne określenia czasu typu: <i>nagle, nieoczekiwanie, zaraz, za chwilę, nareszcie, wreszcie, natychmiast, wkrótce</i> , np.: <i>Wreszcie zdałam ten egzamin!</i>
Po czasownikach <i>zaczynać / zacząć, kończyć / skończyć, przestawać / przestać</i> (oznaczających początkową lub końcową fazę czynności) zawsze używamy form niedokonanych w bezokoliczniku, np.: <i>Jutro zaczynam sprzątać mieszkanie. Wczoraj skończyłam pisać referat.</i>	

Uwaga! Nie ma ściśle określonych reguł tworzenia czasowników dokonanych od niedokonanych. Najczęściej tworzymy je:

- › przez dodanie prefiksów (np.: *pisać-napisać, czytać-przeczytać, słuchać-postłuchać*);
- › przez wymianę części czasownika (infiksu tematycznego), która poprzedza końcówkę bezokolicznika *-ć* (np.: *wracać-wrócić, skakać-skoczyć, zamykać-zamknąć, kupować-kupić*);
- › pary aspektowe mogą tworzyć też dwa czasowniki o różnych podstawach, np.: *brać-wziąć; kłaść-położyć; iść-pójść; dochodzić-dojść; przychodzić-przyjść; wchodzić-wejść; wychodzić-wyjść; siadać-siąść; mówić-powiedzieć; widzieć-zobaczyć; wkładać-włożyć; wyjeżdżać-wyjechać; znajdować-znaleźć; oglądać-obejrzeć.*

Uwaga! Niektóre czasowniki mają tylko aspekt niedokonany. Należą do nich czasowniki wielokrotne, np. *chodzić, nosić*, czasowniki określające stany, np. *siedzieć, leżeć* oraz czasowniki modalne, np. *woleć, musieć, móc*.

I. Proszę uzupełnić zdania jednym z czasowników podanych w nawiasach.

0. **Piotr pożyczył te książki z biblioteki (pożyczać / pożyczyć).**

1. Powinieneś tę kurtkę do pralni. (zanosić / zanieść)
2. Wczoraj długo telewizję. (my; oglądać / obejrzeć)
3. Ubiegłoroczne wakacje rodzice (spędzać / spędzić) wreszcie nad morzem.
4. Ewa wczoraj nie (brać / wziąć) kanapek do pracy.
5. On jeszcze nigdy nie (jeść / zjeść) polskiego bigosu.
6. Świeże warzywa (ja; kupować / kupić) co tydzień na bazarze.
7. Dlaczego nie (ty; zamykać / zamknąć) dziś drzwi na klucz?
8. One od dawna (segregować / posegregować) śmieci.
9. Moi koledzy codziennie (dojeżdżać / dojechać) na zajęcia trolejbusem.
10. Lubię (gotować / ugotować) polskie dania narodowe.

II. Proszę wybrać właściwy czasownik i wstawić go do tekstu w czasie przeszłym.

podpisywać / podpisać, planować / zaplanować, zamawiać / zamówić, dojeżdżać / dojechać, postanawiać / postanowić, przeglądać / przejrzeć, kończyć / skończyć, budzić się / obudzić się, wracać / wrócić, iść / pójść, ubierać się / ubrać się, spóźniać się / spóźnić się, **wstawać / wstać**, rozmawiać / porozmawiać, zapominać / zapomnieć, czuć / poczuć

Pan Kowalski zwykle **wstawał**⁰ o szóstej, ale tego dnia¹ o siódmej. Kiedy², myślał tylko o tym, żeby³ do pracy, bo na 8.00⁴ wczoraj spotkanie z pracownikami. Na szczęście⁵ do biura na czas. Tak długo⁶ z pracownikami o najważniejszych zadaniach firmy, że⁷ nawet o niezjedzonym śniadaniu. W końcu⁸, że jest bardzo głodny. Po spotkaniu⁹ więc do ulubionej restauracji na obiad. Zwykle¹⁰ jakieś danie mięsne, ale tym razem miał ochotę na pierogi. Po obiedzie¹¹ do biura i jeszcze przez pół godziny¹² różne dokumenty. Potem, jeszcze prawie godzinę,¹³ ostatnie analizy finansowe. Kiedy¹⁴, było już późno, więc¹⁵ iść już do domu.

III. Proszę uzupełnić tekst czasownikami z ramki zgodnie z przykładem.
Uwaga! Niektóre czasowniki mogą się powtarzać.

Przepis na zimowy bigos

Składniki: kapusta biała – 50 dkg, kapusta kiszona – 1 kg, mięso wieprzowe bez kości – 30 dkg, kiełbasa – 30 dkg, boczek wędzony – 30 dkg, cebula – 2–3 główki, grzyby suszone – ½ dkg, koncentrat pomidorowy – 5 dkg, oliwa (lub smalec) – 100 ml, liść laurowy (1–2 liście), przyprawy (sól, pieprz), wino czerwone – 125 ml, powidła śliwkowe – 10 dkg

Wykonanie:

gotować, dusić, posiekać, **zalać**, podsmażyć, dodać, podlewać, połączyć, wlać, doprawić, podgrzać, pokroić, poszatковать

A. Kapustę kiszoną **zalać**^o litrem wody,¹ liście laurowe i² na wolnym ogniu 2 godz. Kapustę białą³, zalać zimną wodą w oddzielnym garnku i⁴ około 1 godz. Kiełbasę i boczek⁵ w kostkę, a cebulę⁶.

B. W rondlu⁷ oliwę i⁸ wszystkie mięsa z kiełbasą do lekkiego zrumienienia.⁹ cebulę i dusić wszystko około 10 min.¹⁰ solą, pieprzem,¹¹ wino i¹² jeszcze pod przykryciem około 40 min. W razie potrzeby¹³ potrawę wodą.

C.¹⁴ ze sobą kapusty oraz zawartość rondla,¹⁵ koncentrat pomidorowy, powidła,¹⁶ całość solą oraz pieprzem. Po 10 min bigos jest gotowy, ale najlepiej smakuje dopiero po około 3 cyklach zagotowania i schłodzenia.

IV. Proszę wpisać w odpowiednie miejsce w tabeli czasowniki z ćwiczenia III i podać ich pary aspektowe.

	Czasowniki niedokonane	Czasowniki dokonane
0	zalewać	zalać
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		

Stuchanie II

Proszę wysłuchać tekstu piosenki *Najłatwiejsze ciasto w świecie* i wypisać składniki ciasta oraz sposób jego wykonania.

Słowa: Alicja Woy-Wojciechowska
 Muzyka: Kasia Dobrako
 Wykonanie: Radiowe Nutki

A. Składniki:

1. ;
2. ;
3. ;
4. ;
5. ;
6. ;

B. Sposób wykonania:

1. ;
2. ;
3. ;
4. ;
5. ;

Mówienie i pisanie

1. Jakie jest pani / pana ulubione danie? Jak należy je przyrządzić? Proszę podać przepis.
2. Co to znaczy zdrowo się odżywiać?
3. Co oznacza termin „śmieciowe jedzenie”?

Czytanie III

Proszę przeczytać tekst, a następnie zaznaczyć właściwą odpowiedź zgodnie z przykładem.

„Śmieciowe jedzenie”, czyli co?

0. Sejm uchwalił nowelizację ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, która ma zmniejszyć dostęp dzieci w szkołach i przedszkolach do tzw. śmieciowego jedzenia.

0. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że
- a) Sejm uchwalił nową ustawę.
 - b) **Sejm wprowadził poprawki do istniejącej ustawy.**
 - c) Sejm skrócił istniejącą ustawę.

„Śmieciowe jedzenie” to produkty o wysokiej zawartości tłuszczów i cukrów oraz sztucznych ulepszcaczy i barwników. Musi być smaczne i apetycznie wyglądać, nawet jeśli nie sam produkt, to przynajmniej jego opakowanie. I jeszcze coś – musi być tanie. Te trzy cechy wystarczają, by zdominować rynek nieświadomych klientów, czyli przede wszystkim dzieci. Nieświadome szkodliwego wpływu na zdrowie kupują to, co słodkie i kolorowe, co poprawi im humor i zaspokoi głód, choćby tylko na chwilę.

1. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że producenci „śmieciowego jedzenia”
- a) dbają o wartość odżywczą swoich towarów.
 - b) dbają szczególnie o atrakcyjność towarów dla dzieci.
 - c) dbają jedynie o estetyczność opakowań towarów.

Chociaż z roku na rok o otyłości dzieci mówiło się coraz więcej, dopiero zeszłoroczny raport Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wstrząsnął opinią publiczną. Wynik był alarmujący: w Polsce odnotowano największy procent otyłych 11-latków w Europie, bo aż 29%. Jako przyczynę podawano brak ruchu, godziny spędzane przed komputerem i „śmieciowe jedzenie”.

2. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że „śmieciowe jedzenie” według raportu WHO
- a) jest główną przyczyną otyłości wśród polskich dzieci.
 - b) jest jedną z przyczyn otyłości wśród polskich dzieci.
 - c) jest przyczyną otyłości wśród przedszkolaków.

„Śmieciowe jedzenie”, jak zdecydował sejm, ma zostać wyeliminowane ze szkół i przedszkoli. Od 1 września 2015 roku w stołówkach i sklepikach szkolnych nie znajdziemy już produktów zawierających znaczną ilość składników szkodliwych dla rozwoju dzieci.

Produkty niewskazane to, między innymi: słodczyce oraz wyroby cukiernicze i ciastkarskie, „fast foody”, czyli frytki, hamburgery i produkty typu „instant” (np. zupki w proszku), przekąski ze znacznym dodatkiem soli (np. paluszki czy popcorn), część owocowych jogurtów czy mlecznych napojów smakowych, napoje gazowane i niegazowane z dodatkiem cukrów i syntetycznych barwników oraz napoje energetyzujące.

3. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że zakazane produkty
- a) zawierają składniki pochodzenia naturalnego.
 - b) zawierają zbyt dużo cukru.
 - c) zawierają składniki źle wpływające na zdrowie dzieci.

Czym zastąpić „śmieciowe jedzenie”? – W prowadzonych przez nas sklepikach szkolnych od samego początku postawiliśmy na zdrowe, naturalne jedzenie: sałatki owocowe, kanapki z ciemnego pieczywa z wędliną i warzywami czy wypiekane przez nas ciasta, oczywiście bez tony lukru – mówi Krzysztof Wojdat, dietetyk, założyciel cateringu dla szkół DietBoxKids.pl. Wojdat.

4. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że dietetyk Krzysztof Wojdat zajmuje się
- a) dostarczaniem zdrowego jedzenia do szkół i przedszkoli.
 - b) kontrolowaniem żywności w szkołach i przedszkolach.
 - c) prowadzeniem stołówek szkolnych.

Nowa ustawa to pierwszy krok na drodze do zdrowego żywienia dzieci, drugi krok to zachowanie rodziców. Oni są autorytetem i powinni włączyć się w edukację dzieci, przenosząc zasady zdrowego odżywiania na środowisko domowe. – Jeśli dziecko po przyjściu do domu znajdzie w nim batony i chipsy, które zabrano mu ze szkolnego sklepiku, cała edukacja żywieniowa pójdzie na marne – podkreśla dietetyk Krzysztof Wojdat.

5. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że zasady zdrowego żywienia
- a) powinny obowiązywać tylko w szkołach.
 - b) powinny obowiązywać tylko w domu rodzinnym.
 - c) powinny obowiązywać w szkole i w domu.

Od początku roku szkolnego w mediach pojawiają się informacje, że w części szkół są problemy ze stosowaniem nowych przepisów: niektóre dzieci odmawiają picia niesłodzonych kompotów i jedzenia niesolonych potraw, ewentualnie same przynoszą z domu cukier i sól. Media podają też, że część sklepików została zamknięta, gdyż ajenci uznali prowadzenie ich po wejściu nowych przepisów za nieopłacalne.

6. Z tego fragmentu dowiadujemy się, że nowe przepisy
- a) są akceptowane przez dzieci.
 - b) nie są akceptowane przez wszystkie dzieci.
 - c) są akceptowane przez właścicieli sklepików szkolnych.

Czytanie IV

Proszę dopasować do siebie wypowiedzi z kolumny I i II zgodnie z przykładem.

Stylizacja majonezem – rozmowa z prof. Henrykiem Domańskim, socjologiem, o tym, kto, co i gdzie w Polsce jada i jak zawartość talerza wyznacza status społeczny

Kolumna I		Kolumna II	
0	Gdzie Polak je?	A	Na wakacje do krajów egzotycznych jeżdżą już nie tylko reprezentanci „wyższej klasy średniej”, ale też właściciele małych firm czy robotnicy. Znajduje to odzwierciedlenie w ich doświadczeniach kulinarnych, a następnie przenika do innych środowisk. Ktoś, kto doznał tam nowych wrażeń smakowych, po powrocie chętnie dzieli się tym ze znajomymi.
1	Mimo wysypu knajpek i restauracji w polskich miastach nadal najchętniej jemy w domu?	B	Panie są zdecydowanie bardziej prozdrowotne. O wiele częściej zajmują się przygotowaniem domowych posiłków i bardziej interesują się tematyką kulinarną. Ale interesujące jest to, że im wyższa pozycja społeczna, tym większe zainteresowanie kuchnią pojawia się u mężczyźn.
2	Kiedyś, wcale nie tak dawno, jadło się to, co udało się wystać w kolejce.	C	Nie sądzę, żeby to świadczyło o przywiązaniu do tradycji. Powielamy zwyczaje, bardzo trudno je porzucić. Występowanie równie stabilnych prawidłowości stwierdzono w badaniach prowadzonych w krajach skandynawskich, gdzie, np. w Norwegii, od pokoleń najbardziej popularnym jedzeniem są ryby.
3	Z waszych badań wynika, że zmiany i różnicowanie zaczęły się po 1989 r. i się nasilają?	D	Jedzenie tej ryby deklarowało w sumie 83% Polaków, w tym 77% robotników niewykwalifikowanych i prawie 65% rolników. Kiedyś był on utożsamiany z luksusem, dziś już raczej nie. Jest ogólnodostępny i wszedł do naszego jadłospisu.
4	Z ankiet widać, że Polacy coraz częściej spędzają wakacje za granicą. Jedzą oliwki, kuskus czy tortille.	E	Wciąż najczęściej w domu. Stosunkowo najrzadziej w domu je się śniadanie, bo ludzie spieszą się do pracy i odkładają jedzenie na później.
5	Im wyższa klasa, tym większa ciekawość, otwartość na nowe smaki?	F	Wydaje się, że pod względem kulinarnym było mniej różnic niż obecnie. Przedstawiciele różnych klas jedli bardziej podobne potrawy niż teraz: inteligenci i robotnicy chodzili do podobnych barów mlecznych, a na wakacjach siedzieli obok siebie w podobnych stołówkach. Zapewne w większym stopniu odbiegali od nich rolnicy.
6	Numer jeden na waszej liście to sałatka jarzynowa z majonezem, którą jadło prawie 98% Polaków, zaraz za nią są kopytka i ziemniaki z zsiadłym mlekiem. Doceniamy własną kuchnię?	G	Spodziewałem się większych różnic między grupami społecznymi. Nierówności edukacyjne, chodzenie do opery, czytelnictwo książek czy w ogóle sposób spędzania czasu wolnego silnie różnicują niż analizowane przez nas wzory jedzenia. Nie ma wyraźnych różnic między klasami w jedzeniu podstawowych produktów. Silniejszymi wyznacznikami są dania pochodzące z innych krajów.

7	Dość zaskakująca jest w badaniach wysoka pozycja łososia na liście popularnych potraw. Przebił hot dogi we wszystkich grupach społecznych poza rolnikami.	H	Tak, albo ogólniej – pozycja społeczna. Nowe zjawiska przenikają z kultury zachodniej, przynosząc nowe wzory jedzenia. Z jednej strony, w powszechnym użytku są dzisiaj rozmaite składniki, które jeszcze kilkanaście lat temu uchodziły za egzotyczne i trudno dostępne. Z drugiej – produkty żywieniowe obecne w serialach i mediach uświadamiają odbiorcom, że codzienna dieta nie musi ograniczać się do typowych dań kuchni polskiej, ale może się inspirować kuchnią innych narodów.
8	Drugie zaskoczenie to fakt, że 10% rolników zna smak sushi, a tylko 5% sera korycińskiego. Światowo.	I	84% ankietowanych deklaruje, że śniadania jada w domu, 88% obiady, a blisko 92% kolacje. Najczęściej poza domem jada inteligencja i kadra kierownicza, a najrzadziej rolnicy.
9	Czy kobiety i mężczyźni różnią się stylem konsumpcji?	J	To hipoteza, bo nie można przeprowadzić dokładnego porównania. Bez wątplenia jednak wpływ zachodniego stylu konsumpcji jest związany z możliwością podróżowania po świecie. Drugim przełomowym momentem w kształtowaniu się nowych stylów jedzenia było wstąpienie do Unii Europejskiej w 2004 r. Ludzie zaczęli masowo wyjeżdżać tam do pracy.
10	Czy zaskoczyło coś pana w tych badaniach?	K	Na wsiach restauracji z tą japońską potrawą raczej nie ma, ale przecież ich mieszkańcy jeżdżą do miast. Współcześni rolnicy to często przedsiębiorcy, a coraz częściej farmerzy. Pewną rolę odgrywa tu też popularność programów kulinarnych, które pełnią funkcję popularyzatorsko-poznawczą. Odsetek Polaków jedzących tę potrawę jest dość wysoki – 26%, a w grupie kadry kierowniczej i inteligencji – połowa.

Na podstawie: J. Podgórska, *Stylizacja majonezem*, „Polityka” nr 30 z 22.07–28.07 2015 r., s. 22–24.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E										

Komunikacja

I. Proszę połączyć wypowiedzi z kolumny I z wypowiedziami z kolumny II zgodnie z przykładem.

Kolumna I		Kolumna II	
1	Czy mogę prosić o rachunek?	A	Może coś z tradycyjnej polskiej kuchni?
2	Chciałbym zarezerwować stolik przy oknie.	B	Ja chciałabym szarlotkę.
3	Ta zupa jest zimna!	C	Proszę bardzo!
4	Co może nam pan polecić na drugie danie?	D	Płaci pan kartą czy gotówką?
5	Ta restauracja nie podoba mi się!	E	Zapraszamy ponownie!
6	Co zamówimy na deser?	F	Nie, wolę kuchnię w Staromiejskiej.
7	Prosimy menu!	G	Proszę rosół i pieczeń w sosie grzybowym.
8	Dziękujemy za miłą obsługę!	H	Niestety, wszystkie są zajęte.
9	Czy już się pani zdecydowała?	I	Zmieńmy lokal!
10	Musimy tu przyjść jeszcze raz.	J	Przepraszam, zaraz ją wymienię.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D									

II. Proszę wyrazić zgodę (+) i odmowę (-) na podane niżej propozycje:

Przykład:

Może przygotujemy razem coś do jedzenia? Jestem głodny.

Chętnie. Mam ochotę na sałatkę z tuńczykiem i pieczarkami. (+)

Niestety, nie tym razem. Nie jestem głodna. Właśnie zjadłam kaszę z sosem. (-)

- Ja upiekę tort, a ty sernik po wiedeńsku.
..... (+)
..... (-)
- Serdecznie zapraszam was na małe przyjęcie urodzinowe.
..... (+)
..... (-)
- Czy mogę zaprosić Panią / Pana na obiad? Proponuję restaurację U Pyzy.
..... (+)
..... (-)
- Czy lubicie chińską kuchnię?
..... (+)
..... (-)
- Najlepszą polską potrawą jest bigos.
..... (+)
..... (-)

Mówienie

Chce pani / pan zorganizować dla przyjaciół imprezę z okazji obrony pracy magisterskiej. Proszę zadzwonić do restauracji Smaki Regionalne, zamówić stolik, ustalić menu i koszt usługi.

Pisanie

Zaproszenie

Zaproszenie – krótka forma wypowiedzi użytkowej, w której nadawca zawiadamia odbiorcę o jakimś ważnym wydarzeniu i chciałby, żeby adresat wziął w nim udział. Zaproszenie ma formę podobną do ogłoszenia czy zawiadomienia. Najczęściej dotyczy uroczystości rodzinnych (np. ślub, wesele, chrzest, komunia, jubileusz) lub formalnych (wystawa, impreza okolicznościowa, rocznicowa czy charytatywna, konferencja, wykład itd.). Zaproszenie może być skierowane do odbiorcy indywidualnego lub zbiorowego. Może również zawierać informacje dotyczące odpowiedniego do okazji stroju i prośbę o potwierdzenie przybycia.

Zaproszenie musi zawierać następujące informacje:

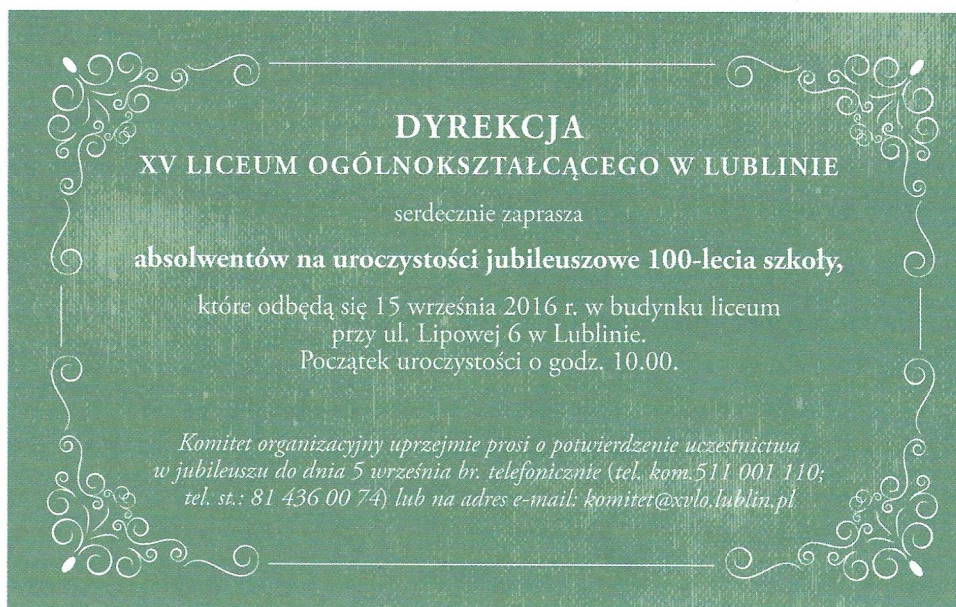
- › a) kto i kogo zaprasza;
- › b) z jakiej okazji;
- › c) czas i miejsce wydarzenia.

Uwaga!

- › 1. W zaproszeniu obowiązują oficjalne zwroty grzecznościowe do adresata.
- › 2. Zaproszenie należy pisać w trzeciej osobie (*zaprasza, zapraszają*).
- › 3. Zaimki i rzeczowniki należy pisać dużą literą (*Cię, Ciebie, Tobie, Was, Panią, Pana, Państwa* itp.).

Przykładowe zaproszenia

1. Zaproszenie na jubileusz szkoły

2. Zaproszenie na ślub i wesele

Ewa Kowalska i Piotr Nowak
w imieniu Rodziców i własnym pragną serdecznie zaprosić
Jakuba Jasińskiego
z osobą towarzyszącą

na uroczystość zawarcia związku małżeńskiego,
która odbędzie się 15 czerwca 2016 roku o godz. 12.00 w Lublinie
w Kościele pod wezwaniem Świętej Rodziny przy ulicy Jana Pawła II 9

Po ceremonii zapraszamy na przyjęcie weselne
o godzinie 17.00 w restauracji „Magia”, przy ul. Szewskiej 21.

Uprzejmie prosimy o potwierdzenie uczestnictwa (tel. 561 002 324)

3. Zaproszenie na imprezę

STUDENCI CENTRUM JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ DLA POLONII I CUDZOZIEMCÓW
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

mają zaszczyt zaprosić
Panią Profesor **Janinę Sobocińską**
na spektakl pod tytułem
Po prostu bądź
który odbędzie się dnia
18 marca 2016 roku o godz. 10.00
w auli Centrum przy ul. Weteranów 18

Proszę napisać zaproszenie na wybraną przez siebie okazję.

Kącik frazeologiczny

I. Proszę zastąpić fragmenty zdań odpowiednim związkiem frazeologicznym z ramki.

ciepłe kluski, groch z kapustą, flaki z olejem, bułka z masłem, bicie piany, manna z nieba
komuś (nie) spadnie, wypić piwo, którego się nawarzyło, przełknąć gorzką pigułkę, ~~zjeść konia~~
~~z kopytami~~, zjeść beczkę soli

Przykład:

0. Jestem taki głodny, że mógłbym zjeść potrójny obiad.
Jestem taki głodny, że mógłbym zjeść konia z kopytami.

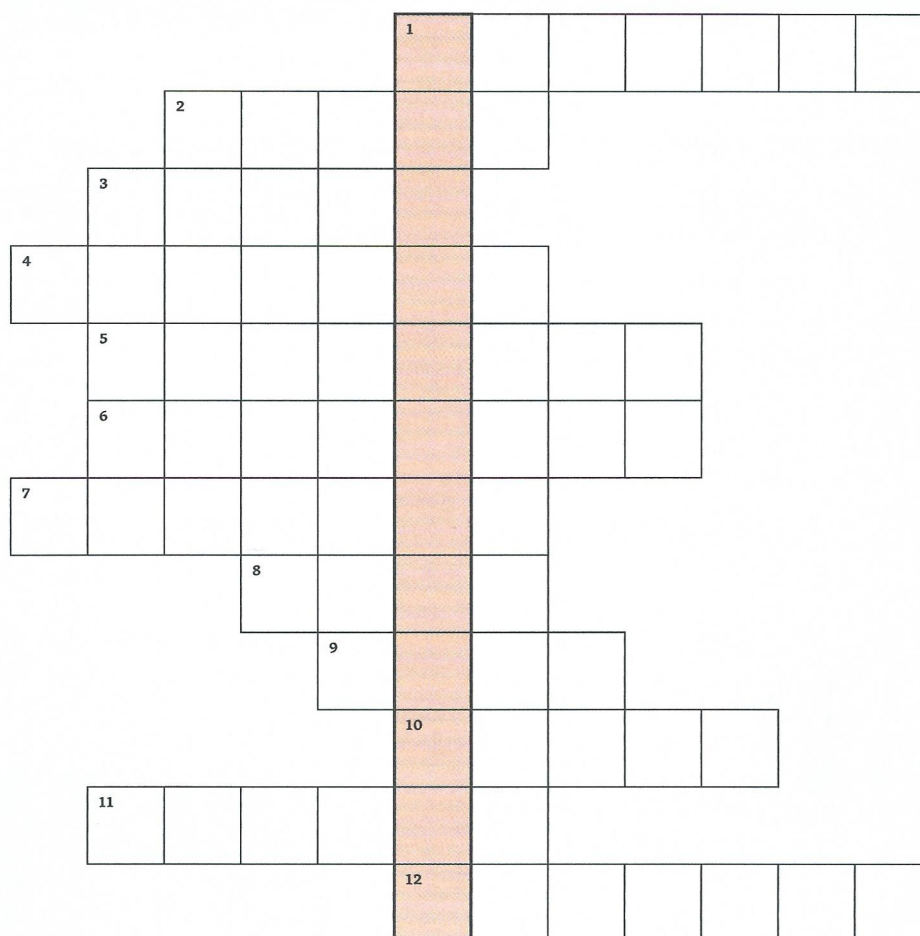
1. Poproś, żeby Tomasz pomógł ci załatwić tę sprawę – to dla niego bardzo proste.
.....
2. Wydaje mi się, że chłopak Marii jest pozbawiony energii i silnej woli.
.....
3. Nie czekaj na cud tylko zacznij się rozglądać za pracą.
.....
4. Wiem, że nie jest to łatwe, ale musisz się z tym pogodzić i żyć dalej.
.....
5. Muszę jeszcze popracować nad swoim referatem, bo to, co do tej pory napisałam,
jest bardzo chaotyczne.
.....
6. Ten wykład był strasznie nudny, a myślałam, że dowiem się czegoś ciekawego.
.....
7. Większość dyskusji naszych polityków w telewizji to rozmowy o niczym.
.....
8. Sama muszę uporać się z kłopotami, do których doprowadziłam.
.....
9. Jan i Piotr dużo razem przeżyli, a więc znają się świetnie.
.....

II. Proszę dopasować definicje do związków frazeologicznych.

1	wyłożyć kawę na ławę	A	mieć duże doświadczenie życiowe
2	upiec dwie pieczenie przy jednym ogniu	B	nie pozwolić się okpić, wykorzystać, oszukać, okazać się sprytniejszym, mądrzejszym od kogoś
3	z niejednego pieca jeść chleb	C	znaleźć się w kłopotliwej sytuacji, w położeniu bez wyjścia
4	płakać nad rozlanym mlekiem	D	zamartwiać się czymś, co się już stało, czego nie można naprawić
5	śmiać się jak głupi do sera	E	powiedzieć jasno, nie pozostawiając żadnych wątpliwości; wprost, bez ogródek
6	nie dać sobie w kaszę dmuchać	F	o muzyku: zarabiać, występując w restauracjach
7	grać do kotleta	G	ostatni element, który sprawia, że dzieło jest doskonałe
8	wpaść jak śliwka w kompot	H	zbyteczne połączenie, nagromadzenie takich samych, jednorodnych elementów
9	wisienka na torcie	I	śmiać się bez powodu, bezmyślnie
10	dwa grzyby w barszcz	J	odnieść podwójną korzyść, załatwiając jednocześnie dwie sprawy

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E									

Krzyżówka

1. popularne danie z ciasta z różnymi nadzieniami
2. jedno z narodowych dań polskich
3. główny polski posiłek dnia
4. danie inaczej
5. naczynie do podawania wędlin
6. jeden ze sposobów przyrządzania dań
7. „narzędzia” do jedzenia
8. naczynie, w którym podaje się zupy
9. popularny deser podawany zwłaszcza latem
10. jedna z tradycyjnych polskich zup
11. podstawka pod szklanę lub filiżankę
12. Polacy jedzą je najczęściej na śniadanie

HASŁO:

Lekcja 10

Bank i usługi

Mówienie - rozmowa o obrazie Tadeusza Makowskiego *Szewc*;
usługi w naszym życiu.

Słownictwo I - *W banku*.

Czytanie I - *Skimming*.

Czytanie II - *Co zrobić, żeby nie stracić gotówki?*

Słownictwo II - polskie monety i banknoty.

Słuchanie I - *Budżet rodzinny*.

Słownictwo III - usługi.

Słuchanie II - dialogi w punktach usługowych.

Komunikacja - zamawianie usługi.

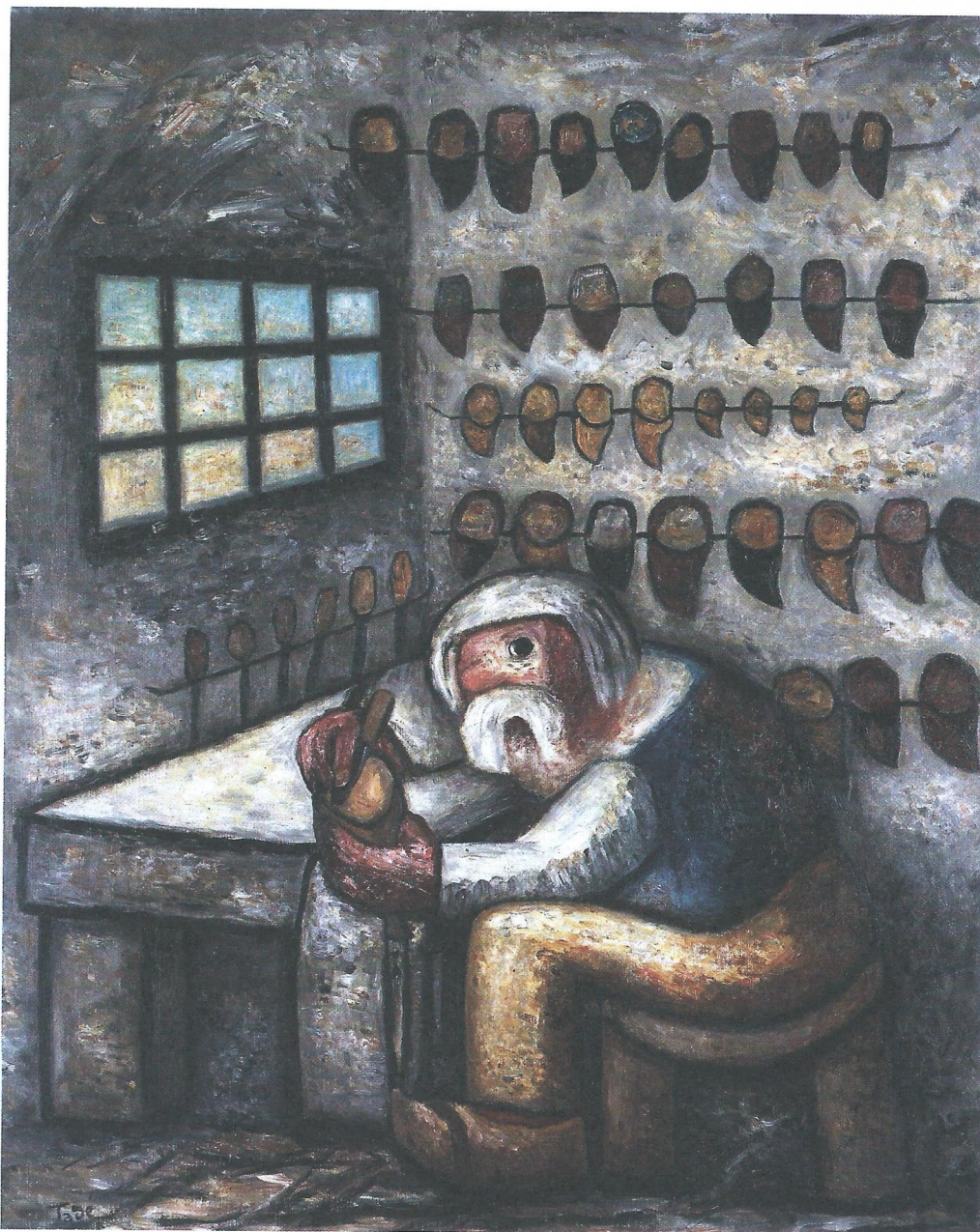
Gramatyka - czas przyszły złożony i prosty.

Słuchanie III - *Ściernisko* (wyk. Golec uOrkiestra).

Czytanie III - *Ginące zawody*.

Kącik frazeologiczny - związki frazeologiczne z nazwami zawodów
oraz zwroty z czasownikiem *pracować*.

Proszę powiedzieć, co przedstawia ten obraz.

www.wolnelektury.pl

Tadeusz Makowski Szewc

Tadeusz Makowski (1882-1932), polski malarz, twórca indywidualnego stylu metaforycznego, który powstał z połączenia sztuki ludowej z kubizmem (zob. lekcja 6). Jest autorem cyklu obrazów przedstawiających wykonawców różnych zawodów.

Proszę odpowiedzieć na pytania.

1. Jaką rolę w naszym życiu odgrywają usługi?
2. Z jakich usług korzystamy dziś najczęściej?

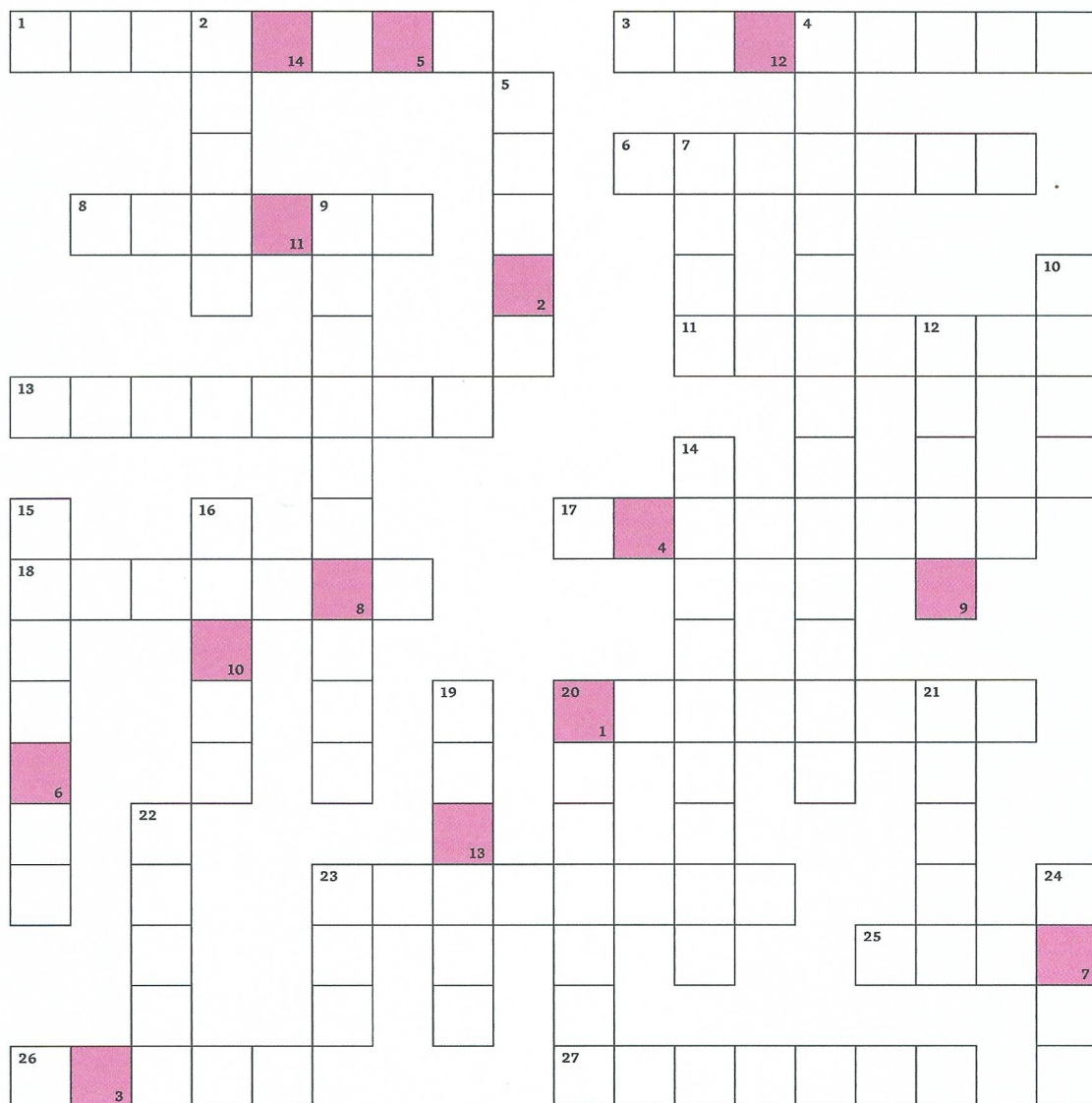
I. Proszę przeczytać tekst, a następnie znaleźć w nim słowa, których definicje znajdują się pod tekstem.

W banku

- Dzień dobry, czym możemy pani służyć?
- Dzień dobry. Mam problem, moja karta do bankomatu nie działa. Za każdym razem bankomat ją wyrzuca i pojawia się napis „Transakcja nie może być zrealizowana”.
- A czy wybiera pani dobry numer PIN?
- Oczywiście, nie mam problemów z pamięcią!
- W takim razie poproszę o kartę, muszę sprawdzić, co się stało. Już wiem, pani karta jest uszkodzona. Dobrze, że pani do nas przyszła. Wydamy pani nową kartę z nowszymi, lepszymi zabezpieczeniami.
- Czy konieczne są dodatkowe zabezpieczenia? Przecież mam PIN?
- Tak, ale może się zdarzyć, że ktoś wejdzie w posiadanie pani karty i uda mu się poznać pani PIN.
- Raczej się nie wzbogaci, bo ja często nie mam nic na koncie.
- Myli się pani. Nawet jeśli brak środków na koncie, możliwy jest debet.
- Rzeczywiście! Nie pomyślałam o tym!
- Na szczęście rzadko się zdarza zagubienie karty, ale nawet jeśli tak się stanie, to powinna ją pani możliwie jak najszybciej zablokować.
- Dziękuję za nową kartę i informacje. Chciałabym jeszcze przy okazji zapytać, ile płacę za przelewy?
- Ma pani u nas rachunek, a więc pobieramy prowizję tylko za przelewy do innych banków.
- Dziękuję bardzo. Do widzenia.

0	bankomat	urządzenie, które służy do wypłaty pieniędzy przy pomocy karty bankowej
1		indywidualne konto klienta w banku, na które wpływa wynagrodzenie za pracę
2		indywidualny numer klienta nadany przez bank lub stworzony samodzielnie
3		przesłanie pieniędzy na konto
4		ujemne saldo na rachunku bankowym
5		umożliwia płatności bezgotówkowe i pobieranie pieniędzy z bankomatu
6		rodzaj operacji bankowej
7		procentowe wynagrodzenie za pośrednictwo w operacji bankowej lub handlowej

II. Proszę rozwiązać krzyżówkę i odgadnąć hasło.
 Uwaga! Hasło proszę odczytać z pól zaznaczonych na różowo.

Poziomo:

1. konto inaczej
3. urządzenie do pobierania gotówki z konta
6. procenty od kapitału
8. suma pieniędzy przekazana na konto
11. pieniądze w banknotach i bilonie
13. na przykład pracownik banku
17. człowiek, który bada rynek finansowy, handlowy
18. stanowisko pracy na poczcie, w banku, przy którym obsługuje się klientów
20. inaczej kredyt
23. dawanie pieniędzy za coś
25. część sumy płacona w określonym terminie
26. suma pieniędzy
27. pobranie pieniędzy z konta

Pionowo:

2. pozwala wejść na konto w Internecie
4. ten, kto bierze pożyczkę w banku
5. konto ma zwykle 24-cyfrowy
7. pożyczone pieniądze, które trzeba zwrócić
9. kupno lub sprzedaż czegoś
10. instytucja finansowa
12. suma pieniędzy wpłacona na konto
14. konta w banku lub nogi na nogę
15. szereg ludzi czekających na coś
16. ujemny stan konta bankowego
19. oprocentowany depozyt bankowy
20. przekazanie pieniędzy z jednego konta na drugie
21. służy do wypłacania pieniędzy lub płacenia w sklepie
22. rachunek bankowy
23. osobisty numer identyfikacyjny
24. w banku można w niej dokonać wpłaty lub wypłaty

HASŁO:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Czytanie I

I. Proszę przeczytać tekst, wybierając wyraz najbardziej zgodny z kontekstem spośród trzech podanych w nawiasie.

Skimming to przestępstwo polegające na nielegalnym (*skserowaniu, skopiowaniu, skupieniu*)⁰ zawartości paska magnetycznego karty płatniczej – rzecz jasna – bez wiedzy jej (*posiadania, posiadzenia, posiadacza*)¹. W efekcie każdorazowe skorzystanie z bankomatu może oznaczać dla ofiar przestępców spore (*kłopoty, rozterki, smutki*)² – łącznie z utratą zgromadzonych na koncie środków. Ale zapis danych paska to zaledwie połowa (*osiągnięcia, sukcesu, kradzieży*)³. Złodziej musi jeszcze poznać nasz PIN. W tym celu na klawiaturę bankomatu instaluje się specjalną nakładkę, czyli fałszywą klawiaturę, która „podśłuchuje” (*wprowadzany, wbijany, wkładany*)⁴ przez nas kod. PIN złodzieje pozyskują jeszcze w inny sposób – w górnej części lub z boku bankomatu (*nastawiają, montują, kładą*)⁵ kamerę, która jest skierowana na klawiaturę. Dlatego zawsze, gdy korzystamy z bankomatu, powinniśmy (*szybko, nagle, wkrótce*)⁶ ocenić, czy wszystko jest w porządku. Najczęściej fałszywe elementy wykonane są niechlujnie i niedbale – często plastik jest źle dopasowany i (*przystaje, zostaje, odstaje*)⁷

od oryginalnych elementów maszyny. Jeśli coś wzbudzi naszą wątpliwość, lepiej poszukać innego bankomatu.

Trudno ocenić, jaka jest (*wielkość, skala, miara*)⁸ skimmingu. Policyjni specjaliści twierdzą, że obiektem zainteresowania złodziei stają się głównie bankomaty w centrach miast, gdzie jest duży ruch klientów. Bezpieczniejszą (*wersję, ofertę, metodę*)⁹ stanowią urządzenia usytuowane w placówkach bankowych.

Czy (*warto, należy, można*)¹⁰ ustrzec się przed skimmerami? „Raczej nie, ale stosując pewne proste zabiegi – chociażby robiąc z dłoni półotwarty daszek, który maksymalnie zasłoni wybierany PIN – na pewno w (*znaczny, duży, spory*)¹¹ sposób utrudnimy działanie „cyberzłodziejom” – przekonują policjanci.

Na podstawie: www.jasnet.pl, www.zafinansowani.pl

II. Opierając się na tekście, proszę dopasować numery do informacji umieszczonych pod zdjęciem.

.....,, – miejsca zamontowania kamery rejestrującej numer PIN
..... – miejsce zamontowania urządzenia do kopiowania danych z karty płatniczej
..... – miejsce zamontowania dodatkowej klawiatury przechwytyującej wprowadzany nr PIN

Czytanie II

I. Proszę dokończyć zdania, wybierając wersję a, b lub c.

0. Gotówka to:
 - a) projekt przygotowany do realizacji,
 - b) odliczona kwota,
 - c) **pieniądze w banknotach lub bilonie.**

1. Myśleć o niebieskich migdałach to:
 - a) rozmyślać o czymś błahym, mało ważnym lub nierealnym,
 - b) koncentrować się na aktualnych sprawach,
 - c) marzyć o pysznym deserze.

2. Wyczyścić konto to:
 - a) zmienić numer konta,
 - b) wybrać wszystkie pieniądze z konta,
 - c) zamknąć konto bankowe.

3. Niezwłocznie to:
 - a) koniecznie,
 - b) od razu,
 - c) najlepiej.

4. Reklamacja to:
 - a) skarga złożona w jakiejś sprawie,
 - b) prośba o wykonanie usługi,
 - c) pochwała za wykonanie usługi.

5. Stan faktyczny to:
 - a) sytuacja niezgodna z rzeczywistością,
 - b) sytuacja zgodna z rzeczywistością,
 - c) sytuacja niejednoznaczna.

6. Zaplecze to:
 - a) miejsce za ladą w sklepie lub lokalu,
 - b) miejsce za plecami osoby stojącej,
 - c) pomieszczenie z tyłu sklepu, lokalu lub zakładu.

II. Proszę przeczytać tekst.

Co zrobić, żeby nie stracić gotówki?

Złodzieje opracowali wiele sposobów na to, jak zdobyć nasze pieniądze. Co zrobić, żeby nie stracić gotówki? Dowiedz się, na co warto zwrócić uwagę zdaniem ekspertów.

Po pierwsze, trzeba skupić się przez te kilkadziesiąt sekund spędzonych przy maszynie. Nie warto myśleć o niebieskich migdałach. Wyjęcie karty... i odchodzimy od bankomatu. No właśnie, sporo osób niestety zapomina o celu swojej wizyty i odchodzi z pustym portfelem. A jeśli szczęście nam nie dopisze i nikt nie zawoła nas, informując o tym, że zapomnieliśmy zabrać pieniądze? Będziemy po prostu stratni. I to wyłącznie ze swojej winy.

Opłaca się zwrócić uwagę na kilka niedopuszczalnych zachowań, takich jak choćby trzymanie karteczki z zapisanym kodem PIN w portfelu lub – co gorsza – naklejanie jej na karcie. To kardynałny błąd! W razie zgubienia czy kradzieży portfela znalazca nie będzie miał kłopotu z wyczyszczeniem naszego konta. Jeśli sporą trudność sprawia nam zapamiętanie ciągu 4 cyfr, skutecznym sposobem może być zapisanie PIN-u w telefonie w zaszyfrowany sposób.

Kolejny punkt z listy zachowań niedozwolonych to ujawnianie innym swojego kodu PIN. Nie wolno podawać PIN-u nikomu z obcych. A jeśli już to zrobiliśmy, niezwłocznie go zmienimy. Wiele banków umożliwia taką operację. Należy też mieć świadomość, że ani bank, ani żadna inna instytucja nie ma prawa zwrócić się do nas z prośbą o podanie kodu PIN.

Dobrym sposobem na uniknięcie nieporozumień jest branie potwierdzeń wypłaty z bankomatu. Gdybyśmy chcieli egzekwować reklamację, np. dlatego, że ktoś wybrał pieniądze z naszego konta, z łatwością wykażemy, kiedy korzystaliśmy z bankomatu.

Zawsze powinno się także nosić przy sobie numer do swojego banku, aby jak najszybciej zablokować kartę w razie jej utraty. Złodziej nie będzie mógł dłużej z niej korzystać.

Regularne sprawdzanie stanu swojego konta to dodatkowy środek bezpieczeństwa. Dzięki temu szybko zauważymy, gdy coś nie będzie zgadzało się ze stanem faktycznym. Wówczas należy niezwłocznie poinformować bank i policję.

Czasem bank pozwala określić górny dzienny limit wypłacanych kartą pieniędzy. Przykładowo, jeśli nigdy nie pobieramy jednorazowo więcej niż 500 zł, warto ustawić taki limit. Gdy ktoś ukradnie naszą kartę, stracimy tylko pół tysiąca, a nie np. 5 tysięcy, które jest na koncie.

Na koniec jeszcze jedna rada: nigdy nie traćmy kontaktu wzrokowego ze swoją kartą, gdy płacimy nią np. w restauracji albo sklepie. Czasem sprzedawca czy kelner mówi, że czytnik ma na zapleczu, ale tak naprawdę nie wiadomo, co robi. Może właśnie skanuje naszą kartę?

Proszę zakryć tekst i ustawić poniższe informacje w takiej kolejności, w jakiej się w nim pojawiły.

- ..1.. - **Skoncentrować się podczas pobierania pieniędzy z bankomatu.**
- - Nie spuszczać karty z oczu podczas płacenia.
- - Powiadomić bank i policję po zauważeniu nieprawidłowości w stanie konta.
- - Nosić przy sobie numer telefonu do banku.
- - Ustawić dzienny limit wypłat z bankomatu.
- - Nie nosić przy sobie zapisanego numeru PIN.
- - Zablokować telefonicznie kartę w przypadku jej utraty.
- - Nie podawać kodu PIN innym osobom ani instytucjom.
- - Nie zapominać o zabraniu pieniędzy z bankomatu.
- - Regularnie sprawdzać stan swojego konta.
- - Zachowywać dowody wypłaty z bankomatów.

Słownictwo II

I. Proszę podpisać polskie monety.

0. jeden grosz,

.....

.....

.....

II. Proszę podpisać polskie banknoty.

0. dziesięć złotych

1

2

3

4

Stuchanie I

Proszę posłuchać nagrania i uzupełnić tabelę.

Budżet rodzinny

Początkowy stan konta	3570 zł
1	486 zł
Gaz	2
Energia elektryczna	3
4	97 zł
Telefon Łukasza	5
6	20 zł
Telewizja cyfrowa	7
8	29 zł
Czesne za przedszkole	9
Łączna suma opłat	10
Stan konta po dokonaniu opłat	11

Proszę przeczytać dane zawarte w tabeli.

Słownictwo III – Usługi

I. Proszę podpisać rysunki, wybierając odpowiednie nazwy zawodów z ramki.

krawiec, szewc, kucharz, hydraulik, mechanik samochodowy, stolarz, ślusarz, **malarz**, taksówkarz, elektryk

1. malarz

2

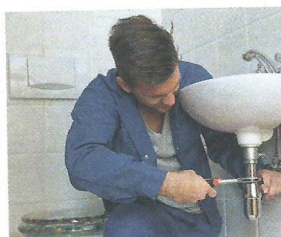
3

4

5

6

7

8

9

10

II. Proszę napisać, czym zajmują się ci fachowcy. Proszę wykorzystać poniższe słownictwo.

naprawiać, reperować, usuwać, dorabiać, przewozić, uszczelnić, przerabiać, **malować**, instalacja elektryczna, instalacja wodna, awaria, sprzęty, rura, zamek, meble

0. Malarz maluje mieszkania i budynki.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

Śłuchanie II

Proszę wysłuchać dialogów i uzupełnić brakujące wyrazy.

1. Zakład kserograficzny.

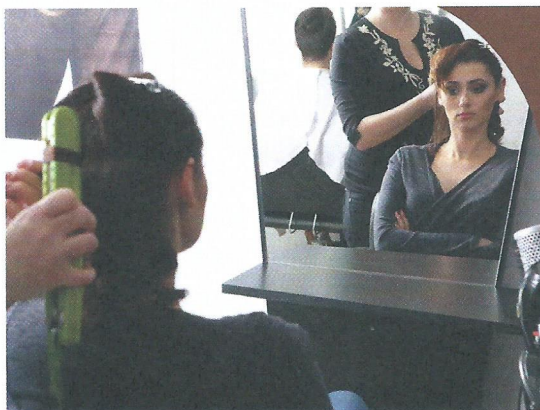
- Dzień dobry.
- Dzień dobry. Czym mogę służyć?
- Chciałabym¹
- te teksty.
- Jaki format pani sobie życzy?
-² czy³
- strony?
- Proszę mniejszy format
- i⁴ obustronne.
- Czy życzy pani sobie, żeby całość
-⁵ i dodać⁶?
- Tak, bardzo proszę.

2. Naprawa komputerów.

- Słucham pana. Co^{1?}
- Mój komputer po prostu przestał² W ogóle nie można go³.
- Czy ma pan program^{4?}
- Niestety nie. A czy pan może go^{5?}
- Oczywiście. Musi pan⁶ komputer w zakładzie. Obejrzę go.
- Kiedy będę mógł go^{7?}
- Za trzy dni, w piątek.

3. Salon fryzjerski.

- Co robimy z włosami?
- Chciałabym je trochę¹ i pomalować.
- O ile chce pani² włosy?
- Myślę, że³ 2 centymetrów.
- A na jaki⁴ chce pani pofarbować włosy?
- Chcę podobny do obecnego, ale może nieco jaśniejszy⁵.
- Czy na koniec⁶ włosy?
- Nie, dziękuję. Tylko⁷

4. Naprawa sprzętu AGD.

- Serwis AGD, słucham.
- Dzień dobry! Czy¹ państwo pralki?
- Tak, oczywiście.
- A czy można zamówić² do domu?
- Tak, ale³ proszę powiedzieć, co⁴.
- W mojej pralce nie działa⁵.
- Rozumiem. Mogę przyjechać jutro⁶ 9.00 a 11.00.
- Dobrze.⁷ na pana od 9.00.
- Proszę podać adres.

Komunikacja

Proszę przygotować dialogi w zakładach usługowych lub zamówić usługę telefonicznie, korzystając z podanego słownictwa.

1. **Zakład szewski:** *naprawić, skleić, wymienić, obcas, podeszwa, fleki*
2. **Pralnia:** *prać, pranie ekspresowe, wywabić / usunąć plamę*
3. **Salon kosmetyczny:** *manicure, pedicure, oczyścić, zrobić, maseczka, lakier do paznokci*
4. **Zakład krawiecki:** *przeróbka, skrócić, zwęzić – poszerzyć, dopasować*
5. **Catering:** *zamówić, ustalić, menu, potrawy dietetyczne, wegetariańskie*

Gramatyka

CZAS PRZYSZŁY

W języku polskim występują dwa czasy przyszłe: **złożony i prosty**.

1. Czas przyszły złożony mają tylko czasowniki niedokonane.

Może występować w dwóch formach:

- › I forma – czasownik posiłkowy **być** w czasie przyszłym z bezokolicznikiem, np.: *będę czytać, będziemy pisać.*
- › II forma – czasownik posiłkowy **być** w czasie przyszłym z 3. osobą l.p. lub l.m. czasu przeszłego, odpowiedniego rodzaju, np.: *będę pisał / pisała, będziemy czytali / czytały.*

Czas przyszły złożony czasownika pisać		
Osoba	I forma	II forma
liczba pojedyncza		
1	ja <i>będę pisać</i>	ja <i>będę pisał</i> (r.m.) ja <i>będę pisała</i> (r.ż.)
2	ty <i>będziesz pisać</i>	ty <i>będziesz pisał</i> (r.m.) ty <i>będziesz pisała</i> (r.ż.)
3	on <i>będzie pisać</i> ona <i>będzie pisać</i> ono <i>będzie pisać</i>	on <i>będzie pisał</i> (r.m.) ona <i>będzie pisała</i> (r.ż.) ono <i>będzie pisało</i> (r.n.)
liczba mnoga		
1	my <i>będziemy pisać</i>	my <i>będziemy pisali</i> (r. męskoosobowy) my <i>będziemy pisały</i> (r. niemęskoosobowy)
2	wy <i>będziecie pisać</i>	wy <i>będziecie pisali</i> (r. męskoosobowy) wy <i>będziecie pisały</i> (r. niemęskoosobowy)
3	oni <i>będą pisać</i> one <i>będą pisać</i>	oni <i>będą pisali</i> (r. męskoosobowy) one <i>będą pisały</i> (r. niemęskoosobowy)

Uwaga! Obie formy czasu przyszłego złożonego są poprawne, jednak w praktyce zdecydowanie częściej używa się II formy, czyli konstrukcji typu: *będziesz miał, będziecie chcieli, będą jedli.*

2. Czas przyszły prosty mają tylko czasowniki dokonane. Oznacza on czynność, która zostanie zakończona w przyszłości.

Tworzy się go za pomocą końcówek czasu teraźniejszego.

napisać

ja napiszę	my napiszemy
ty napiszesz	wy napiszecie
on, ona, ono napisze	oni, one napiszą

kupić

ja kupię	my kupimy
ty kupisz	wy kupicie
on, ona, ono kupi	oni, one kupią

pójść

ja pójdę	my pójdziemy
ty pójdziesz	wy pójdziecie
on, ona, ono pójdzie	oni, one pójdą

wziąć

ja wezmę	my weźmiemy
ty weźmiesz	wy weźmiecie
on, ona, ono weźmie	oni, one wezmą

I. Proszę uzupełnić tabelę zgodnie z podanym przykładem.

robić	ja będę robił	on będzie robił	one będą robiły
zrobić	ja zrobię	on zrobi	one zrobią
wejść		on wejdzie	
			one będą szły
	ja zjem		
			one zamkną
zdać			
		on pomoże	
przygotować			
			one zanoszą
upiec			
powiedzieć			
	będę miał		
		on odbierze	

II. W podanych zdaniach proszę postawić czasownik w czasie przyszłym prostym lub złożonym.

0. Najpierw **napiszę** (napisać) list, a potem **będę się uczyła** (uczyć się).

1. Kiedy studenci (skończyć) pisać test,
..... (mieć) czas wolny.
2. Najpierw (my) (sprzątnąć) pokój, a potem
..... (pojechać) do centrum.
3. Jeżeli Jan (przysłać) do mnie list,
..... (odpowiedzieć) mu na pewno.
4. Kiedy ojciec (iść) do sklepu,
..... (wziąć) ze sobą psa.
5. Jeżeli Kowalscy nas (zaprosić), na pewno do nich
..... (pójść).
6. Jeśli (dostać - ja, r.ż.) urlop,
..... (odpoczywać) nad morzem.
7. Kiedy (zacząć się) szkoła, dzieci
..... (musieć) wcześniej wstawać.
8. Jeżeli (zdać - wy) maturę,
..... (studiować - r.m.) w Polsce.
9. Wieczorem (obejrzeć - my) film, a potem
..... (położyć się) spać.
10. (Przyjść - oni) do nas, kiedy
..... (zjeść - oni) kolację.

IV. Proszę uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów podanych w nawiasach zgodnie z przykładem (czas teraźniejszy, przeszły i przyszły).

Ewa Błaszczyk **została**⁰ (zostać)⁰ wybrana Kobieta Medycyny 2015 roku. Wkrótce aktorka i założycielka fundacji *A kogo?* **dostanie**⁰ (dostać)⁰ także nagrodę Światowej Organizacji Zdrowia, która **jest**⁰ (być)⁰ przyznawana osobom i instytucjom szczególnie zasłużonym w działaniu na rzecz poprawy zdrowia. Dzięki tym nagrodom fundacja **będzie mogła**⁰ (móc) zakupić nowy sprzęt medyczny.

W tegorocznej edycji plebiscytu o tytuł Kobiety Medycyny¹ (ubiegać się)¹ 30 kandydatek. Fundatorzy nagrody² (docenić)² przede wszystkim sukcesy, prowadzonej przez fundację, kliniki Budzik w zakresie leczenia i rehabilitacji dzieci w śpiączce.

Klinika *Budzik*³ (funkcjonować)³ od lipca 2013 roku. Od tego czasu jej pracownikom⁴ (udać się) wyprowadzić ze śpiączki siedemnaścioro pacjentów. W lutym tego roku⁵ (wyjść)⁵ ze śpiączki 17-letnia Olga, która⁶ (zapaść)⁶ w nią w wyniku wypadku komunikacyjnego.

Ewa Błaszczyk⁷ (przyznawać)⁷, że nagrody są nie tylko motywacją do dalszych działań.

- Mam wielką nadzieję, że jak⁸ (odbierać, ja)⁸ te nagrody,⁹ (pojawić się)⁹ szansa na pozyskanie nowych programów naukowych dotyczących leczenia mózgu - mówi Ewa Błaszczyk.

Oficjalna ceremonia wręczenia nagród¹⁰ (odbyć się)¹⁰ za miesiąc.

<http://www.wprost.pl/ar/499639/Ewa-Blaszczuk-najbardziej-wplywowa-kobieta-polskiej-medycyny>

V. Proszę uzupełnić tekst odpowiednimi formami czasowników podanych w nawiasach zgodnie z przykładem (czas teraźniejszy, przyszły i przeszły).

Jan **studiuje**⁰ (studiować)⁰ europeistykę. Od dawna **marzy**⁰ (marzyć)⁰ o tym, że w przyszłości **będzie pracował**⁰ (pracować)⁰ w Parlamencie Europejskim. Już rok temu **podjął**⁰ (podjąć)⁰ starania o wyjazd na stypendium zagraniczne.

Najpierw¹ (zasięgnąć)¹ informacji na temat stypendiów w swojej uczelni.² (Zapoznać się)² także z ofertami dostępnymi na stronach internetowych. Wtedy zorientował się, że nie³ (spełniać)³ wysokich wymagań stawianych stypendystom.

To jednak nie⁴ (rozwiązać)⁴ jego nadziei. Postanowił, że w ciągu roku⁵ (podnieść)⁵ swoją średnią ocen i⁶ (nabrać)⁶ biegłości w znajomości języka angielskiego. Ambitny cel syna⁷ (poprzeć)⁷ rodzice, pokrywając koszty kursu w szkole językowej.

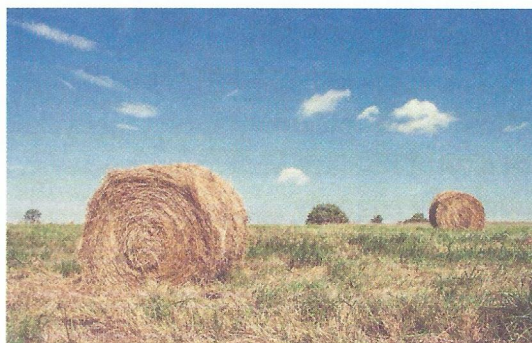
Za miesiąc, po złożeniu wymaganych dokumentów, osoby ubiegające się o wyjazd na stypendium⁸ (zdawać)⁸ egzamin z języka angielskiego.

Jan wierzy, że⁹ (odnieść)⁹ sukces i po wakacjach¹⁰ (pakować)¹⁰ walizki.

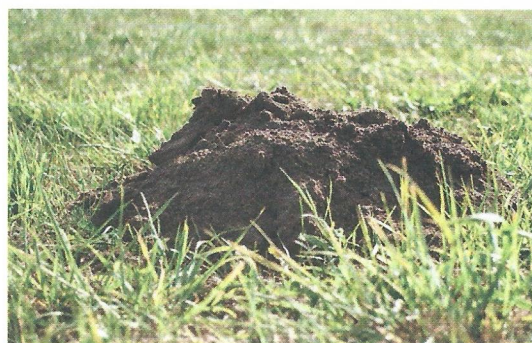

Słuchanie III

I. Przed wysłuchaniem nagrania proszę rozszyfrować podpisy pod zdjęciami, przestawiając odpowiednio litery.

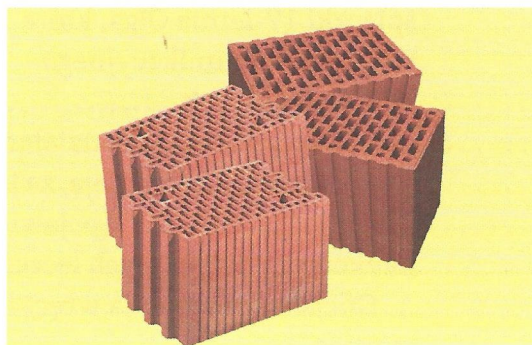
1. konisościer -

2. wikortserek -

3. akimeta -

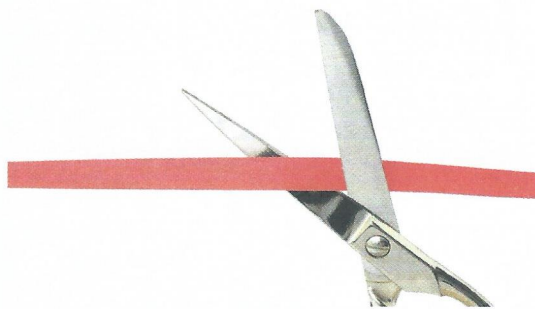
4. stupaki -

5. wirż -

6. rzakik -

7. gęstwa

II. Proszę postuchać piosenki i uzupełnić luki w tekście.

Ściernisko

Słowa: Olga i Rafał Golcowie
Muzyka: Łukasz i Paweł Golcowie
Wykonanie: Golec uOrkiestra

Pole, pole, łyse⁰ pole, ale mam już plan
Pomalutku, bez¹, wszystko zrobię sam
Nad² się męczyłem ładnych parę lat
Ale za to zwiedzać³ będzie cały świat

Tu na razie jest⁴
Ale będzie San Francisco
A tam, gdzie to⁵
Będzie stał mój bank (×2)

Do roboty mam⁶, krzepę mam, jak wół
Sam pociągnę wóz⁷, choćby był bez kół
Już wyciąłem wszystkie⁸, teraz zwożę żwir
Mam to w⁹, że sąsiedzi mówią o mnie świr

Refren: Tu na razie

Ja nie jestem w ciemną bity,¹⁰ znam
I samemu burmistrzowi¹¹ przeciąć dam

Refren: Tu na razie

Czytanie III

I. Proszę przeczytać tekst i wykonać ćwiczenie.

Ginące zawody

Słowa „rzemiosło” i „rzemieślnik” robią ostatnio zawrotną karierę. Co rusz słyhać, jak projektanci, twórcy i wytwórcy nazywają tak siebie i swoje wyroby. Chcą się tym samym widzieć w gronie wykwalifikowanych mistrzów z dyplomami poświadczającymi ich kompetencje. „Rzemieślnicza robota” pozostaje synonimem wysokiej jakości oraz rzetelnej wiedzy przekazywanej z pokolenia na pokolenie.

Niestety, zawody rzemieślnicze jeden po drugim trafiają na listy zawodów ginących. Znikają z rynku wypierane przez mniej kosztowną, masową produkcję. Co za tym idzie – wkracza bylejakość. Dzisiaj kupuje się często i tanio zamiast dobrze. Oczywiście, wyroby rzemieślnicze są ekskluzywne – buty czy rękawiczki szyte na miarę muszą kosztować. Powodów jest kilka. Po pierwsze, surowce są coraz trudniej dostępne. W Polsce nie ma już na przykład ani jednego fachowca, który mógłby przygotować delikatne skóry kozłęce potrzebne do produkcji rękawiczek. Zamawia się je z Czech. Naprawa antycznego zegara czy rzadkiego zegarka ręcznego często oznacza jego rekonstrukcję i bywa, że części trzeba sprowadzać ze Szwajcarii. Po drugie – czas. Zrobienie pary porządnych butów trwa miesiąc, a parę rękawiczek robi się 4 godziny. Po trzecie, rzemieślników zabijają wysokie czynsze. Nie mają szans wygrać przetargu z bankiem czy siecią. Po czwarte – dziś nie kształci się już uczniów.

Warszawski rękawicznik Tomasz Kowalski z Chmielnej szacuje, że za 20 lat zakłady rzemieślnicze w ogóle przestaną istnieć. Jego zdanie podziela urzędujący po sąsiedzku Tadeusz Januszkiewicz, który od przeszło pięćdziesięciu lat szyje luksusowe obuwie, obecnie jedynie męskie. Faktycznie, warszawski cech rzemiosł skórzanych nie kształci już ani jednego czeladnika w zawodzie szewca. Dlaczego? Nie ma chętnych. To żmudna i ciężka praca. Młodzi liczą dziś na szybki sukces i nie są przystosowani do tego, by cierpliwie, krok po kroku, uczyć się najpierw w szkole zawodowej, potem u boku mistrza. Mistrzowie też niezbyt chętnie przyjmują uczniów – materiały do nauki są drogie, zakłady małe, maszyny stare.

Agata Napiórska, *Ginące zawody...* (<http://weekend.gazeta.pl>)

0	Słowa „rzemiosło” i „rzemieślnik” są dzisiaj bardzo modne.	P	F	BI
1	Praca rzemieślników jest oceniana bardzo wysoko.	P	F	BI
2	Produkty fabryczne nie zagrażają wyrobom rzemieślniczym.	P	F	BI
3	Współcześni klienci kupują dużo kosztownych towarów.	P	F	BI
4	Rzemieślnicy mają problemy ze zdobyciem materiałów do swojej pracy.	P	F	BI
5	W Polsce nie ma odpowiednich skór na rękawiczki.	P	F	BI
6	Rzemieślnicy płacą za wynajęcie lokalu więcej niż banki czy markowe sklepy.	P	F	BI
7	Rękawicznik i szewc uważają, że niedługo nie będzie zakładów rzemieślniczych.	P	F	BI
8	Tadeusz Januszkiewicz dawniej szył także obuwie damskie.	P	F	BI
9	Cech rzemiosł skórzanych chciałby kształcić uczniów.	P	F	BI
10	Młodzi ludzie nie są zainteresowani zawodami rzemieślniczymi.	P	F	BI

II. Poniżej znajdują się fotografie zawodów, które dzisiaj w Polsce spotykamy bardzo rzadko. Proszę wybrać z ramki ich nazwy i podpisać zdjęcia.

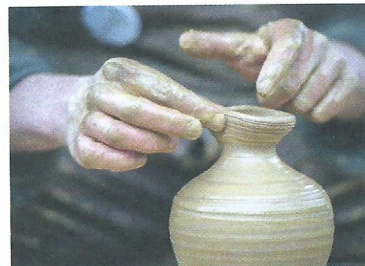
koronczarka, ludwisarz, wikliniarz, kominiarz, **kowal**, tkaczka, bednarz, młynarz, zegarmistrz, garncarz

1. **kowal**

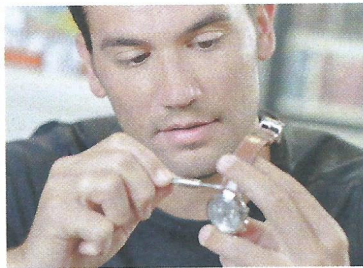
2

3

4

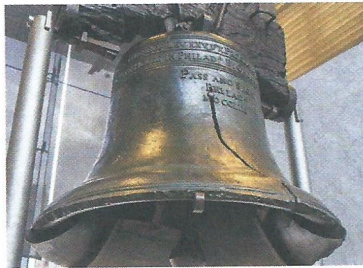
5

6

7

8

9

10

Proszę napisać, czym zajmowali się przedstawiciele tych zawodów.

Proszę użyć w definicjach następujących czasowników: *wykonywać, wytwarzać, produkować, robić, wyrabiać, naprawiać, czyścić.*

Przykład:

1. kowal – wykonywał przedmioty z metalu i podkuwał konie

2. -

3. -

4. -

5. -

6. -

7. -

8. -

9. -

10. -

Kącik frazeologiczny

I. Proszę ocenić prawdziwość poniższych zdań, a następnie podkreślić ukryte w nich związki frazeologiczne. Związki proszę umieścić w tabeli, dopasowując je do podanych definicji.

1. Kuśnierz zna się na farbowanych lisach.
2. Chirurg wierci komuś dziurę w brzuchu.
3. Ogrodnik wrzucił kamyk do czyjegoś ogródka.
4. Krawiec wykonuje ubrania szyte grubymi nićmi.
5. Kucharz narobił bigosu.
6. Piekarz wie, że z tej mąki chleba nie będzie.
7. Tkacz cienko przędzie.
8. Kowal znalazł się między młotem a kowadłem.
9. Fryzjer suszy komuś głowę.
10. Sprzątaczką zamiotła śmieci pod dywan.

Nr zdania	Związek frazeologiczny	Definicja
1	<i>farbowany lis</i>	<i>człowiek fałszywy, dwulicowy</i>
		źle ukryte kłamstwo
		narobić zamieszania, kłopotów
		zrobić złośliwą aluzję na czyjś temat
		żyć w biedzie
		nic z tego nie będzie, to skończy się niepowodzeniem
		natrętnie kogoś prosić, upominać się o coś
		uporczywie się czegoś domagać
		sytuacja, w której trudno podjąć decyzję, bo każde z obu rozwiązań jest złe
		zatuszować sprawę, nie ukarać winnych

II. Proszę połączyć w pary wyrażenia bliskoznaczne z obu kolumn.

Pracować:			
0	<i>nielegalnie</i>	A	pełną parą
1	powoli	B	w kratkę
2	szybko i sprawnie	C	od niechcenia
3	ciężko	D	na własny rachunek
4	bez przerwy	E	na zwolnionych obrotach
5	nieregularnie	F	na okrągło
6	na utrzymanie	G	na odtrąbione
7	w swojej firmie	H	na czarno
8	byle jak	I	za dwóch
9	niechętnie	J	w pocie czola
10	bardzo wydajnie	K	dla chleba

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
H										

Proszę ułożyć zdania z tymi wyrażeniami frazeologicznymi.